

Seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk

Rapportage aan de heer W.J. Deetman

5 juni 2012

“De Onderzoekscommissie wijst op het belang van eendrachtig handelen binnen de Rooms-Katholieke Kerk om nu en in de toekomst samen met de slachtoffers door erkenning, hulp, genoegdoening, nazorg bij te dragen aan herstel van het aangedane leed. Deze eendrachtige aanpak vraagt om een open communicatie tussen bisschoppen onderling, maar ook tussen hen en hogere oversten. Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af.” (*Aanbeveling A, Eindrapport Onderzoekscommissie*)

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Voorwoord van mgr. J.H.J. van den Hende	3
3. Rapportage van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen	5
Taken, werkwijze en werkzaamheden	5
Leden Contactgroep.....	6
Bijeenkomsten.....	6
Communicatie	6
4. Rapportage bisdommen	7
5. Rapportage ordes en congregaties (KNR)	9
1. Verantwoording in het openbaar	9
2. Toelating, opleiding, begeleiding en personeelsbeleid	9
3. Gesprek tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de slachtoffers, hulp en begeleiding	11
4. (Steun)bewijs.....	12
5. Bewegwijzering	12
6. Mediation	12
6. Landelijke rapportage	20
1. Toelating, opleiding en begeleiding	20
2. Beleid van bisschoppen en hogere oversten bij (een klacht of vermoeden van) seksueel misbruik van één of meer minderjarigen	21
3. Behandeling van plegers van seksueel misbruik in de jaren zeventig en tachtig.....	22
4. Herstel en financiële compensatie	22
5. Seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen	23
Bijlagen	24
Informatie van de Nederlandse bisdommen	25
Aartsbisdom Utrecht	25
Bisdom van Breda.....	38
Bisdom Groningen-Leeuwarden	44
Bisdom Haarlem-Amsterdam.....	48
Bisdom 's-Hertogenbosch.....	51
Bisdom Roermond	55
Bisdom Rotterdam	61
Overzicht betrokken instanties	67
Aanbevelingen uit het Eindrapport van de Commissie Deetman	68
Brief van kardinaal Eijk en broeder Van Dam aan minister Opstelten, 2 april 2012.....	72
Gespreksnotitie aan de Tweede Kamer van kardinaal Eijk en broeder Van Dam, 18 januari 2012.....	76
Gespreksnotitie aan de Tweede Kamer van J. Bakker, 18 april 2012.....	79

1. Inleiding

“Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af.” (Aanbevelingen, Eindrapport Onderzoekscommissie 1A)

De bisdommen en de ordes en congregaties in Nederland rapporteren jaarlijks aan de heer W. Deetman over de wijze waarop de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland omgaat met erkenning, genoegdoening, compensatie en hulpverlening inzake seksueel misbruik van minderjarigen door vertegenwoordigers van de Rooms-Katholieke Kerk. Dit is de eerste jaarrapportage die aan de heer Deetman wordt aangeboden. Deze rapportage wordt aangeboden op dinsdag 5 juni 2012 te Den Haag. De Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen biedt deze rapportage aan, waarvoor de bisdommen en de ordes en congregaties de informatie aanreikten.

Deze rapportage richt zich op de aanbevelingen uit het Eindrapport van de Onderzoekscommissie ('Commissie Deetman') die betrekking hebben op de ordes en congregaties en op de bisdommen.

Voor de Katholieke Kerk staat voorop: zorg voor slachtoffers en voor zorgvuldige procedures met het oog op goede afwikkeling van meldingen en klachten. De diverse betrokkenen in de Katholieke Kerk (bij bisdommen en ordes en congregaties, de Bisschoppenconferentie en de KNR) zijn doordrongen van het belang van zorg voor slachtoffers en zorgvuldige procedures, en zij werken aan het goed en gestaag doorvoeren van verbeteringen in de organisatie rond meldingen, klachten, hulp, en compensatie.

Deze eerste jaarrapportage opent met een voorwoord van mgr. J. van den Hende, bisschop van Rotterdam en voorzitter van de Contactgroep, en een verslag van de werkzaamheden van de Contactgroep. Daarna volgt de verslaglegging van de bisdommen en de ordes en congregaties, die samenwerken in de Bisschoppenconferentie (BC) en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR).

De periode waarover wordt gerapporteerd is vanaf maart 2010, toen via berichten in de media de omvang aan het licht begon te komen van seksueel misbruik van minderjarigen door vertegenwoordigers van de Kerk.

Per bisdom wordt in deze rapportage informatie gegeven over de wijze waarop seksueel misbruik van minderjarigen aandacht heeft gekregen in het bisdom. Ook is per bisdom een overzicht opgenomen van klachten die in behandeling zijn bij het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK. De rapportage van de ordes en congregaties gaat onder meer in op de toelating, opleiding en begeleiding van nieuwe kandidaten voor het religieuze leven. De Commissie Roepen tot Religieus Leven van de KNR deed hierover navraag bij ordes en congregaties. Ook bevat het verslag van de KNR informatie over mediation en contacten met slachtoffers van veertien ordes en congregaties. Deze jaarrapportage sluit af met enkele onderwerpen waar de Bisschoppenconferentie en de KNR gezamenlijk over spreken.

Een belangrijk deel van de aanbevelingen uit het Eindrapport betreft het Meldpunt Misbruik RKK. Als onafhankelijke instelling naar burgerlijk recht (conform de aanbeveling uit de eerste tussenrapportage van de Onderzoekscommissie, d.d. 28 februari 2011) zal dit zelfstandig rapporteren aan de heer Deetman, vanuit de Stichting Beheer en Toezicht (d.w.z. het overkoepelende bestuur over de vier pijlers: melding, klacht, hulp en compensatie).

Conform aanbeveling 1.A. is deze rapportage een openbaar verslag. Voor de lezer zijn daarom ter informatie diverse bijlagen opgenomen, zoals een overzicht van alle aanbevelingen uit het Eindrapport van de Onderzoekscommissie. In deze bijlage zijn de aanbevelingen die in het Eindrapport voorkomen doorgenummerd opgenomen, om de verwijzingen binnen deze rapportage te vergemakkelijken. Ook is als bijlage opgenomen een overzicht van diverse betrokken instanties.

2. Voorwoord van mgr. J.H.J. van den Hende

Voor u ligt de eerste jaarrapportage van de Nederlandse bisdommen en ordes en congregaties. Via een jaarlijkse rapportage, die wordt gemonitord door de heer Deetman, legt de Rooms-Katholieke Kerk verantwoording af van de stappen die worden gezet in contact met mensen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik, met het oog op erkenning en genoegdoening.

Het zijn moeilijke tijden voor iedereen die te maken heeft met het seksueel misbruik van minderjarigen. Dit realiseerden we ons opnieuw heel sterk bij de presentatie van het Eindrapport van de Onderzoekscommissie door de heer Deetman. Allereerst voor slachtoffers, bij wie boosheid en verdriet sterk naar boven komen, soms na vele jaren te hebben gezweven.

Elke keer dat na maart 2010 nieuwe feiten rond misbruik bekend werden, werden mensen die door het misbruik waren beschadigd gekwetst. En telkens ook als er zaken niet goed gaan in processen om te komen tot herstel en genoegdoening, doen oude wonden pijn, wordt genezing bemoeilijkt.

Ook voor allen die betrokken zijn bij de Katholieke Kerk als zodanig zijn het moeilijke tijden, omdat we onder ogen moeten zien wat mensen van de Kerk kinderen hebben aangedaan. Door het misbruik zijn jonge mensen beschadigd, hetgeen een grove schending is van de integriteit en de waardigheid van de menselijke persoon.

Het probleem van gepleegd seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk, heeft dagelijks invloed op het werk van vele kerkelijke mensen. De heer Deetman typeerde de werkzaamheden van de Onderzoekscommissie tijdens de perspresentatie van het eindrapport op 16 december 2011 als “triest en frustrerend werk, omdat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt.” Deze emotie zien we ook bij onze medewerkers, die de zorg voor kinderen en slachtoffers van misbruik oprecht zijn toegedaan.

We moeten erkennen wat zich binnen onze eigen gelederen heeft afgespeeld. Dit is niet eenvoudig, omdat het zwarte bladzijden zijn in de geschiedenis van onze kerkgemeenschap. Wanneer mensen van de Kerk zich schuldig maken aan seksueel misbruik dan is dat een grove schending van de waardigheid van het kind als persoon, een schending ook van het vertrouwen dat mensen terecht stellen in de Kerk, een schending van het celibaat waaraan priesters en religieuzen gehouden zijn, een misbruik ook van de positie die een priester of religieus heeft.

De jaarlijkse rapportage die bisschoppen en hogere oversten uit moeten brengen aan de heer Deetman beoogt goed zicht te geven op de oprechte zorg die we hebben voor slachtoffers en op de zorgvuldigheid in onze procedures van erkenning en genoegdoening. We spannen ons in voor openbaarheid en transparantie jegens slachtoffers van seksueel misbruik en hun familieleden.

Wat telt is wat we voor slachtoffers kunnen betekenen. Daaraan wil deze jaarrapportage ondersteunend zijn. Bisdommen en ordes en congregaties hebben hun best gedaan om informatie aan te reiken om de heer Deetman te informeren. Samen met andere rapportages die de heer Deetman verzamelt, ontstaat zo hopelijk een goed beeld van de wijze waarop de Rooms-Katholieke Kerk zich inspant voor erkenning en genoegdoening, hulp, compensatie. We staan open voor kritiek en verbeteringen die nodig zijn. We denken niet licht over hetgeen door misbruik in mensenlevens is gebeurd.

De trieste constatering dat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt, tekent alle verbeteringen die we in onze organisatie doorvoerden en zullen doorvoeren. Maar ik hoop dat dit ons niet ontmoedigt om steeds het goede te doen met het oog op de slachtoffers, en steeds het goede te blijven kiezen om zo goed mogelijk recht te doen aan slachtoffers.

De samenleving, die geschokt is door wat zich binnen de Kerk kon afspelen, vraagt om herstel van vertrouwen. Of, zoals de heer Deetman met de Onderzoekscommissie aangeeft in het Eindrapport, om een passende reactie die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is.

We beseffen dat we als Kerk tekort zijn geschoten, we beseffen dat onze zorg voor slachtoffers altijd beter kan en we beseffen dat processen om te komen tot erkenning en genoegdoening altijd

vergezeld moeten gaan van onze oprechte betrokkenheid op de concrete personen die geraakt zijn door het seksueel misbruik.

Daarbij kunnen we niet vooruitlopen op vergeving die slachtoffers ons ooit nog zouden willen schenken, want slachtoffers kunnen wellicht het hun aangedane leed niet vergeven. Hoezeer wij ook hopen vergeven te worden.

Mgr. J.H.J. van den Hende
Voorzitter van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen

3. Rapportage van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen

“Het contact met slachtoffers zal een langdurig proces zijn in een tijd waarin veel ordes en congregaties hun leden zien verouderen en hun aantal verminderen. Over enkele jaren zullen sommige religieuze instituten zo'n beperkte omvang hebben dat ze niet meer als aanspreekpunt kunnen fungeren. Het is daarom belangrijk dat de Rooms-Katholieke Kerk het gesprek aangaat met lotgenotengroepen en individuen. Dit vraagt om een duidelijk aanspreekpunt. Het ligt voor de hand om voor dit aanspreekpunt in goed overleg met de Konferentie Nederlandse Religieuzen te kiezen uit een van de huidige bisschoppen.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.H, 4.7)

De landelijke Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen werd in januari 2012 ingesteld door de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), als gevolg van het advies van het rapport van de Onderzoekscommissie onder leiding van de heer Deetman ('Commissie Deetman'). De Onderzoekscommissie vroeg om een aanspreekpunt voor lotgenotengroepen en individuen, waarbij het onderscheid tussen bisdommen en congregaties en ordes en bijbehorende verantwoordelijkheden niet wordt gemaakt.

De Bisschoppenconferentie en de KNR vonden dit een dermate belangrijke aanbeveling dat zij hiervoor de Contactgroep in het leven riepen. De Contactgroep behartigt als gezamenlijk initiatief van de KNR en de Bisschoppenconferentie in bepaalde gevallen het contact vanuit de Kerk met individuele slachtoffers en slachtoffergroepen.

De gesprekken van de Contactgroep komen niet in de plaats van eventuele gesprekken van bisschoppen en religieuzen met slachtoffers en slachtoffergroepen. De Contactgroep werkt aanvullend en kan worden gezien als een vangnet voor slachtoffers en slachtoffergroepen als stagnatie optreedt in processen van erkenning en herstel.

Slachtoffers willen soms een gesprek met een bisschop of hogere overste, voordat de procedure bij het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK is gevolgd. De Contactgroep kan, indien nodig, in deze gevallen bemiddelen.

Taken, werkwijze en werkzaamheden

Slachtoffers komen op de eerste plaats. De Contactgroep spreekt daarom onder meer met KLOKK, de grootste koepel van slachtoffergroepen. De gesprekken met KLOKK kunnen gaan over processen die nog niet adequaat zijn ingericht (weeffouten in de organisatie) en over individuele gevallen. De gezamenlijke gesprekken van KLOKK en de Contactgroep hebben als doel problemen te bespreken, waar concrete slachtoffers van seksueel misbruik door vertegenwoordigers van de Kerk tegenaan lopen. Dit kunnen individuele gevallen zijn. Het kunnen ook problemen van meer structurele aard zijn, waar processen om te komen tot erkenning, hulpverlening en genoegdoening niet optimaal zijn ingericht.

De gesprekken tussen KLOKK en de Contactgroep vinden plaats in een constructieve sfeer. De gesprekken zijn een platform om zaken te bespreken die stagneren of niet goed lopen en deze in onderling overleg vlot te trekken. De waarde van het overleg van KLOKK en de Contactgroep bestaat eruit wat daardoor concreet voor slachtoffers kan worden betekend.

Kritiek van de zijde van de slachtoffers op klachtenafhandeling, onder meer in de gesprekken van KLOKK en de Contactgroep, wordt besproken met de Stichting Beheer en Toezicht, die het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK aanstuurt. Het is de taak van de Stichting Beheer en Toezicht, een stichting naar Nederlands recht die onafhankelijk van de Bisschoppenconferentie en van de KNR opereert, om waar nodig de werkzaamheden van het Meldpunt, de Klachtencommissie, de Compensatiecommissie en het Platform Hulpverlening te optimaliseren.

De Contactgroep heeft twee kamers ingericht: een 'kamer bisdommen' en een 'kamer ordes/congregaties'. De Contactgroep leidt vragen en eventuele problemen die zich voordoen door naar een van beide kamers, zodat de onderscheiden verantwoordelijkheid van bisschoppen en van hogere oversten wordt gerespecteerd. De Contactgroep probeert in voorkomende gevallen zaken vlot te trekken. Uiteindelijk blijven de afzonderlijke bisschoppen en hogere oversten verantwoordelijk voor zaken die onder hun bevoegdheid vallen.

Leden Contactgroep

Leden van de Contactgroep zijn mgr. dr. J.H.J. van den Hende, voorzitter van de Contactgroep, mr. J.C.G.M. Bakker, algemeen econoom van het bisdom Rotterdam en voorzitter van het Economencollege, en namens de KNR pater dr. J.G.J. van den Eijnden ofm en de secretaris van de KNR prof. dr. mr. P.J.E. Chatelion Counet.

De Contactgroep wordt ondersteund door mevrouw drs. D.M. van Roosendaal (communicatie) en drs. J.A.J. Verheijen (notulen).

Bijeenkomsten

De Contactgroep is tot nu toe driemaal bijeen geweest, op 1 maart 2012, op 5 april 2012, op 29 mei 2012. Er is een vierde ontmoeting afgesproken op 18 juli 2012. De bijeenkomsten van de Contactgroep worden gevolgd door een gesprek van de Contactgroep met KLOKK.

De Contactgroep heeft zelf in een aantal casussen geïntervenieerd en concrete gesprekken gevoerd. Het betrof hier een schrijnend geval als gevolg van geweld als zodanig alsook dringende vragen inzake stagnaties in de procedure.

Vanuit de ontmoeting in de Contactgroep werd een afspraak gemaakt voor een gesprek van slachtofferkoepel KLOKK met de KNR en hogere oversten. Dit gesprek vond plaats op maandag 4 juni 2012.

Communicatie

Van de bijeenkomsten en andere substantiële gebeurtenissen worden korte berichten vervaardigd die op de website van de RKK (www.rkkerk.nl) en de KNR (www.knr.nl) worden geplaatst; dit met het oog op de communicatie naar de kerkelijke achterban, naar mensen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik, en naar belangstellenden die zich willen informeren. Deze berichten worden doorgepubliceerd op andere websites, waaronder de website van KLOKK.

4. Rapportage bisdommen

Aan de bisdommen werden onderstaande vragen voorgelegd vanuit de Contactgroep. Ook vroeg de Contactgroep de bisdommen om een overzicht in te vullen met de klachten die de bisdommen ontvingen.

De antwoorden van de bisdommen zijn opgenomen als bijlage.

De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de (door)genummerde aanbevelingen van de Onderzoekscommissie uit het Eindrapport (zie bijlage).

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten? Gebruik hiervoor s.v.p. de bijgevoegde tabel.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK? Kunt u aangeven of u slachtoffers bijvoorbeeld verwijst door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK?

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

5. Rapportage ordes en congregaties (KNR)

Onderstaande rapportage vanuit de ordes en congregaties (aangeleverd door de Konferentie Nederlandse Religieuzen, koepelorganisatie van religieuze instituten waarbij 201 hogere oversten zijn aangesloten) volgt de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport van de Onderzoekscommissie Deetman (Wim Deetman et al.: "Seksueel Misbruik van Minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk – Uitgebreide versie Deel 1: Het onderzoek").

1. Verantwoording in het openbaar

"De Onderzoekscommissie wijst op het belang van eendrachtig handelen binnen de Rooms-Katholieke Kerk om nu en in de toekomst samen met de slachtoffers door erkenning, hulp, genoegdoening, nazorg bij te dragen aan herstel van het aangedane leed. Deze eendrachtige aanpak vraagt om een open communicatie tussen bisschoppen onderling, maar ook tussen hen en hogere oversten. Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af." (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.A)

Ten aanzien van de verantwoording in het openbaar door bisschoppen en hogere oversten betreffende hun inspanningen voor erkenning, hulp en genoegdoening van slachtoffers van seksueel misbruik heeft de minister van Justitie en veiligheid, mr. I.W. Opstelten, bij brief van 13 februari 2012 aan de Tweede Kamer laten weten dat "door de vertegenwoordigers van de RK-kerk is aangegeven dat aan de wens van een intensivering naar een jaarlijkse monitoring door de Commissie Deetman gevolg zal worden gegeven". De openbare verantwoording geschiedt dan ook in dit kader.

2. Toelating, opleiding, begeleiding en personeelsbeleid

"De bisschoppen en hogere oversten worden opgeroepen de toelating, de opleiding en de begeleiding van hun priesters en geestelijken kritisch tegen het licht te houden, zoveel mogelijk te harmoniseren en het personeelsbeleid te verbeteren door professionalisering, meer onderlinge samenwerking of zelfs centralisatie." (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.B)

Gezamenlijke inspanningen van Bisschoppenconferentie en Konferentie Nederlandse Religieuzen hebben geleid tot het opstellen van een gedragscode (zie paragraaf 6.1). Verder bestaan er voor het onderdeel 'personeelsbeleid' onderlinge contacten tussen Bisschoppenconferentie en Konferentie Nederlandse Religieuzen, o.a. over mogelijkheden tot professionalisering en samenwerking. Vanuit de ordes en congregaties is in dit verband nog het volgende te melden.

Toelating, opleiding en begeleiding van religieuzen bij de ordes en congregaties

Voor het specifieke aandachtsveld van toelating, opleiding en begeleiding van religieuzen (de Onderzoekscommissie spreekt ietwat exclusief over 'priesters en geestelijken') heeft het Bestuur Konferentie Nederlandse Religieuzen haar Commissie Roepen tot Religieus Leven opdracht gegeven tot nader onderzoek. Deze commissie heeft religieuze instituten waarvoor dit zinvol wordt geacht, namelijk die welke recentelijk (oktober 2011) hebben aangegeven nog nieuwe leden aan te nemen, bij brief van 26 maart 2012 twee vragen voorgelegd:

- a. Welke toelatingseisen hanteert het instituut ten aanzien van nieuwe leden?
- b. Zijn deze toelatingseisen in de afgelopen twee jaar aangepast, c.q. herzien, met het oog op de problematiek van het seksueel misbruik?

In totaal werden 90 brieven verstuurd, 88 naar KNR-leden die bij de oktoberpeiling aangaven dat ze nog nieuwe leden aannemen, 2 naar religieuze instituten die niet zijn aangesloten bij de KNR.

Respons

Eind mei 2012 hebben 66 religieuze instituten (73 %) de brief beantwoord. Daaruit ontstaat het volgende beeld:

- Dertien religieuze instituten geven aan – in afwijking van de oktoberpeiling 2011 – geen nieuwe leden meer te zullen aannemen. Al tientallen jaren hebben zij geen nieuwe

kandidaten meer gehad en hun gemiddelde leeftijd is zo hoog dat jonge mensen er moeilijk aansluiting zouden kunnen vinden. Deze instituten stuurden geen toelatingscriteria.

- Voor een ander deel – eveneens dertien – van de respondenten geldt dat wel nog nieuwe leden worden aangenomen, maar niet in Nederland. Kandidaten worden bijvoorbeeld naar Rome, Brussel of Groot-Brittannië verwezen. In dat geval valt het beleidsvormingsproces rond preventie meestal onder de verantwoordelijkheid van een generaal bestuur. De documenten die ons wat dat betreft onder ogen komen wijzen erop dat internationale samenwerking en gedachtevorming wat dit betreft de kwaliteit ten goede komt. Grotere en internationaal georganiseerde religieuze instituten hebben meer armslag om in kwaliteitsverbetering te investeren.
- Bovendien melden drie instituten dat zij al zo lang geen nieuwe leden meer hebben gehad dat zij niet bezig zijn geweest met de herziening van de toelatingscriteria.

Het bovenstaande leidt ertoe dat van de 66 reacties er verder 28 buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

Uit peilingen van de afgelopen jaren weten we dat van alle 201 bij de Konferentie Nederlandse Religieuzen aangesloten religieuze instituten er in de afgelopen 10 jaren slechts 38 een of meer nieuwe toetredingen hebben gekend (inhoudend dat iemand eerste geloften aflegde). Dat is 19 %. Voor de periode van de laatste 5 jaren betreft dit 27 religieuze instituten (13 %).

Met name in deze categorie aangeschrevenen is de respons op onze vragen hoog. Instituten die geen nieuwe kandidaten krijgen, hebben meestal ook van binnenuit geen aanleiding hun criteria aan te scherpen of zich aangesproken te voelen op vragen daarover.

Van alle twaalf mannelijke instituten die sinds 2005 nog een toetreding hadden, heeft bijvoorbeeld ieder geantwoord. Bij de instituten van vrouwelijke religieuzen ligt die respons iets lager; daar moet namelijk nog 40% van de antwoorden binnen komen. Daarin speelt mee dat de Onderzoekscommissie Deetman spreekt van toelating van “priesters en geestelijken”. Oversten van vrouwelijke gemeenschappen concluderen daaruit dat deze aanbeveling niet voor hen geldt. Het Bestuur Konferentie Nederlandse Religieuzen duidt dit ruimer en zal in de verdere beleidsontwikkeling van deze bredere interpretatie uitgaan.

Vraag a – Welke toelatingseisen hanteert het instituut ten aanzien van nieuwe leden?

Bij de beantwoording van deze vraag werden vaak uitgebreide teksten en protocollen meegestuurd die grote diversiteit vertonen. De analyse daarvan vindt nog plaats. Wel vallen in eerste instantie een paar zaken op:

- Toelatingseisen zijn niet altijd formeel omschreven. Vaker is sprake van een zorgvuldig uitgestippelde kennismakingsperiode en ingroeitraject met ruimte voor maatwerk. Diverse oversten (4) verwoorden expliciet hun twijfel bij pogingen tot formalisering van de criteria of melden daarbij dat een screening nooit waterdicht kan zijn.
- Met name bij de religieuze instituten die het afgelopen decennium nog nieuwe toetredingen hadden, zien we dat in het toetredingsproces vaak een psychologisch onderzoek en / of gesprekken met een psycholoog zijn opgenomen. In de helft van hun antwoorden wordt melding gemaakt dat dit standaard bij de procedure hoort.
- Gedegen kennismaking, doorvragen rond kwesties van persoonlijke ontwikkeling (met inbegrip van de seksualiteit), intensieve begeleiding en vorming staan voorop. Daaraan heeft het in het verdere verleden soms ontbroken en oversten blijken zich daarvan bewust.

Vraag b – Zijn deze toelatingseisen in de afgelopen twee jaar aangepast, c.q. herzien, met het oog op de problematiek van het seksueel misbruik?

In de antwoorden op vraag b valt het meest op dat ongeveer tweederde van de religieuze instituten aangeeft dat zij de toelatingseisen de laatste twee jaren niet hebben herzien met het oog op de problematiek van het seksueel misbruik. Dat is niet zo vreemd als het lijkt.

- Van de 43 leden die antwoordden dat de toelatingseisen niet recent veranderd zijn, komt 67 % uit de hoek die al langere tijd geen nieuwe intredingen heeft gehad.
- Van de overige 14 leden (= 33 %) gaat het in 10 gevallen (= 23 %) om vrouwelijke slotkloosters, die tot nu toe weinig met klachten over seksueel misbruik zijn geconfronteerd.
- Bij de overige 4 leden – waaronder 3 mannelijke instituten – betreft het gemeenschappen met een noviciaat in het buitenland en / of plekken die hun toelatingseisen al eerder hadden aangescherpt.

In de overige 23 antwoorden werd bij deze vraag geregeld melding gemaakt van beleidsombuigingen. Dat betreft echter niet altijd de formele toelatingseisen.

- Er zijn vijf instituten die melden dat ze de toelatingcriteria recent hebben aangepast.
- Eenmaal wordt gemeld dat het beleid al langer dan twee jaar geleden is aangepast.
- Zes instituten zijn op dit moment bezig met het voorbereiden of verwerken van nieuw beleid.

Conclusies voor verder beleid

- Duidelijk is dat niet zozeer de toelatingseisen veranderen, maar de scherpste waarmee gekeken, getoetst en geëvalueerd wordt, speciaal rond kwesties van persoonlijke rijpheid en seksualiteit. De verschuivingen liggen dan ook meer op het vlak van het explicieter ingaan op seksualiteit.
- Van de kwalitatief opvallende antwoorden betreffende omgang met seksueel misbruik, komt een aantal uit één spirituele familie waarvan de hogere oversten tijdens studiedagen gezamenlijk over seksueel misbruik gereflecteerd hebben. Samenwerking en gezamenlijke reflectie blijken vruchtbaar en dienen te worden gestimuleerd.
- Ook moet worden nagedacht over zaken als supervisie, interventie en contactmomenten voor vormingsverantwoordelijken. Voor deze doelgroep worden rond deze problematiek themabijeenkomsten georganiseerd.
- Tenslotte valt de diversiteit aan antwoorden op. Sommige instituten menen op dit vlak zelf het wiel te moeten uitvinden. Het Bestuur Konferentie Nederlandse Religieuzen heeft haar Commissie Roepen tot Religieus Leven opdracht gegeven een dossier met handreikingen, 'best practices', voorbeelden en aandachtspunten samen te stellen.

3. Gesprek tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de slachtoffers, hulp en begeleiding

“De uitkomsten van het onderzoek naar psychische klachten zegt iets over hoe de Rooms-Katholieke Kerk in gesprek zou moeten gaan met slachtoffers van misbruik: het gaat om een groep die serieuze aandacht verdient en wier problemen niet makkelijk zijn weg te wuiven. De tweede aanbeveling is dat de Rooms-Katholieke Kerk er verstandig aan zou doen voorzieningen in te richten en aan te houden voor de begeleiding van en de hulp aan deze groep.

Deze voorzieningen betreffen in de eerste plaats een meldpunt, dat op een deskundige manier doorverwijzing naar de professionele hulpinstanties voor zijn rekening kan nemen. Dit meldpunt moet deel uitmaken van een keten van instanties waar slachtoffers van seksueel misbruik zich kunnen melden. Slachtofferhulp Nederland en de koepelorganisatie van lotgenotengroepen nemen een voorname plaats in die keten in.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.D)

Deze aanbeveling is tweeledig. In het eerste deel vraagt zij de RK-Kerk in gesprek te gaan met slachtoffers van misbruik. Oversten van ordes en congregaties zijn zich vanaf het begin van de openbaring van het kindermisbruik bewust van deze verantwoordelijkheid. Zowel voor contact op individueel niveau als met groepen van slachtoffers. Dit besef is des te groter waar oversten met slachtoffers klachtenprocedures hebben doorlopen zonder dat het leed of verdriet was weggenomen. Zij blijven met deze slachtoffers in contact en realiseren zich dat dit contact soms van lange duur zal zijn, zo niet permanent. Op de vraag hoeveel klachten er bij de Klachtencommissie intussen waren afgehandeld, antwoordde de provinciaal van de Fraters van O.L. Vrouw van het H. Hart van Utrecht (ongetwijfeld namens vele oversten) dat de term 'afhandeling' absoluut out of place is, dat de klachten "nooit zullen worden afgehandeld omdat de impact op slachtoffers te groot is; wij kunnen hulp bieden bij de 'verwerking', maar afhandelen is teveel gezegd". Van de zijde van de ordes en congregaties bestaat de sterke behoefte met de slachtoffers van hun (veelal overleden) broeders in gesprek te gaan juist op het vlak van erkenning en leedverwerking, en juist vanuit een pastorale bekommernis. Zij stuiten daarbij vaak op weerstand, begrijpelijk waar slachtoffers overheerst worden door gevoelens van boosheid en soms zelfs wraak, begrijpelijk ook waar het gesprek met groepen wil worden aangegaan die soms divers en diffuus zijn en waarvan sommige leden aangeven dat zij met 'de kerk' niets van doen willen hebben, terwijl anderen in dezelfde groep aangeven daarvan juist wel verwachtingen te hebben. Verklaringen van erkenning en genoegdoening, zo blijkt uit reflecties van oversten op de omgang met slachtoffers, lijken vooral te werken wanneer slachtoffers individueel worden benaderd en zij persoonlijk de overtuiging krijgen dat er naar hen geluisterd wordt en dat zij 'gezien' worden.

Door broeder Cees van Dam (voorzitter KNR), zuster Tarcies Wijngaard (vice-voorzitter) en de heer Patrick Chatelion Counet (secretaris-generaal) zijn namens het Bestuur KNR op 2 december 2011 en 26 januari 2012 gesprekken gevoerd met het bestuur van de slachtofferorganisatie KLOKK. De

gesprekken waren oriënterend, richtinggevend en van beide zijden uitnodigend. Het tweede gesprek werd mede bepaald door een misverstand omtrent betalingen - dat misverstand is opgehelderd. De gesprekken worden gecontinueerd in het kader van de Contactgroep van Bisschoppenconferentie en KNR.

Het tweede deel van de aanbeveling roept de RK-Kerk op voor de slachtoffers voorzieningen in te richten, in de vorm van een meldpunt, en deze aan te houden voor de begeleiding van en de hulp aan deze groep. In september 2011 is op grond van adviezen van de Commissie Bandell betreffende herstructurering en herinrichting van Hulp & Recht de onafhankelijke Stichting Beheer & Toezicht in het leven geroepen waarvan het Meldpunt Seksueel Misbruik een dragend element is (zie elders in deze rapportage).

4. (Steun)bewijs

“Waar nodig wil de Onderzoekscommissie de klachtencommissie wijzen op tot voor kort onbekende informatie die van belang kan zijn voor klagers in reeds afgedane zaken. Tegelijkertijd wil de Onderzoekscommissie het de klachtencommissie mogelijk maken om in de toekomst op verzoek uitsluitel te geven over (steun)bewijs dat zich kan bevinden in de door de Onderzoekscommissie verzamelde onderzoeksgegevens. Dat zal niet door de Onderzoekscommissie gebeuren, omdat zij met het uitbrengen van deze eindrapportage ophoudt te bestaan en haar eigen archief wordt ondergebracht in het Nationaal Archief. Daarom zal in nauw overleg met het Nationaal Archief een voorziening worden getroffen die deze informatievoorziening mogelijk maakt en tegelijkertijd de privacy van de melders en de vertrouwelijkheid van informatie waarborgt.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.E)

Deze aanbeveling wil de Klachtencommissie van de Stichting Beheer & Toezicht in de gelegenheid stellen gebruik te maken van de onderzoeksgegevens van de Onderzoekscommissie. Ordes en congregaties erkennen het belang van het verzamelen van steunbewijs en zullen de gang van de Klachtencommissie naar deze informatievoorziening graag ondersteunen.

5. Bewegwijzering

“De Onderzoekscommissie constateert dat de vele aandacht voor het probleem van seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk zich ook heeft vertaald in een groot aantal instanties en commissies. Hierdoor is het zicht van de melder waar zijn melding het best kan terechtgekomen enigszins vertroebeld. De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 2.4)

Op de website van de Konferentie Nederlandse Religieuzen is een duidelijke verwijzing opgenomen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik van de Stichting Beheer & Toezicht. Ordes en congregaties zijn erover geïnformeerd dat verwijzingen eenduidig moeten zijn. Zij worden geacht in dit verband ofwel rechtstreeks naar genoemd Meldpunt te verwijzen dan wel naar de website van de Konferentie Nederlandse Religieuzen. Elke andere verwijzing, hoe goedbedoeld ook, kan slechts verwarrend of vertroebelend werken.

6. Mediation

“Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. Formeel gesproken voorziet de huidige klachtenprocedure reeds in de mogelijkheid van bijvoorbeeld mediation. In de praktijk wordt hier in beperkte mate ook gebruik van gemaakt.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.F)

“De Onderzoekscommissie stelt voor dat bisschoppen en hogere oversten mediation als een van de mogelijkheden gebruiken om de klachten over seksueel misbruik van minderjarigen op een voor alle betrokkenen bevredigende wijze te behandelen. De Onderzoekscommissie stelt voor dat de voorzitter van de Klachtencommissie de klachtenprocedure onderbreekt om partijen de gelegenheid te geven via mediation tot een oplossing te komen. Mocht deze poging tot mediation niet slagen, dan kan de klachtenprocedure worden voortgezet.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 3.4)

*“Ook stelt de Onderzoekscommissie voor om als voor mediation wordt gekozen de kosten van deze procedure voor rekening te laten komen van de desbetreffende orde, congregatie of bisdom.”
(Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 4.4)*

Hieronder wordt uitvoerig op deze kwestie ingegaan. Een aantal ordes en congregaties biedt slachtoffers naast de procedure bij de Klachtencommissie gelegenheid om gezamenlijk een traject van mediation in te gaan, soms in het kader van (een onderbreking) van de klachtenprocedure van de Stichting Beheer & Toezicht, soms buiten de Klachtenprocedure om.

Alle kosten voor de procedure van mediation zijn in alle gevallen dat ordes en congregaties met slachtoffers het traject van mediation hebben bewandeld, voor rekening van de religieuze instituten gekomen. Dit is een principe dat ook in de toekomst zal worden gevolgd.

Andere vormen van klachtenafhandeling

Naar aanleiding van deze aanbeveling is over het volgen van de klachtenprocedure en het volgen van mediationtrajecten door ordes en congregaties het volgende te zeggen.

In gesprekken van de Contactgroep met de overkoepelende slachtofferorganisatie KLOKK werden met name drie congregaties genoemd waar problemen of minstens zorgen geconstateerd werden in de omgang met slachtoffers, de broeders van Maastricht, de fraters van Tilburg en de fraters van Utrecht. In onderstaande rapportage krijgen zij voorrang, waarna over de omgang met klachtenprocedures en mediationtrajecten van enkele andere congregaties en ordes, sommige door de Onderzoekscommissie Deetman als ‘hotspots’ aangeduid, gerapporteerd wordt.

Vooraf zij tevens opgemerkt dat de Konferentie Nederlandse Religieuzen contact heeft opgenomen met de mediators mr. L. Klijn en mevr. dr. C. Goossens teneinde een aantal zakelijke en inhoudelijke punten door te spreken. In een bijeenkomst met hogere oversten op 7 december 2011 en in een persoonlijk onderhoud met de secretaris-generaal en de econoom van de Konferentie Nederlandse Religieuzen op 8 februari 2012 is gewezen op het belang van gekwalificeerde mediators en is met name het punt van vaststellingsovereenkomsten waarbij overleden (vermeende) daders in het geding zijn, doorgesproken. Er is onder de aandacht gebracht dat in het mediationtraject uiterst voorzichtig en omzichtig dient te worden omgegaan met het vaststellen of uitspreken van schuld waar de inzet van mediation immers niet is een juridische of gerechtelijke constatering van de feiten, maar herstelbemiddeling, erkenning, verzoening en genoegdoening. Afgesproken is ook dat de mediators de categorieën van de Commissie Lindenbergh als grondslag nemen voor de fase van mediation waarin financiële genoegdoening aan de orde komt.

De route van mediation kan ook onder auspiciën van de Klachtencommissie in gang worden gezet en te constateren is dat slachtoffers en oversten hiervan inderdaad gebruik beginnen te maken. Tenslotte zij gemeld dat het Crisisteam Seksueel Misbruik van de KNR maandelijkse bijeenkomsten organiseert voor hogere oversten (van zogeheten ‘hotspots’) om door te spreken hoe de omgang met slachtoffers verloopt, wat er ter verbetering van de omgang met slachtoffers kan worden ondernomen, welke routes er gevolgd kunnen worden (mediation, klachtenprocedure, individuele begeleiding), wat er aan preventie kan worden gedaan en hoe er in de toelating en opleiding van novicen met deze problematiek rekening kan worden gehouden. Ook worden deskundigen uitgenodigd om hun licht over de problematiek te laten schijnen of soms worden spelers ‘uit het veld’ uitgenodigd (medewerkers van Beheer & Toezicht, leden van de Onderzoekscommissie Deetman, bestuursvertegenwoordigers van KLOKK) om van gedachten te wisselen.

Broeders van Maastricht

Broeder Kees Gordijn, provinciaal overste van de Broeders van de Onbevleete Ontvangenis van de H. Maagd Maria (FIC), meldt dat de broeders van Maastricht twee slachtoffergroepen begeleiden, Maastricht I en Maastricht II. Met de eerste groep, bestaande uit 25 slachtoffers, is een mediationtraject gevolgd. Deze groep had en heeft contacten met KLOKK. De voorganger van br. Gordijn, br. Theo Broelman, overleden op 8 februari 2012, heeft gesprekken gevoerd met individuele slachtoffers, met vertegenwoordigers van de slachtoffergroep en met de leden van de slachtoffergroep zelf. Dit heeft erin geresulteerd dat voor al de leden van de slachtoffergroep individuele mediationtrajecten in gang zijn gezet. Deze zijn voortgezet onder de broeders Kees Gordijn en Frans School. De fase die gericht was op erkenning en herstelbemiddeling is afgerond. Ook de fase waarin schadevergoeding en compensatiebedragen worden vastgesteld is afgerond. Het traject voor Maastricht I is naar tevredenheid van zowel de slachtoffers als de broeders afgesloten.

Terwijl het mediationtraject met Maastricht I in volle gang was, heeft zich een tweede groep slachtoffers gevormd, bestaande uit 20 slachtoffers, Maastricht II. Naar weten van br. Gordijn heeft deze groep geen contact met, is althans niet als lotgenotengroep aangesloten bij KLOKK. De groep beschikt evenals Maastricht I over een stuurgroep waarmee de broeders op 13 juni a.s. een eerste gesprek zullen voeren. Ook met deze groep slachtoffers willen de broeders het mediationtraject ingaan.

Bij de Klachtencommissie is een dertigtal klachten afgehandeld, met dien verstande dat een aantal daarvan (br. Gordijn kon niet melden hoeveel precies) is overgestapt naar het mediationtraject. Momenteel loopt er nog één procedure bij de Klachtencommissie.

Fraters van Tilburg

Frater Broer Huitema, algemene overste van de fraters van de Congregatio Matris Misericordiae (CMM), meldt dat de congregatie sedert maart 2010 met meer dan 50 slachtoffers van seksueel misbruik individueel contact heeft gehad. Of door deze slachtoffers of door anderen een lotgenotengroep is gevormd die bij KLOKK is aangesloten is de fraters van Tilburg niet bekend. Fr. Huitema kan zich dit overigens niet voorstellen omdat zij zich anders vast wel gemeld zouden hebben. Contact met hen zou hij in geen geval uit de weg gaan.

Met de meer dan vijftig zojuist genoemde slachtoffers is en wordt uitvoerig contact onderhouden. Er zijn gesprekken gevoerd, er is emailcontact geweest en telefoongesprekken – bij vrijwel alle slachtoffers meerdere malen.

Bij de Klachtencommissie hebben in totaal ongeveer 40 procedures gelopen, waarvan er 25 zijn afgerond. Ook in de gevallen die in ongegrondverklaringen uitmondde, hebben de fraters, aanvankelijk fr. Jan Koppens en fr. Huitema samen, later fr. Huitema alleen, nazorg gepleegd en contact onderhouden. Bij één ongegrondverklaring is men nadien in mediation gegaan.

Er lopen drie gevallen van mediation. Daarvan is er één afgerond (de oorspronkelijk niet-gegrond verklaarde) waarbij ook een bedrag ter compensatie is uitgekeerd.

Fr. Huitema geeft aan dat hij meerdere malen contact heeft gehad met de commissie Deetman, o.a. over de ongegrondverklaarde- en latere mediation-zaak.

De fraters geven er de voorkeur aan zaken via het Meldpunt en de Klachtenprocedure te laten lopen, maar gaan het mediationtraject dus niet uit de weg. Maar ook bij de Klachtenprocedure proberen zij zoveel mogelijk te regelen dat zij voorafgaand aan de procedure persoonlijk en individueel contact krijgen met de slachtoffers.

Fraters van Utrecht

Frater Wilfried van der Poll, provinciaal overste van de Fraters van de Congregatie van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart (fraters van Utrecht), meldt dat er sinds maart 2010 44 meldingen van seksueel misbruik zijn gedaan waarvan 40 via Hulp & Recht en het latere Meldpunt Seksueel Misbruik (MSM-RKK) van de Stichting Beheer & Toezicht; 4 slachtoffers hebben via een eigen email of brief contact gezocht. Van de 40 melders zijn er 23 die alsnog voornemens zijn de klacht te verwoorden in een klaagschrift.

Van de 40 zijn er 12 slachtoffers waarbij de zitting of mediation bij MSM-RKK is afgerond. Van de 40 zijn er 5 slachtoffers waarbij de inhoudelijke reactie is afgerond en het wachten is op een zitting van de Klachtencommissie of mediation bij MSM-RKK. Van de 12 die in een zitting van de Klachtencommissie of via mediation zijn behandeld zijn er 9 gegrond en 2 ongegrond verklaard en 1 wacht nog op een advies.

Van de ongegrondverklaringen is er bij één van de slachtoffers, na overleg, verder gegaan in een mediationtraject en dit heeft geleid tot een compensatie, de zaak van het andere slachtoffer is heropend omdat de aangeklaagde in zijn zaak voor een tweede maal genoemd werd.

Bij 2 slachtoffers is er reeds compensatie afgedragen. Via MSM-RKK is er tot nu toe één compensatie toegewezen in categorie 1.

Via het mediationtraject is er één compensatie vastgesteld in categorie 3.

Bij 5 slachtoffers is het nog wachten op de vaststelling van het compensatiebedrag.

Bij 4 slachtoffers is er na de zitting nog geen verzoek tot compensatie gedaan.

Bij 1 slachtoffer is het dus nog wachten op een heropening van de zaak.

Fr. Van der Poll heeft met 15 slachtoffers gesproken alvorens er een klacht werd geformuleerd. Met 4 van hen meer dan één keer. Zijn reactie op een melding van MSM-RKK eindigt hij steevast met een uitnodiging tot gesprek.

Van de vorming van een lotgenotengroep bij de overkoepelende slachtofferorganisatie KLOKK heeft fr. Van der Poll via de website van KLOKK kennis genomen. Deze richt zich met name op de Leo–Stichting in Borculo. Fr. Van der Poll had in augustus 2011 het plan opgevat contact te leggen met

deze groep rond Fraters van Utrecht. Hij is daar van teruggekomen door het feit dat er telkens namen als oproepen op de website gezet werden. Ook de discussies die op de website van KLOKK gevoerd werden weerhielden hem op dat moment ervan contact te leggen. In de loop van de tijd is dat gevoel niet verbeterd.

In gesprekken met slachtoffers richt fr. Van der Poll zich vooral op de persoonlijke aandacht. Soms ook voert hij gesprekken met meerdere slachtoffers over dezelfde aangeklaagde, maar telkens gaat het hem dan om het persoonlijke verhaal van elk slachtoffer afzonderlijk.

In totaal is hij driemaal bij mediationtrajecten betrokken geweest. Eenmaal via mediation als bij de Salesianen, tweemaal binnen het MSM-RKK. Bij de eerste is de compensatie reeds afgedragen en bij de andere twee is het bij de één wachten op een vaststelling door de compensatiecommissie en bij de ander wachten op een uitnodiging van MSM-RKK voor het mediationgesprek.

Salesianen

Pater Carlo Loots, bestuurslid van de Nederlands-Belgische provincie van de Congregatie Salesianen van Don Bosco (SDB), meldt dat er sinds maart 2010 totaal 83 klachten zijn binnengekomen, via Hulp & Recht, c.q. het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK, via meldingen bij de Commissie Deetman of rechtstreeks via contactname met de salesianen. Het betreft 83 klachten van 58 verschillende slachtoffers. Twee van de aangeklaagden zijn de congregatie volledig onbekend en één klacht betreft een personeelslid niet-salesiaan.

Van 6 klagers werden tot nu toe 9 klachten behandeld door de BAC of de Klachtencommissie. De congregatie heeft telkens het advies van de commissie gevolgd (8 x gegrond, 1 x ongegrond).

Volgens informatie van de congregatie zijn er drie klagers die zich reeds bij de Compensatiecommissie hebben gemeld. Er zijn nog geen compensatievergoedingen toegewezen.

Mediation: Met 29 klagers startte de congregatie een mediationtraject op betreffende 45 gevallen van seksueel misbruik. Een aantal meldde zich eerst bij de Commissie Deetman en/of Hulp&Recht. Thans zijn er nog 7 mediationtrajecten lopend. 22 zijn er afgehandeld. Met 'afgehandeld' is bedoeld dat er een compensatiebedrag is betaald en dat aan andere vragen van de klagers is tegemoet gekomen.

Contact met slachtoffers: In contacten met slachtoffers volgt de congregatie steeds hun voorkeur en hun ritme. Deze contacten gaan van vrij zakelijk tot intens. Van éénmalig tot verschillende contacten. Dit gebeurt via gesprek, brief, email, telefoon.

Er zijn intense contacten geweest met de Jongens van don Rua in het kader van de ontwikkeling, de uitvoering en de afronding van het mediationtraject. Met het afsluiten van dit traject zijn de contacten met de groep als groep stil gevallen. Toch blijven er contacten met individuele leden van deze groep lotgenoten.

Tot nu toe had de congregatie éénmaal formeel contact met een bestuurslid van KLOKK om te overleggen omtrent haar aanpak voor slachtoffers die niet tot de Jongens van don Rua behoren. De congregatie heeft op het ogenblik geen contact met een andere lotgenotengroep dan de Jongens van don Rua.

Broeders van Liefde

Klachten: Broeder Jos Mathijssen, provinciaal overste van de Fratrum Caritatis (Broeders van Liefde), meldt dat er sinds maart 2010 31 personen een melding hebben ingediend bij het MSM-RKK tegen 30 aangeklaagden. Van die 31 meldingen zijn er 24 een klachtenprocedure gestart. 3 klachten zijn ongegrond verklaard, 1 klacht is niet ontvankelijk verklaard, 8 klachten zijn gegrond verklaard. De overige klachten zijn nog in de fase van klaagschrift en verweer. 6 personen hebben compensatie aangevraagd. In 1 geval is compensatie toegekend in categorie 3.

Contact met slachtoffers: Er zijn enkele gesprekken geweest met individuele slachtoffers (2 x). Deze personen gaan (tot nu toe) niet naar de Klachtencommissie

Er bestaat een Lotgenotengroep Eikenburg. Met deze Lotgenotengroep onderhouden de broeders uitgebreid contact. Het is de broeders niet bekend of deze Lotgenotengroep is aangesloten bij KLOKK; wel bestaat er tussen hen en KLOKK contact. De broeders zelf hebben geen contact met KLOKK of andere organisaties van slachtoffers.

Mediation: Er is Mediation aangeboden aan slachtoffers. De Lotgenotengroep Eikenburg heeft hierin bemiddeld. Op dit moment zijn er 23 personen die zich gemeld hebben voor Mediation. Van deze 23 personen zijn er bij de broeders 12 al bekend via het Meldpunt. De Mediation gaat vanaf mei 2012 van start.

Priesters van het H. Hart

Pater Piet Schakenraad en pater Harry Peels, provinciaal en voormalig provinciaal overste van de congregatie Sacerdotum a Corde Iesu (Priesters van het H. Hart), melden dat de congregatie sinds

maart 2010 36 meldingen van seksueel misbruik heeft ontvangen. Uit deze meldingen zijn 16 klaagschriften toegezonden waarop in 16 verweerschriften is geantwoord.

Tot 31 mei 2012 vonden er 11 hoorzittingen bij de Klachtencommissie plaats. Van 8 hoorzittingen ontving de congregatie een advies: 6 gegrondverklaringen en 2 ongegrondverklaringen.

De adviezen zijn overgenomen. Wat de ongegrondverklaringen betreft: in 1 geval is ondanks de ongegrondverklaring toch compensatie geregeld onafhankelijk van de commissie.

De andere zaak waarbij een ongegrondverklaring werd uitgesproken is heropend en in een tweede hoorzitting van de Klachtencommissie opnieuw beoordeeld vanwege steunbewijzen. De congregatie wacht het nieuwe advies af. Op dit moment liggen er 5 aanvragen bij de Compensatiecommissie. 1 compensatiebedrag is reeds uitgekeerd.

Contact met slachtoffers: De congregatie biedt in alle contacten met slachtoffers, in telefoongesprekken, brieven en emails, de mogelijkheid tot een gesprek aan. Het initiatief tot gesprek ligt echter bij het slachtoffer.

Sinds maart 2010 zijn er 10 gesprekken geweest met individuele slachtoffers, waarvan 6 bij het slachtoffer thuis. Eén aanklager heeft na een gesprek de klacht ingetrokken. In een enkel geval blijft het contact beperkt tot telefonisch contact.

Bij de overkoepelende slachtofferorganisatie KLOKK bestaat een lotgenotengroep specifiek betreffende het "Voogdijhuis" in Heer (Limburg) van de Priesters van het H. Hart. Niet alle slachtoffers van de congregatie vallen onder deze groep. Tot nu toe is er geen contact geweest met KLOKK of eventuele andere organisaties van lotgenoten.

De congregatie is niet betrokken bij officiële mediationtrajecten. Wel zijn de Priesters met één slachtoffer, los van het advies van de Klachtencommissie en na herhaalde gesprekken, tot een goede afspraak over compensatie gekomen.

Broeders van Dongen

Broeder Jan van der Steen, provinciaal overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes (Broeders van Dongen), meldt dat er sinds maart 2010 29 klachten zijn binnengekomen waarvan er nog 26 lopen. Gegrond verklaard zijn er 5, ongegrond 1 en compensatie is toegewezen in 3 klachten. Er loopt één verzoek van een slachtoffer tot compensatie in categorie 5. Eén verzoek is door de Compensatiecommissie definitief verklaard als behorende tot categorie 5; in deze zaak is aanvullende informatie gevraagd aan het slachtoffer. Eén verzoek is door de Compensatiecommissie voorlopig ingedeeld in categorie 5; ook in dit geval is aanvullende informatie gevraagd aan het slachtoffer.

Contact met slachtoffers: Br. Van der Steen is bij twee slachtoffers op bezoek geweest. Bij een in verband met het beëindigen van de procedure. Bij de ander in verband met zijn verblijf in een TBS-instelling. Deze zaak is in onderling overleg afgewerkt. Het slachtoffer belt br. Van der Steen nog regelmatig op. Verder was er een persoonlijk gesprek met een slachtoffer op het provinciaalaat in Eindhoven. Met hem was later nog emailcontact en een ontmoeting bij een bijeenkomst van de lotgenotengroep.

Er is intussen een lotgenotengroep opgericht en deze is aangesloten bij KLOKK. Van deze groep zijn 6 slachtoffers, een afgevaardigde van KLOKK en een partner van één van de slachtoffers voor de eerste maal op 16 mei 2012 bij elkaar geweest in Eindhoven. Verder contact met KLOKK is er niet geweest. Er is een afspraak gemaakt met een van de leden van de lotgenotengroep om te bekijken of met onderling overleg zaken te regelen zijn.

Mediation: In het gesprek met de lotgenotengroep is de mogelijkheid van mediationtrajecten ter sprake gekomen als een van de mogelijkheden. Enkele leden die reeds in de procedure van de Klachtencommissie zitten, willen deze procedure verder volgen. Als derde mogelijkheid is nog gesproken over een zo kort mogelijk project met onderleg overleg.

Broeders van de Christelijke Scholen

Broeder Ambrosius Dobbelaar, provinciaal overste van de Fratres Scholarum Christianum (Broeders van de Christelijke Scholen), meldt dat de broeders sinds maart 2010 een totaal van 28 klachten heeft binnengekregen. Van een aantal daarvan is de vraag of zij op de juiste plaats zijn aangebracht. 7 klachten zijn voorgekomen in een hoorzitting. 5 daarvan zijn er tot nu toe gegrond verklaard waarbij het advies door de provinciaal is overgenomen. 1 klacht werd in eerste instantie ongegrond verklaard en in een tweede zitting door een later binnengekomen steunbewijs gegrond verklaard. 3 klachten lopen nog. Van de anderen wordt het klaagschrift nog verwacht. De 6 gegrond verklaarde klachten wachten op een beslissing van de compensatiecommissie.

Contacten met slachtoffers: Er zijn geen andere contacten dan ons verweerschrift als antwoord op de klacht. Ontmoetingen bij de hoorzitting in Utrecht blijven beperkt tot handdrukken. De provinciaal respecteert daarbij de wensen van de slachtoffers, en wil zich niet opdringen.

Zo was er bijvoorbeeld wel een ontmoeting met een slachtoffer die geen klacht wil indienen. Hij was vergezeld door de voorzitter van KLOKK.

Tot nog toe zijn de broeders niet betrokken bij mediationtrajecten.

Broeders van Saint Louis

Broeder Cees van Dam, algemene overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga (broeders van Saint Louis), meldt dat de congregatie sinds maart 2010 te maken heeft gehad met 22 klachten via 'Hulp & Recht'/'Meldpunt Seksueel Misbruik RKK'. Van de 8 waarover een besluit is genomen na advisering door BAC c.q. Klachtencommissie, waren er 5 gegrond en 3 ongegrond. Over 1 van de als 'ongegrond' besloten klachten loopt inmiddels een heropeningsverzoek omdat steunbewijs is gevonden. Van de 5 gegrond verklaarde klachten is inmiddels van 2 bericht ontvangen van de Compensatiecommissie dat deze in de categorie 5 zijn geplaatst, 1 definitief en 1 voorlopig. Bedragen zijn nog niet bepaald. Van de overige 3 gegrond verklaarde klachten wenst men in aanmerking te komen voor compensatie; daarvan heeft de congregatie echter nog geen bericht ontvangen van de Compensatiecommissie. Daarnaast is de congregatie rond nog eens 10 'gevallen van mogelijk seksueel misbruik' benaderd, hetzij via het KNR-crisisteam, hetzij rechtstreeks.

Aanvankelijk lag dat getal hoger maar zijn betreffende zaken, na verwijzing, bij 'Hulp & Recht'/'Meldpunt Seksueel Misbruik RKK' terechtgekomen.

Contact met slachtoffers: Br. Van Dam geeft aan dat contacten met individuele slachtoffers zeer divers zijn. Soms volstaat een korte briefwisseling, vaker gaat het over één of enkele zeer intensieve pastoraal/therapeutische gesprekken (individueel, vaker met partner of ander familielid, soms in het bijzijn van vertrouwenspersoon en/of therapeut). Telefoongesprekken – soms zeer langdurig – komen voor, en onlangs zond een slachtoffer hem per e-mail een ingesproken geluidsfragment als voorbereiding op een gesprek. Een frequentie is moeilijk aan te geven. Br. Van Dam heeft inmiddels 6 heel intensieve, goed voorbereide gesprekken met slachtoffers (als boven) gevoerd, waarvoor hij éénmaal naar het buitenland is gereisd. Dit vindt plaats zowel binnen als buiten de groep van slachtoffers via 'Hulp & Recht'/'Meldpunt Seksueel Misbruik RKK'. Eénmaal heeft hij een gesprek kunnen arrangeren tussen slachtoffer en aangeklaagde, waarbij hij zelf niet aanwezig is geweest. (E-)briefwisseling en telefoongesprekken vinden veel vaker plaats.

Sinds Pasen 2011 bestaat er een slachtoffergroep 'Jongens van Saint Louis', die bij KLOKK is aangesloten. De omvang van de groep is br. Van Dam niet bekend. Hij onderhoudt contact met de voorzitter via e-mail. Voor deze groep is opgericht, heeft hij een intensief gesprek gevoerd met de voorzitter (en zijn vrouw). Hij heeft zich altijd bereid getoond tot gesprek, maar daarover wilde men eerst consensus bereiken binnen de groep. Inmiddels is hij uitgenodigd op een nog nader vast te stellen datum in september a.s. door de groep ontvangen te worden.

Bij mediationtrajecten is de congregatie niet betrokken.

Broeders van Amsterdam

Broeder Amatus Meurders, algemene overste van de Broedercongregatie O.L. Vrouw van Zeven Smarten (Broeders van Amsterdam), meldt dat er sinds maart 2010 15 meldingen zijn binnengekomen over 16 personen, te weten 15 broederreligieuzen en een niet-broeder (sportleider). 1 klacht is helemaal afgehandeld, waarbij de Klachtencommissie ongegrondverklaring adviseerde. Op verzoek van de voorzitter van de Klachtencommissie heeft er daarna een gesprek plaatsgevonden door de congregatie met het slachtoffer. Aan hem is in het kader van mediationgesprekken een bedrag uitgekeerd. 1 klacht is teruggetrokken. 1 klacht is gegrond verklaard en is thans in handen van de Compensatiecommissie. 1 klacht is niet behandeld, omdat het slachtoffer is overleden. 1 klacht is in eerste instantie ongegrond verklaard, en in tweede instantie opnieuw ongegrond verklaard. Nog in 1 zaak wacht de congregatie op advies van de Klachtencommissie. Van 5 meldingen is nog geen klaagschrift ontvangen. Er loopt 1 melding van een uitgetreden medebroeder die nog in leven is. De congregatie helpt hem met het opstellen van het verweerschrift.

Contact met slachtoffers: Er zijn drie gesprekken geweest met slachtoffers: twee vooraf aan de zitting van de Klachtencommissie en een na de ongegrondverklaring. Een slachtoffer waarvan de klacht niet tegen een broeder gericht was, maar tegen een sportleider hield zeer frequent e-mailcontact in. De voorzitter van de Klachtencommissie heeft hem verzocht niet meer te mailen. Verder zijn er briefcontact en e-mails met de broer van een overleden slachtoffer.

Er bestaat geen lotgenotengroep van de congregatie bij KLOKK. Broeder Meurders bezoekt wel regelmatig de site KLOKK.

Franciscanen

Pater Jan van den Eijnden, provinciaal overste van de orde der Minderbroeders Franciscanen (OFM), meldt dat hij sinds maart 2010 op 13 klachten een reactie heeft geschreven. Inmiddels zijn 6 klachten in behandeling genomen door de Klachtencommissie. De 7e wordt komende week behandeld. De 6 behandelde klachten zijn allemaal gegrond verklaard en p. Van den Eijnden heeft het advies van de Klachtencommissie overgenomen. Verder is hem officieel door het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK gemeld dat er tegen nog 11 medebroeders een klacht gaat worden ingediend. Daarvan betreffen drie meldingen een en dezelfde persoon. Sommige meldingen zijn al van het najaar van het vorig jaar. 2 klagers hebben een compensatieformulier ingevuld. Er is nog geen uitspraak van de Compensatiecommissie.

Contact met slachtoffers: Wanneer p. Van den Eijnden de klager zijn reactie op het oordeel van de Klachtencommissie geeft, nodigt hij deze in dezelfde brief altijd uit tot een gesprek. Drie klagers zijn op die uitnodiging ingegaan. Met één klager heeft hij inmiddels twee gesprekken gevoerd; met de anderen is het bij één gesprek gebeven. In deze gesprekken stelt hij de zaak van verdere hulpverlening aan de orde. Tot nu toe heeft één klager verdere hulp gezocht. Afsproken is dat de franciscanen betalen wat niet door de verzekering wordt vergoed. Een klager heeft voorafgaande aan een op handen zijnde zitting van de Klachtencommissie een gesprek met p. Van den Eijnden gevoerd. Binnenkort heeft hij een gesprek met een andere klager, eveneens voorafgaande aan de zitting van de Klachtencommissie. Met nog een ander slachtoffer heeft correspondentie plaatsgevonden voorafgaande aan de zitting.

Sinds maart 2010 heeft p. Van den Eijnden een stuk of acht gesprekken gevoerd met slachtoffers. Eén daarvan heeft daarna een klacht ingediend. Voor de anderen was het gesprek voldoende. Zij wilden hun verhaal doen opdat de orde op de hoogte zou zijn.

Op de site van KLOKK is sprake van een Lotgenotengroep Franciscanen. Bij doorklikken blijkt het te gaan om een oproep aan slachtoffers om een lotgenotengroep te gaan vormen. Daarop is op 12 maart 2012 één reactie gekomen van een zekere Paul. Eén van de slachtoffers met wie p. Van den Eijnden gesproken heeft, heeft hem verteld door KLOKK te zijn benaderd om lid te worden van de Slachtoffergroep Franciscanen. Hij heeft laten weten daar geen behoefte aan te hebben. Geen van de slachtoffers met wie p. Van den Eijnden tot nu toe gesproken heeft, heeft contact met KLOKK. Buiten zijn lidmaatschap van de Contactgroep om heeft p. Van den Eijnden geen contact met KLOKK. Wel heeft hij een gesprek gehad met een delegatie van Mea Culpa. In dit gesprek heeft hij o.a. verhelderd dat de Minderbroeders Franciscanen geen bemoeienis hebben gehad met Maria ter Engelen in Bleijerheide en dus niet aanspreekbaar zijn op wat daar is gebeurd. Tegen de rector van Bleijerheide, die wel een franciscaan was, lopen twee klachten, waarop uiteraard wel is gereageerd. De orde is niet betrokken bij mediationtrajecten.

Paters Maristen

Pater Ton Bun, provinciaal overste van de Congregatie van de Paters Maristen (Societas Mariae, S.M.), meldt sinds maart 2010 met 5 meldingen te maken te hebben gehad, waarvan het in één situatie niet tot een formele klacht is gekomen. In één situatie loopt de aanklacht van een medebroeder via het bisdom Utrecht omdat de medebroeder als pastor werkzaam was in een parochie. De overige drie klachten zijn nog in behandeling. Door de Klachtencommissie is tot nu toe twee keer een advies tot gegrondverklaring afgegeven, waarbij de aanvraag tot compensatie nog niet is toegewezen. Van de aanklacht die loopt via het bisdom is de congregatie niet bekend of er een compensatie is toegewezen.

Contact met slachtoffers: Bij bovenvermelde gevallen is geen mediation van toepassing geweest. In drie van de vijf gevallen is het contact via de Klachtencommissie en via de advocaat van de klager gelopen. Pater Bun heeft tot nu toe niet rechtstreeks contact gehad met de klager.

Op de website van KLOKK worden slachtoffers van Maristen opgeroepen zich te melden. Onder Maristen worden dan zowel de Fraters Maristen als de Paters Maristen opgevat. Op de website is te lezen dat slachtoffers van Maristen een bijeenkomst hebben gehad. Het gaat om een gering aantal. Pater Bun heeft tot nu toe geen contact met de slachtoffergroep.

Fraters Maristen

Frater Gerard de Haan, provinciaal overste van de fraters Maristen, meldt dat er sinds maart 2010 8 klachten zijn binnengekomen. 4 klachten zijn in der minne geschikt en afgerond door persoonlijk contact van fr. De Haan met het slachtoffer, via correspondentie en/of persoonlijk contact. In geen van de gevallen is financiële compensatie betaald. Er staat een lotgenotengroep Maristen vermeld op de site van KLOKK. Met deze groep bestaat geen contact.

Jezuïeten

Pater Jan Bentvelzen, provinciaal overste van de Nederlandse provincie van Societas Jesu (jezuïeten), meldt dat er sinds maart 2010 door de Klachtencommissie van de Stichting Beheer & Toezicht 7 klachten zijn behandeld (intussen zijn meer klachten aangekondigd, die nog in het stadium van een melding verkeren). 3 klachten zijn helemaal afgehandeld waarin ook compensatie is uitgekeerd (alle 3 in categorie 2). 1 klager heeft zich teruggetrokken, maar er zijn onderhandelingen over mediation. 2 klachten zijn voorlopig ingedeeld bij categorie 5 en er worden door de commissie nadere inlichtingen ingewonnen bij de klager. 1 klacht loopt nog (tijdens de zitting was het een klacht tegen het bisdom, maar deze is overgedaan aan de jezuïeten).

Contact met slachtoffers: Met alle slachtoffers die een klacht hebben ingediend is schriftelijk contact (geweest). Met slachtoffers die daar prijs op stellen, heeft p. Bentvelzen meerdere gesprekken gevoerd.

Er bestaat een lotgenotengroep Canisiuscollege die is aangesloten bij KLOKK. Daarmee onderhoudt p. Bentvelzen contacten die niet erg vlot verlopen. De laatste maanden zijn de contacten zeer miniem geweest. Er wordt gewerkt aan mediation. Ter facilitering van hun werk is reeds € 20.000 betaald. Met de organisatie KLOKK zelf zijn geen directe contacten maar de leiding van KLOKK bestaat gedeeltelijk uit de leiding van de lotgenotengroep Canisiuscollege.

Mediation: Mediationtrajecten zijn aangeboden, maar nog niet in gang gezet, aangezien de slachtoffers bezwaar maken tegen de mediators, die het mediationtraject bij de salesianen begeleiden.

6. Landelijke rapportage

Zoals aangegeven in de inleiding betreft een belangrijk deel van de aanbevelingen uit het Eindrapport het Meldpunt Misbruik RKK. Als onafhankelijke instelling naar burgerlijk recht (conform de aanbeveling uit de eerste tussenrapportage van de Onderzoekscommissie, d.d. 28 februari 2011) rapporteert dit zelfstandig aan de heer Deetman, vanuit de Stichting Beheer en Toezicht.

Een aantal aanbevelingen die landelijk aandacht vragen van de Nederlandse Bisschoppenconferentie (BC) en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) komen in deze laatste paragraaf aan bod.

1. Toelating, opleiding en begeleiding

De bisschoppen en hogere oversten worden opgeroepen de toelating, de opleiding en de begeleiding van hun priesters en geestelijken kritisch tegen het licht te houden, zoveel mogelijk te harmoniseren en het personeelsbeleid te verbeteren door professionalisering, meer onderlinge samenwerking of zelfs centralisatie. (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.B)

Voor informatie over de toelating, opleiding en begeleiding van religieuzen (priesters, diakens en leken) in de ordes en congregaties zij verwezen naar paragraaf 5.2.

In zijn hoedanigheid van voorzitter van de BC heeft kardinaal Eijk de afzonderlijke bisdommen de volgende vragen laten voorleggen:

1. Wat gebeurt er op dit moment binnen de opleidingen tot priester en diaken en de toeleiding tot het pastoraat voor pastorale werkers met betrekking tot de menselijke vorming, de vorming wat betreft affectiviteit en celibaat, afstand en nabijheid in het pastoraat en de preventie van seksueel misbruik?
2. In hoeverre wordt aan de mogelijkheid van seksueel misbruik van met name minderjarigen aandacht besteed bij de aanname van kandidaat priesters, diakens en pastorale werkers: wordt bij elke kandidaat een psychologisch onderzoek verricht, moeten kandidaten een Verklaring Omtrent het Gedrag overleggen of een verklaring ondertekenen dat zij zich nooit aan seksueel misbruik hebben schuldig gemaakt ?

Op basis van de door de opleidingen tot priester en diaken en de toeleiding tot het pastoraat voor pastorale werkers aangereikte informatie kan het volgende worden aangegeven:

- Onderwerpen als affectieve en emotionele rijpheid, beleving van seksualiteit en groei naar een vruchtbaar celibatair leven (voor kandidaat-priesters en -diakens zijn zowel in de aannameprocedure als gedurende de verdere opleiding een belangrijk punt van bespreking en begeleiding voor alle opleidingsverantwoordelijken in de opleidingen tot priester en diaken en de toeleiding tot het pastoraat voor pastorale werkers.
- De opleidingen hanteren een psychologisch onderzoek in de aannameprocedure van kandidaten voor de opleiding tot priester of diaken, er worden referenties ingewonnen over kandidaten alvorens deze toe te laten tot de opleiding, er worden individuele gesprekken gevoerd in de aannameprocedure.
- De opleidingsverantwoordelijken zien er op toe dat het op een volwassen manier omgaan met seksualiteit en affectiviteit aan bod komt in individuele gesprekken (met een spiritueel of geestelijk leidsman, met een biechtvader) en in groepsgesprekken, en dat dit zowel een onderdeel is van de menselijke vorming als van de intellectuele vorming (geschiedenis van het celibaat).
- Opleidingsverantwoordelijken geven aan dat voorheen informatievoorziening vanuit de kerkelijke instelling Hulp en Recht een vast onderdeel was in het curriculum. Zij spreken uitdrukkelijk de wens uit dat het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK hier ook een rol in gaat spelen. Het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK zou de opleidingen op die manier kunnen ondersteunen bij de menselijke en pastorale vorming, die nodig is om slachtoffers van seksueel misbruik op een goede wijze te kunnen begeleiden en om seksueel misbruik in de pastorale praktijk te kunnen herkennen en er adequaat op te kunnen reageren.

De referent in de BC voor de opleiding tot pastorale bedieningen zal in het najaar overleg plegen met de verantwoordelijken voor de opleiding tot priester, diaken en de toeleiding tot het pastoraat van

pastoraal werk(st)er met als doel om ter zake van de hierboven sub 1 en 2 genoemde onderwerpen zo spoedig mogelijk te komen tot verdere samenwerking, harmonisering en / of unificering.

Verder geldt:

- Op dit moment functioneren er in de Nederlandse Kerkprovincie twee gedragscodes voor priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers. De BC en de KNR zien het grote belang van harmonisering en unificering op dit terrein en werken momenteel aan het totstandbrengen van een gezamenlijke gedragscode die niet alleen zal gaan gelden voor priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers maar ook voor (nader te bepalen) andere categorieën personen die in naam van de Kerk betaald of onbetaald werkzaamheden verrichten.
- De BC en de KNR hanteren sinds al 2005 eenzelfde protocol en eenzelfde formulier ten behoeve van het antecedentenonderzoek.
- Alle kandidaten¹ voor een kerkelijke functie/stage of een andere functie/stage waarin de kerkelijke overheid als benoemende of zendende instantie optreedt, en die thans in een zodanige functie werkzaam zijn of geweest zijn met een benoeming of zending van een andere kerkelijke overheid, worden gevraagd naar een verklaring van laatstbedoelde kerkelijke overheid, waarin uitdrukkelijk de vraag wordt gesteld of in het verleden sprake is geweest van seksueel misbruik in een kerkelijke functie/stage. Daartoe wordt gebruik gemaakt van een gemeenschappelijk formulier, dat aan de kandidaat wordt verstrekt. De kandidaat wordt verzocht het formulier te laten invullen bij de kerkelijke overheid bij wie de kandidaat het laatst werkzaam was, en het daarna te bezorgen bij de kerkelijke overheid bij wie hij/zij zich als kandidaat heeft gemeld. De bisschoppen en hogere oversten verplichten zich tot een objectieve invulling van het formulier.
- Op dit moment wordt het overleggen van een verklaring omtrent het gedrag gevraagd van de volgende personen:
 - degene die begint aan een opleiding tot priester of diaken, alvorens te kunnen worden toegelaten tot deze opleiding en alvorens de bij deze opleiding behorende stages te kunnen gaan doen;
 - degene die begint aan een andersoortige opleiding tot een pastorale bediening, alvorens te kunnen worden toegelaten tot deze opleiding en alvorens de bij deze opleiding behorende stages te kunnen gaan doen;
 - degene die verlangt als clericus geïncardineerd te worden in een bisdom van de R.-K. Kerkprovincie van Nederland, alvorens in een bisdom van de R.-K. Kerkprovincie van Nederland geïncardineerd te kunnen worden;
 - degene die een zending, benoeming of pastorale aanstelling van een diocesane bisschop verlangt, alvorens deze zending, benoeming of pastorale aanstelling te kunnen verkrijgen.

De BC en de KNR overleggen op dit moment over de vraag van welke andere categorieën personen op korte termijn het overleggen van een verklaring omtrent het gedrag zal worden gevraagd alvorens in de Kerk een benoeming of aanstelling te kunnen verkrijgen en/of in de Kerk werkzaamheden te kunnen gaan verrichten.

2. Beleid van bisschoppen en hogere oversten bij (een klacht of vermoeden van) seksueel misbruik van één of meer minderjarigen

“De Onderzoekscommissie stelt voor een meldingsplicht in te voeren en voor bestuurlijk verantwoordelijken een aangifteplicht.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 3.6)

Indien een bisschop of hogere overste wordt geconfronteerd met (een klacht of vermoeden van) seksueel misbruik van één of meer minderjarigen dan handelt deze bisschop of hogere overste overeenkomstig het Nederlandse - en canonieke recht. In een brief aan Minister Opstelten (brief aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie t.a.v. Zijne Excellentie I. Opstelten, d.d. 2 april 2012) hebben broeder Van Dam c.s.a (voorzitter van de KNR) en kardinaal Eijk (voorzitter van de BC) geschreven dat bij een vermoeden van seksueel misbruik van een minderjarige onverwijld aangifte wordt gedaan bij het Openbaar Ministerie.

¹ Onder kandidaten worden in dit Protocol verstaan; priesters, diakens, religieuzen, pastoraal werk(st)ers, stagiairs, die zich onder verantwoordelijkheid van de bisschop of militair ordinaris voorbereiden op een bediening of functie in het pastoraat, alsmede de overige professionele werkers in de Kerk, die krachtens opdracht van de kerkelijke overheid medeverantwoordelijkheid dragen voor de verwezenlijking van kerkelijke doeleinden.

De klager wordt gewezen op de mogelijkheid van een klachtonderzoek door de Klachtencommissie van de Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland.

Telkens wanneer een bisschop of hogere overste kennis krijgt van seksueel misbruik van een minderjarige, ten minste met een schijn van waarheid dan dient hij conform canon 1717 Wetboek van Canoniek Recht een voorafgaand onderzoek in te stellen.

Binnen het kader van het voorafgaand onderzoek neemt de bisschop of hogere overste vervolgens op basis canon 1722 van het Wetboek van Canoniek Recht tegen de persoon ten aanzien van wie het voorafgaand onderzoek loopt alle noodzakelijke maatregelen om herhaling en ergernis te voorkomen, om de vrijheid van getuigen te beschermen en om de loop van de gerechtigheid veilig te stellen. Deze maatregelen kunnen behelzen dat het aangeklaagde verboden wordt om bestuurlijk, pastoraal en liturgisch actief te zijn en dat het de aangeklaagde -wanneer het om een priester gaat- wordt verboden om publiekelijk de Eucharistie te vieren. Een actieve priester moet bovendien de pastorie verlaten en zich vestigen buiten zijn parochie en de parochie(s) waar het gestelde misbruik heeft plaatsgevonden.

Wanneer het onderzoek naar (de klacht of vermoeden van) het seksueel misbruik van één of meer minderjarigen is voltooid moet de bisschop of hogere overste, indien de aangeklaagde een clericus is en hij concludeert dat de klacht geloofwaardig is, het resultaat van het voorafgaand onderzoek aan de Congregatie voor de Geloofsleer voorleggen.

De Congregatie voor de Geloofsleer heeft vervolgens de bevoegdheid om zelf een strafproces tegen de aangeklaagde te beginnen of daarvoor een andere kerkelijke strafrechtbank aan te wijzen. In geval van seksueel misbruik van een minderjarige hanteert de Congregatie voor de Geloofsleer overigens een verjaringstermijn van 20 jaar vanaf het tijdstip waarop het slachtoffer de achttienjarige leeftijd heeft bereikt. Deze verjaringstermijn kan echter in afzonderlijke gevallen door de Congregatie voor de Geloofsleer worden opgeheven.

3. Behandeling van plegers van seksueel misbruik in de jaren zeventig en tachtig

“Nader onderzoek is nodig om te verhelderden wat de criteria waren die aan deze meestal vrijgevestigde behandelaars werden gesteld. De Onderzoekscommissie stelt echter ook vast dat kerkelijke en religieuze bestuurders in deze situatie gedurende de jaren zeventig en tachtig ook een beroep deden op nieuwe, vaak door priesterordes en priestercongregaties gestichte centra voor bezinning en hulpverlening, zowel in als buiten Nederland. Of deze werkelijk toegerust waren voor de behandeling van plegers van seksueel misbruik met minderjarigen, mag worden betwijfeld.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.C)

Als resultaat van het Rondetafelgesprek van de vaste Kamercommissies voor Veiligheid en Justitie en voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 4 april 2012 (naar aanleiding van publicaties over castraties, de rol van de R.-K. Kerk, de rol van mr. W.G.M. Marijnen en de rapportage hiervan door de Onderzoekscommissie Deetman), is door de commissie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aanbeveling gedaan tot nader onderzoek naar de rol van de psychiatrie in deze. In afwachting van besluitvorming van regeringswege voor opdrachten tot nader onderzoek lijkt het bisschoppen en oversten raadzaam Aanbeveling 1.C voorlopig open te houden.

4. Herstel en financiële compensatie

“Hulpverlening alleen is niet voldoende om slachtoffers genoegdoening te bieden. Financiële compensatie is onlosmakelijk verbonden met het herstel dat de slachtoffers moet worden geboden. De Onderzoekscommissie heeft vorig jaar een generieke regeling voorgesteld die met het overnemen van de voorstellen van de commissie-Lindenbergh nu kan worden toegepast.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.G)

Op basis van de adviezen van de Commissie Lindenbergh is in de procedure voor de Compensatiecommissie een vijftal categorieën opgenomen voor financiële compensatie van minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik. Tevens zijn, zoals hierboven in paragraaf 5.6 vermeld, afspraken gemaakt met ordes en congregaties die met slachtoffers een traject van mediation ingaan, om in de fase voor het vaststellen van compensatie de categorieën van de Commissie Lindenbergh aan te houden. Hierover is ook met mediators gesproken.

5. Seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen

De Onderzoekscommissie sluit af met een aanbeveling die ze via de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse religieuzen richt aan de overheid.

“Kindermishandeling is een verschijnsel van alle tijden dat zich voordoet in vele vormen,’ aldus het dit jaar verschenen advies van de Gezondheidsraad. Alleen al in Nederland worden jaarlijks ruim 100.000 kinderen mishandeld. Geestelijk, fysiek, maar ook – zo blijkt uit onderzoeksgegevens in dat advies – seksueel. Het gaat hier in zijn totaliteit om een groot maatschappelijk probleem, aldus de Gezondheidsraad. Deze uitspraken van de Gezondheidsraad onderstrepen het belang van de eindrapportage van de Onderzoekscommissie en enkele andere, recent afgeronde of nog lopende onderzoeken. Dit eindrapport bevestigt de hoofdconclusies van het rapport van de Gezondheidsraad. [...] De Onderzoekscommissie roept de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen op om bij de overheid aan te dringen op een geïntegreerde en effectieve aanpak van seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen.” (Aanbevelingen Eindrapport Onderzoekscommissie 1.)

Door daadkrachtige implementatie van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie willen de BC en de KNR minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik zoveel mogelijk de helpende hand bieden en voorkomen dat deze ernstige misdrijven zich in de toekomst in de Katholieke Kerk in Nederland nog voordoen.

Op basis van het eindrapport van de Commissie Deetman en de maatregelen die de BC en de KNR hebben genomen binnen het kader van de bestrijding van het seksueel misbruik van minderjarigen en de hulpverlening aan slachtoffers hiervan, is de Katholieke Kerk van harte bereid mee te werken met andere sectoren en organisaties in de maatschappij die ook met deze ernstige problematiek te maken hebben.

De BC en KNR hebben bij gelegenheid van gesprekken en correspondentie met de Minister van Veiligheid en Justitie over vervolgonderzoek naar vormen van fysiek en psychisch geweld jegens meisjes in religieuze instituten, aangedrongen op een brede, geïntegreerde en effectieve aanpak van seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen.

Bijlagen

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Aartsbisdom Utrecht

Datum 26 mei 2012
Aan Contactgroep
Van Staf Aartsbisdom Utrecht
Betreft Rapportage Aartsbisdom Utrecht t.b.v. drs. W.J. Deetman

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Antwoord op vraag 1
Zie bijgevoegd overzicht.

Nota bene 1 : In de gevallen waarin een persoon zich weliswaar wendde tot het Aartsbisdom Utrecht en aangaf slachtoffer van seksueel misbruik te zijn, maar de aartsbisschop van Utrecht niet de kerkelijk verantwoordelijke voor de aangeklaagde is, is deze persoon op adequate wijze doorverwezen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK.

Nota bene 2 : In gevallen waarin de aartsbisschop van Utrecht kennis krijgt van een delict, handelt hij daarenboven altijd ook overeenkomstig het universele canonieke recht (zoals onder meer vastgelegd in het Wetboek van Canoniek Recht 1983) en het Nederlands recht.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord op vraag 2
Over het onderwerp celibaat en seksualiteit in de voorbereiding op een kerkelijk ambt of kerkelijke functie in het Aartsbisdom Utrecht kan het volgende worden gemeld:

De priesteropleiding

De aanmeldingsprocedure

Celibaat en seksualiteit worden op verschillende momenten in de aanmeldingsprocedure gethematiseerd. Allereerst wordt de kandidaat op het aanmeldingsformulier gevraagd hierover zelf iets op papier te zetten. Tijdens de gesprekken die volgen met de rectoren en verantwoordelijken van de opleiding zijn ook het vermogen vriendschapsrelaties aan te gaan en zijn houding tot de celibaatsbelofte onderwerp van gesprek.

Sinds enkele jaren wordt een kandidaat ook naar een psycholoog gestuurd voor een test. Hierbij wordt, naast de levensloop en de persoonlijkheidsstructuur van de kandidaat, ook gekeken naar zijn menselijke, seksuele en affectieve rijpheid.

Tenslotte wordt tegenwoordig gevraagd naar een verklaring omtrent het gedrag, te verkrijgen bij de gemeente waar de kandidaat woonachtig is. Op basis van al deze gegevens en de uitkomst van de gesprekken wordt de kandidaat al dan niet aangenomen.

Gedurende de opleiding

Tijdens de periodieke evaluatiegesprekken met leden van de staf van de opleiding – dit zijn voor het Aartsbisdom Utrecht De Tiltenberg, het grootseminarie van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en Bovendonk, het seminarie voor late roepingen van het bisdom Breda - en de gedelegeerde van het Aartsbisdom Utrecht wordt naast de roeping en de voortgang van de studie telkens opnieuw gecheckt

of er rondom het thema van affectiviteit, celibaat en seksualiteit vragen of eventuele problemen zijn. Deze evaluatiegesprekken worden gedurende de hele opleiding gehouden.

Celibaat is een thema in het college priesterlijke spiritualiteit dat zowel op de Tiltenberg als op Bovendonk, waar Utrechtse kandidaten hun vorming en studie ontvangen, wordt gegeven. Hierbij wordt niet alleen stilgestaan bij het ontstaan en de legitimiteit van het celibaat, maar ook bij de beleving van een leven in seksuele onthouding.

Het thema speelt tenslotte een rol in het stagejaar. Doorheen de pastorale supervisie wordt veel aandacht besteed aan de zelfkennis van de studenten: zijn zij bekend met hun eigen behoeften en verlangens en zijn ze in staat grenzen te stellen? Daarnaast komt in de supervisiegroep van de pastorale stage het thema afstand-nabijheid nadrukkelijk aan de orde.

Geestelijke begeleiding

Van de kandidaat wordt verwacht dat hij geestelijke begeleiding ontvangt. Allereerst natuurlijk om een gezond geestelijk en spiritueel leven op te bouwen, maar ook om in alle openheid te kunnen spreken over roeping, spiritualiteit en priesterschap, maar uitdrukkelijk ook over het thema affectiviteit, celibaat en seksualiteit. Op de priesteropleiding zijn spirituaals beschikbaar die hiervoor regelmatig een gesprek hebben met de kandidaat. Daarnaast heeft menig kandidaat nog een geestelijk leidsman buiten het seminarie.

Voordracht

Na het voltooien van de opleiding zal de gedelegeerde van het Aartsbisdom Utrecht de kandidaat aan de aartsbisschop voordragen voor de wijdingen en een benoeming in het pastoraat van het Aartsbisdom Utrecht. Bij deze voordracht ontvangt de kandidaat een exemplaar van de gedragsregels voor werkers in het pastoraat en ondertekent een eigen verklaring waarin hij aangeeft van deze gedragsregels kennis te hebben genomen en er naar te leven. Ook verklaart hij hierdoor zich nooit schuldig te hebben gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik van kinderen of volwassenen. Deze verklaring wordt toegevoegd aan het persoonlijk dossier van de kandidaat en wordt door het Aartsbisdom Utrecht bewaard.

De diakenopleiding

De aanmeldingsprocedure

Van gehuwde mannen die zich melden voor het permanent diaconaat wordt verwacht dat zij minstens vijfendertig jaar oud zijn, een stabiel christelijk huwelijk leiden en dat hun echtgenote instemt met de diakenwijding. Daarom zal ook met kandidaat-diakens in het aanmeldingsprocedure gesproken worden over hun levensgeschiedenis. Als de kandidaat getrouwd is, is de vraag naar het celibaat niet aan de orde. Als de kandidaat ongehuwd is, dan wordt verwacht dat hij na de wijding celibatair leeft en wordt op dezelfde wijze gehandeld als bij de priesterstudenten.

De kandidaat heeft gesprekken met de gedelegeerde voor de diakenopleiding en de gelegeerde voor de permanente diakens en zal ook een psychologische test ondergaan. Daarnaast worden er referenties opgevraagd. Op basis van deze gegevens zal besloten worden over de aanname.

Gedurende de opleiding

Omdat het thema van het celibaat geen rol speelt in het leven van de gehuwde kandidaat voor het permanente diaconaat, zal hier vanzelfsprekend minder aandacht voor zijn. Wel wordt er regelmatig met de verantwoordelijken van de opleiding gesproken over de voortgang van de studie en vorming en de geestelijke groei.

Geestelijke begeleiding

Ook van een kandidaat voor het permanente diaconaat wordt verwacht dat hij geestelijke begeleiding ontvangt. Allereerst natuurlijk om een gezond geestelijk en spiritueel leven op te bouwen, maar ook om in alle openheid te kunnen spreken over roeping, spiritualiteit en diaconaat. Op de opleiding zijn spirituaals beschikbaar die hierover regelmatig een gesprek hebben met de kandidaat. Daarnaast heeft menig kandidaat nog een geestelijk leidsman buiten de opleiding.

Voordracht

Na het voltooien van de opleiding zal de gedelegeerde voor de diakenopleiding de kandidaat aan de aartsbisschop voordragen voor de wijding en een benoeming in het pastoraat van het Aartsbisdom Utrecht. Bij deze voordracht ontvangt de kandidaat een exemplaar van de gedragsregels voor werkers in het pastoraat en ondertekent een eigen verklaring waarin hij aangeeft van deze gedragsregels

kennis te hebben genomen en er naar te leven. Ook verklaart hij hierdoor zich nooit schuldig te hebben gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik van kinderen of volwassenen. Deze verklaring wordt toegevoegd aan het persoonlijk dossier van de kandidaat en wordt door het Aartsbisdom Utrecht bewaard.

Toeleiding tot pastoraal werker of -werkster

De aanmeldingsprocedure

Theologiestudenten die in aanmerking willen komen voor een benoeming als pastoraal werk(st)er in de parochie of een zending in het categoriaal pastoraat melden zich aan het begin van hun master theologie bij de gedelegeerde van het Aartsbisdom Utrecht. De kandidaat beschrijft op het aanmeldingsformulier zijn (geestelijke) levensweg tot nu toe. Daarnaast worden er enkele referenties opgevraagd en wordt de kandidaat gevraagd een verklaring omtrent het gedrag te overleggen. Op basis van deze gegevens volgt een gesprek met de gedelegeerde en met een consultor en wordt de kandidaat al dan niet toegelaten tot het traject van de toeleiding (een speciaal driejarig traject van voorbereiding op werken in het Aartsbisdom Utrecht).

Tijdens de toeleiding

In de theologiestudie wordt aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag in het pastoraat, met name in de zogenaamde laboratorium- of lichamelijke week. De studenten oefenen daarbij in rollenspelen rond dit thema en reflecteren daarbij op hun eigen handelen.

Het thema speelt ook een rol in het stagejaar. Doorheen de pastorale supervisie wordt veel aandacht besteed aan de zelfkennis van de studenten: zijn zij bekend met hun eigen behoeften en verlangens en zijn ze in staat grenzen te stellen? Daarnaast komt in de supervisiegroep van de pastorale stage het thema afstand-nabijheid nadrukkelijk aan de orde.

In het programma van de toeleiding is ook aandacht voor dit thema: zo komen de gedragsregels voor werkers in het pastoraat aan de orde en wordt besproken wat hieronder verstaan moet worden. Op 8 mei 2012 was hulpbisschop Hoogenboom bij de studenten van de toeleiding te gast om met de deelnemers te spreken over de pastorale en juridische aspecten van de problematiek van seksueel misbruik in de Kerk, mede naar aanleiding van het eindrapport van de Commissie Deetman en de maatregelen die de Nederlandse bisschoppen en de KNR sinds de jaren '90 tot op heden hebben genomen.

Geestelijke begeleiding

Ook van een kandidaat-pastoraal werk(st)er wordt verwacht dat hij of zij geestelijke begeleiding door een priester ontvangt. Allereerst natuurlijk om een gezond geestelijk en spiritueel leven op te bouwen, maar ook om in alle openheid te kunnen spreken over roeping, spiritualiteit en pastoraat. Vanaf het begin van de toeleiding wordt met de kandidaten gesproken over het belang van geestelijke begeleiding en wordt verwacht dat hij of zij (mocht dat nog niet zo zijn) een geestelijk begeleider zoekt.

Voordracht

Na het voltooien van de opleiding zal de gedelegeerde van het Aartsbisdom Utrecht de kandidaat aan de aartsbisschop voordragen voor een benoeming in het pastoraat van het Aartsbisdom Utrecht of een zending als geestelijk verzorg(st)er. Bij deze voordracht ontvangt de kandidaat een exemplaar van de gedragsregels voor werkers in het pastoraat en ondertekent een eigen verklaring waarin hij of zij aangeeft van deze gedragsregels kennis te hebben genomen en er naar te leven. Ook verklaart hij of zij hierdoor zich nooit schuldig te hebben gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik van kinderen of volwassenen. Deze verklaring wordt toegevoegd aan het persoonlijk dossier van de kandidaat en wordt door het Aartsbisdom Utrecht bewaard.

Voortgezette vorming

Het Aartsbisdom Utrecht hecht waarde aan een goede begeleiding van jongbenoemde priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers. Daarom bestaat er het traject van de voortgezette vorming. Dit vormingsaanbod bestaat uit twee delen.

Mentoraat

Gedurende het eerste jaar van de benoeming krijgt de priester, diaken of pastoraal werk(st)er mentoraat aangeboden. Een collega uit de praktijk kijkt als het ware over de schouder van de junior mee. Eens per maand is er een gesprek waarin zaken die in het pastoraat spelen aan de orde kunnen

komen. Dat betreft dan niet alleen situaties rond gespreksvoering of groepsbegeleiding, maar ook het zelfverstaan van de beginnende priester, diaken of pastoraal werk(st)er. Ook situaties rond grensoverschrijdend gedrag kunnen ter sprake gebracht worden.

Verdiepingsdagen

De vier volgende jaren wordt er vier keer per jaar een terugkomdag georganiseerd die ten doel hebben de beginnende priester, diaken of pastoraal werk(st)er binnen te leiden in bepaalde thema's uit kerk of samenleving. Een verplicht onderdeel is de Trainingsdag onder leiding van toneelgroep Wilde Kastanje, die geheel in het teken staat van grenzen in het pastoraat. Aan de hand van professionele begeleiders worden aan de hand van rollenspellen situaties nagebootst die je in het pastoraat kunt tegenkomen, zoals het opdringerige gedrag van een pastorant(e) of de claim(s) die iemand op je kan leggen. De deelnemers worden zich door theorie en praktijk bewust van de grenzen die een professional moet bewaken.

Daarnaast wordt er ook in het programma van vier jaar aandacht besteed aan deze thematiek.

Geestelijke begeleiding

Wat hierboven werd gezegd over geestelijke vorming in relatie tot de opleiding tot een kerkelijk ambt of functie, kan hier worden herhaald. Het Aartsbisdom Utrecht vindt het van het grootste belang dat allen die als gewijd ambtsdrager of als leek met een zending van de bisschop in het pastoraat werkzaam zijn geestelijke begeleiding ontvangen. In deze geestelijke begeleiding kunnen allerlei vragen omtrent roeping, spiritualiteit, kerkvisie en persoonlijke groei of problemen aan de orde komen. Deze geestelijke begeleiding blijft levenslang nodig en vraagt om serieus ontvangen te worden.

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald ?

Antwoord op vraag 3.1.

Sinds maart 2010 hebben de staf van het Aartsbisdom Utrecht en de leden van pastorale teams in voorkomende gevallen klagers stelselmatig verwezen – en begeleid naar (eerst) de klachtenprocedure van de kerkelijke instelling Hulp & Recht en (later) het Meldpunt Seksueel Misbruik RK Kerk en de Klachtencommissie. Het Aartsbisdom Utrecht heeft tot op heden geen vormen van mediation gepraktiseerd.

In één zaak, die onder de rechter is en waarin een beroep op verjaring aan de orde is, zijn het Aartsbisdom Utrecht (via een lid van de Contactgroep) en de klager met elkaar in gesprek om te bezien of en zo ja op welke voorwaarde deze kwestie in der minne kan worden geschikt.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen ?

Antwoord op vraag 3.2.

1. De aartsbisschop van Utrecht en zijn vicaris-generaal hebben individueel en gemeenschappelijk gesprekken gevoerd met individuele slachtoffers van seksueel misbruik. In een geval heeft het Aartsbisdom Utrecht er zorg voor gedragen dat een slachtoffer van seksueel misbruik met voorrang in contact werd gebracht met medewerkers van het Platform Hulpverlening.
2. De staf van het Aartsbisdom Utrecht heeft zich voorts bereid getoond om in gesprek te gaan met een groep personen uit een dorp in Twente die het slachtoffer is van seksueel misbruik door een priester van het Aartsbisdom Utrecht die aldaar werkzaam was in de jaren '70 en 80. De betreffende slachtoffergroep heeft deze uitnodiging van de bisdomstaf zeer gewaardeerd en zal komen met een datumvoorstel voor een ontmoeting.
3. In enkele gevallen heeft de staf van het Aartsbisdom Utrecht naar aanleiding van een daartoe strekkend advies van de Klachtencommissie bevorderd dat ook het bestuur van de parochie waarin de dader destijds werkzaam was het leed dat het slachtoffer is aangedaan tegenover hem / haar erkend en heeft daarover oprecht spijt betuigd.

4. De aartsbisschop van Utrecht heeft in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie twee maal (op 9 november 2011 en 16 januari 2012) een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van KLOKK. Deze gesprekken waren openhartig en constructief.
5. Op 16 januari 2012, na afloop van de H. Mis ter nagedachtenis van de Zalige Johannes Paulus II in Hengelo, heeft aartsbisschop Eijk aldaar een ontmoeting had met enkele slachtoffers van seksueel misbruik.
6. Op 9 april 2012 was kardinaal Eijk in Hengelo aanwezig bij de onthulling van het monument voor het seksueel misbruikte kind. Dit monument is een initiatief van de Geloofsgemeenschap Onze Lieve Vrouw in Hengelo. Voorafgaande aan deze onthulling heeft de kardinaal in een gebedsdienst een homilie gehouden waarin hij uitvoerig inging op het diepe leed dat slachtoffers is aangedaan en dat zij vaak het hele leven met zich meedragen. Tevens heeft hij in zijn homilie de diepe schaamte en ontgoocheling tot uiting gebracht die hij en de Kerk in Nederland ervaren als gevolg van het seksueel misbruik van minderjarigen door medewerkers van de Kerk. Ter voorbereiding op deze onthulling en homilie heeft kardinaal Eijk de maker van het monument – zelf slachtoffer van seksueel misbruik als kind door een priester – uitgenodigd voor een persoonlijke ontmoeting. Deze heeft plaatsgevonden in Utrecht.

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (bijvoorbeeld door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK) ?

Antwoord op vraag 4.1.

Op www.aartsbisdom.nl is een link opgenomen naar de website van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (<http://www.meldpuntmisbruikrkk.nl>).

In de gevallen waarin een persoon zich weliswaar wendde tot het Aartsbisdom Utrecht en aangaf slachtoffer van seksueel misbruik te zijn, maar de aartsbisschop van Utrecht niet de kerkrechtelijk verantwoordelijke voor de aangeklaagde is, is deze persoon op adequate wijze doorverwezen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK en/of de kerkrechtelijk verantwoordelijke voor de aangeklaagde.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord vraag 4.2

Zie het antwoord op vraag 5.2., met name het gestelde sub 3.

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman ?

Antwoord op vraag 5.1

Het Aartsbisdom Utrecht heeft vanaf de publicatie van het Eindrapport van de Commissie Deetman op diverse wijzen in het Aartsbisdom Utrecht bekendheid gegeven aan de inhoud van dit rapport en de reactie van de Nederlandse Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) hierop:

- Op www.aartsbisdom.nl zijn links opgenomen naar de website van de Commissie Deetman (<http://www.onderzoekrk.nl>) en naar de website van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (<http://www.meldpuntmisbruikrkk.nl>)
- 16-12-2011: Persconferentie n.a.v. publicatie Eindrapport Deetman, waarna aartsbisschop Eijk vele interviews voor kranten, radio- en tv-programma's heeft gegeven
- 16-12-2011 www.aartsbisdom.nl: Bericht 'Reactie Bisschoppenconferentie en KNR op eindrapport Commissie Deetman'
- 16-12-2011 www.aartsbisdom.nl: Bericht 'Voorleesbrief R.K. bisschoppen van Nederland voor de gelovigen' waarbij de tekst integraal is gepubliceerd
- 19-12-2011: www.aartsbisdom.nl: Bericht 'Persconferentie n.a.v. presentatie rapport Deetman'
- 22-12-2011 www.aartsbisdom.nl: Bericht 'Bijeenkomsten n.a.v. rapport Deetman'
- 11-01-2012 Digitale nieuwsbrief nr. 30: Bericht 'Bijeenkomsten n.a.v. rapport Deetman'
- Januari 2012 Analecta 2011 nr. 04, blz. 190-206: Diverse berichten n.a.v. de Commissie Deetman en haar eindrapport, te weten:
 - Bericht 'Bestuur Meldpunt Seksueel Misbruik RKK in functie'
 - Bericht 'Nieuwe procedure klachten seksueel misbruik'
 - Bericht 'Bisschoppen en religieuzen stemmen in met compensatieregeling'
 - Bericht 'Perscommuniqué tweede tussenrapportage Onderzoekscommissie seksueel misbruik'
 - Bericht 'Perscommuniqué bij eindrapport Commissie Deetman'
 - Bericht 'Factsheet 1: Meldpunt Seksueel Misbruik RKK'
 - Bericht 'Factsheet 2: De Commissies'
 - Bericht 'Factsheet 3: Chronologie'
 - Bericht 'Voorleesbrief van de R.K. bisschoppen van Nederland voor de gelovigen in onze bisdommen'
- Januari 2012 Bisdomblad Op Tocht nr. 01, blz. 17: Column aartsbisschop Eijk 'Hoe verder na Deetman?' (ook gepubliceerd op www.aartsbisdom.nl)
- Februari 2012 Bisdomblad Op Tocht nr. 02, blz. 06-07: Verslag 'Bijeenkomsten over misbruik'
- 14-04-2012 www.aartsbisdom.nl: Bericht 'Kardinaal Eijk bij onthulling monument voor slachtoffers seksueel misbruik', inclusief integrale teksten van kardinaal Eijk en Anke Bisschops
- 18-04-2012 Digitale Nieuwsbrief nr. 37: Bericht 'Kardinaal Eijk bij onthulling monument voor slachtoffers seksueel misbruik'
- April 2012 Bisdomblad Op Tocht nr. 04, blz. 04: Bericht 'Kardinaal Eijk bij onthulling monument'

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord op vraag 5.2

1. Reeds in het voorjaar van 2010 heeft de staf van het Aartsbisdom Utrecht een team, bestaande uit priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers geformeerd en toegerust om desgevraagd en onder nader omschreven voorwaarden pastorale gesprekken te gaan voeren met slachtoffers van seksueel misbruik in de Kerk die zich zullen wenden tot het Aartsbisdom Utrecht. Ten behoeve hiervan heeft het Aartsbisdom Utrecht toen een "Protocol betreffende het pastoraal gesprek van een priester/diaken/pastoraal werk(st)er van het Aartsbisdom Utrecht met iemand die zegt slachtoffer te zijn van seksueel misbruik door een priester of ander medewerker in het pastoraat waarvoor het Aartsbisdom Utrecht aansprakelijk kan worden gesteld (cf. de Procedure bij klachten van seksueel misbruik van Hulp & Recht)" ontwikkeld. Overigens was het aantal personen dat te kennen heeft gegeven om met een van bovengenoemden in gesprek te gaan beperkt.
2. In mei / juni 2010 heeft de bisdomstaf van het Aartsbisdom Utrecht voor de leden van de pastorale teams en allen die met een zending van de aartsbisschop van Utrecht werkzaam zijn in de categoriale zielzorg de drie vicariaten Deventer, Arnhem en Utrecht informatiebijeenkomsten gehouden. Tijdens deze bijeenkomsten waren diverse medewerkers van de (toenmalige) kerkelijke instelling Hulp & Recht aanwezig. Zij gaven eerst uitleg geven over de klachtprocedure bij Hulp & Recht en vervolgens was er

gelegenheid om vragen gesteld worden en om ervaringen uit de pastorale praktijk uit te wisselen.

3. De aartsbisschop van Utrecht en de andere leden van de staf van het Aartsbisdom Utrecht hebben in de vicariaten Deventer, Arnhem en Utrecht op respectievelijk 19 januari 2012, 26 januari 2012 en 27 januari 2012 bijeenkomsten georganiseerd voor alle priesters, diakens, pastoraal werkers en pastoraal werksters die werkzaam zijn met een zending van de aartsbisschop van Utrecht alsmede de emeriti en gepensioneerde pastoraal werkers en pastoraal werksters van het Aartsbisdom Utrecht. De bisdomstaf is tijdens deze zeer goed bezochte bijeenkomsten (in totaal namen ongeveer 150 personen deel) met de aanwezigen in gesprek gegaan over het gepresenteerde eindrapport van de Commissie Deetman en over al hetgeen de publicatie van dit rapport in de geloofsgemeenschappen van het Aartsbisdom Utrecht teweeg heeft gebracht. Dit raakt immers niet alleen degenen die nu pastoraal werkzaam zijn met een zending de aartsbisschop van Utrecht, maar ook degenen die in het meer of minder recente verleden als zodanig pastoraal actief zijn geweest.
- Tijdens de genoemde bijeenkomsten hebben de aanwezigen praktische informatie ontvangen over de opzet en werkwijze van de Stichting Beheer & Toezicht, het nieuwe Meldpunt Seksueel Misbruik RKK, het Platform Hulpverlening, de Klachtencommissie en de Compensatiecommissie omdat een gedegen kennis hiervan priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers helpt om mensen in parochies en instellingen die een melding of klacht van seksueel misbruik willen doen of die hulp vragen bij het doen een melding of het indienen van een klacht adequaat de weg te wijzen. Gesteld kan worden dat allen die met een zending van de aartsbisschop van Utrecht in het pastoraat werkzaam zijn voldoende kennis en vaardigheden hebben om personen die aangeven slachtoffer te zijn van seksueel misbruik op adequate wijze bij te staan en zonodig door te verwijzen.

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.) ?

Antwoord op vraag 5.3

- 17 en 18 december 2012: De Nederlandse bisschoppen hebben een gezamenlijke brief geschreven, die in het Aartsbisdom Utrecht is verzonden naar alle priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers. In het weekend van 17 en 18 december is deze voorgelezen tijdens de vieringen. Ook is de parochies gevraagd deze brief op andere wijze te publiceren in de parochie, bijvoorbeeld op de parochiewebsite en/of in het parochieblad.
- Januari 2012: Drie bijeenkomsten (in elk vicariaat één) voor alle priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, emeriti en gepensioneerde pastoraal werk(st)ers. De bisdomstaf ging daarin met de aanwezigen (steeds ongeveer vijftig deelnemers) in gesprek over het eindrapport van de Commissie Deetman en wat dit in de parochies teweeg heeft gebracht.
- In het overzicht van 5.1 staan diverse media genoemd die met name op de parochies zijn gericht, zoals het bisdomblad Op Tocht (berichtgeving in het januari-, het februari- en het aprilnummer van 2012), de tweewekelijkse digitale Nieuwsbrief waarop zo'n 1.300 parochianen zijn geabonneerd (berichten op 11 januari 2012 en 18 april 2012). Op de vier keer per jaar verschijnende reeks Analecta Aartsbisdom Utrecht zijn met name pastorale beroepskrachten en parochiebestuurders geabonneerd. De website www.aartsbisdom.nl is de publiekssite van het Aartsbisdom Utrecht.
- Op het Extranet van het Aartsbisdom Utrecht (alleen toegankelijk met een code en bedoeld voor parochiebestuurders en andere 'functionarissen' binnen het Aartsbisdom Utrecht) zijn ook de verklaring van de bisschoppen van 16-12-2011 en het bericht over de drie bijeenkomsten in de vicariaten n.a.v. van het Eindrapport van de Commissie Deetman te vinden.
- Leden van de staf van het Aartsbisdom Utrecht hebben –met inachtneming van alle zorgvuldigheid- sinds maart 2010 diverse keren overleg gevoerd met – en informatie, raad en ondersteuning gegeven aan parochiebesturen en pastorale teams van parochies die werden geconfronteerd met een of meer klachten van seksueel misbruik tegen een aldaar bekende priester of andere medewerker van de Kerk

Ontvangen klachten Aartsbisdom Utrecht

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en klachten van seksueel misbruik van minderjarigen waarbij het Aartsbisdom Utrecht betrokken is. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Naam bisdom Aartsbisdom Utrecht</u>	<u>Klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Verweerschrift verzonden d.d.</u>	<u>Zitting bij Meldpunt d.d.</u>	<u>Uitspraak Klachtencommissie d.d.</u>	<u>Uitspraak Compensatiecommissie d.d.</u>
2010T014	Ontvangst klaagschrift 22-05-2010	22-06-2010 + 12-08-2010	06-09-2010	Advies 07-10-2010 Besluit aartsbisschop 09-11-2010	
2010T060	Ontvangst vooraankondiging 05-06-2010 Ontvangst klaagschrift 24-07-2010	23-08-2010	21-02-2011	Advies 01-03-2011 Besluit aartsbisschop 05-04-2011	
2010T091	Ontvangst vooraankondiging 25-6-2010 Ontvangst klaagschrift 09-12-2010	01-03-2011	11-04-2011	Advies 09-06-2011 Besluit aartsbisschop 06-07-2011	
2010T100	Ontvangst vooraankondiging 25-06-2020 Ontvangst klaagschrift 27-09-2010	15-12-2010	09-05-2011	Advies 20-06-2011 Besluit aartsbisschop 05-07-2011	
2011T335	Ontvangst vooraankondiging 14-05-2011 Ontvangst klaagschrift 20-10-2011	03-01-2012	15-03-2012		
2010T012	Ontvangst vooraankondiging 9-7-2010 Ontvangst	22-11-2010 + 19-04-2011	03-10-2011	Advies 14-11-2011 Besluit aartsbisschop 13-12-2011	23-03-2012

	klaagschrift 04-09-2010				
2010T137	Ontvangst vooraankondiging 16-07-2010 Ontvangst klaagschrift 14-01-2010	17-01-2011	09-05-2011	Advies 20-06-2011 Besluit aartsbisschop 05-07-2011	
2010T021	Ontvangst vooraankondiging 10-07-2010 Ontvangst klaagschrift 09-02-2011	03-05-2011	26-09-2011	Advies 09-11-2011 Besluit aartsbisschop 12-12-2011	
2010T144	Ontvangst vooraankondiging 28-07-2010 Ontvangst klaagschrift 28-03-2011	14-06-2011	10-10-2011	Advies 11-11-2011 Besluit aartsbisschop 12-12-2011	
2011T161	Ontvangst vooraankondiging 22-09-2010 Ontvangst klaagschrift 14-10-2011	03-01-2012	15-03-2012	Advies 05-04-2012 Besluit aartsbisschop 10-04-2012	
2010T161	Ontvangst vooraankondiging 27-09-2011				
2010T239	Ontvangst vooraankondiging 13-01-2011 Ontvangst klaagschrift 11-10-2011	17-12-2011	05-03-2012	Advies 20-03-2012 Besluit aartsbisschop 26-03-2012	
2010T28	Ontvangst vooraankondiging 8 klaagschriften 19-04-2011	27-05-2011			
2011T281 Drop	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 22-04-2011	14-06-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T282	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	

	Ontvangst klaagschrift 19-7-2011				
2011T283	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 19-7-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T285	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 19-7-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T286	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 19-7-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T287	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 19-7-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T288	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 19-07-2011	03-10-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 20-01-2011 + 16-03-2012	
2011T289 (1)	Ontvangst vooraankondiging 24-03-2011 Ontvangst klaagschrift 28-5-2011	06-07-2011	17-11-2011	Advies d.d. 14-12-2011 ontvangen op 11-01-2012 Besluit aartsbisschop 13-02-2012	
2011T362	Ontvangst vooraankondiging 17-05-2011 Ontvangst Klaagschrift 28-12-2011	31-01-2012	26-03-2012	Advies 02-05-2012 Besluit aartsbisschop 07-05- 2012	
2011T322	Ontvangst klaagschrift 28-12-2011	18-01-2012 19-04-2012	16-04-2011 + 23-05-2011		

		01-05-2012			
2011T369	Ontvangst vooraankondiging 17-05-2011 Ontvangst klaagschrift 25-10-2011	03-01-2012	05-03-2012	Advies 20-03-2012 Besluit aartsbisschop 26-03-2012	
2011T435	Ontvangst vooraankondiging 19-4-2011 Ontvangst klaagschrift 14-07-2011	23-08-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	
2011T613	Ontvangst vooraankondiging 27-01-2012 Ontvangst klaagschrift 10-05-2012				
2010T024	Ontvangst vooraankondiging juli 2010 Klaagschrift niet ontvangen	onbekend (te schrijven door aangeklaagde)	19-01-2012	Advies 6-02-2012 Besluit aartsbisschop 27-02-2012	
2010T073	Ontvangst vooraankondiging 09-06-2010	onbekend (te schrijven door aangeklaagde)			
2010T140 (1)	Ontvangst vooraankondiging 29-09-2010				
2011T140 (2)	Ontvangst vooraankondiging 29-09-2010				
2011T421	Ontvangst vooraankondiging 10-08-2011 Klaagschrift niet ontvangen	onbekend (te schrijven door aangeklaagde)	06-02-2012	Advies 07-03-2012 Besluit aartsbisschop 19-03-2012	
2011T430	Ontvangst vooraankondiging 09-07-2011				
2011T453	Ontvangst vooraankondiging 02-08-2011 Ontvangst klaagschrift 24-02-2012	20-03-2012	31-05-2012		
2011T457	Ontvangst vooraankondiging 12-04-2012				
2011T615	Ontvangst vooraankondiging 25-01-2011				

2012T655	Ontvangst vooraankondiging 16-03-2012				
2012T634	Ontvangst vooraankondiging 23-02-2012				
2012T635	Ontvangst vooraankondiging 02-03-2012				
2012T681	Ontvangst vooraankondiging 21-02-2012 Ontvangst klaagschrift 25-02-2012	onbekend (te schrijven door aangeklaagde)			
2012T682	Ontvangst vooraankondiging 09-02-2012	Onbekend (te schrijven door aangeklaagde)			
2012T706	Ontvangst vooraankondiging 21-02-2012 Klager heeft klacht opgeschort 28-02-2012				
2012T707	Ontvangst vooraankondiging 28-02-2012 Ontvangst klaagschrift 23-04-2012	15-05-2012			
2012T708	Ontvangst vooraankondiging 24-03-2012				
2012T726	Ontvangst vooraankondiging 24-04-2012				
2012T742	Ontvangst vooraankondiging 20-03-2012	onbekend (te schrijven door aangeklaagde)			
2012T754	Ontvangst Vooraankondiging 22-03-2012 + 10-05-2012				
2012T788	Ontvangst vooraankondiging 14-03-2012				
2012T822	Ontvangst	Onbekend (te			

	vooraankondiging 18-04-2012	schrijven door aangeklaagde)			
2012T828	Ontvangst vooraankondiging 19-04-2012				
2012T656	Ontvangst vooraankondiging 17-04-2012 (op 18-04-2012 doorgestuurd naar kerkrechtelijke gezagsdrager: militair ordinaris)				
2011T284	Ontvangst Vooraankondiging 19-04-2011 Ontvangst klaagschrift 06-12-2011	12-12-2011	22-12-2011	Advies 06-02-2012 Besluit aartsbisschop 16-03-2012	

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom van Breda

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Antwoord vraag 1 - Zie hiervoor de bijgevoegde tabel.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord vraag 2 - Bij de intakeprocedure van het diocesane toeleidingsprogramma van het bisdom van Breda wordt van de kandidaat een 'Verklaring Omtrent het Gedrag' gevraagd die via de gemeente aangevraagd kan worden bij het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag. Deze verklaring moet opgenomen worden in het dossier van de kandidaat.

Tijdens het driejarig diocesaan toeleidingsprogramma gaat het gedurende één jaar lang over het thema Beleid en Organisatie van het bisdom van Breda. Een van de onderdelen van dat jaarprogramma gaat over Beroepscode en Gedragsregels voor pastorale beroepskrachten in het bisdom van Breda. Tevens wordt tevens aandacht besteed aan de (vernieuwde) procedures van het Meldpunt Seksuele Misbruik RK Kerk. In het verleden hebben vicaris-generaal drs. V. Schoenmakers (als bestuurslid van Hulp & Recht) en een medewerkster hiervan zo'n bijeenkomst verzorgd.

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Antwoord vraag 3.1 - Er zijn door het bisdom van Breda geen andere vormen van klachtafhandeling geweest.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

Antwoord vraag 3.2 - Er is door het bisdom van Breda contact geweest met slachtoffers van misbruik binnen de procedure van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK. De bisschop en de vicaris-generaal hebben deze zittingen bijgewoond in de periode maart 2010-mei 2012.

Met één persoon is ook daarbuiten contact geweest, namelijk over de ongegrond verklaring van zijn klacht door het Meldpunt.

Verder is met nog één persoon contact geweest.

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (bijvoorbeeld door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK)?

Antwoord vraag 4.1 - Op de website van het bisdom van Breda is op de pagina 'links' een verwijzing opgenomen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK en naar de koepel van slachtofferorganisaties KLOKK.

Er zijn drie personen (voor twee personen, zie onder 3.2) die zich rechtstreeks bij het bisdom hebben gemeld. Deze personen komen in contact met de vicaris-generaal of de vice-kanselier van het bisdom. In deze gesprekken wordt het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK altijd ter sprake gebracht.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord vraag 4.2 - Het is een punt van aandacht voor het bisdom dat medewerkers van de bisschop in de parochies (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers) en in het categoriaal pastoraat personen door kunnen verwijzen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK, personen die aangeven slachtoffer te zijn van seksueel misbruik. Er zijn daarom specifiek voor hen verschillende bijeenkomsten georganiseerd.

- De bisschop benaderde begin 2010 enkele pastorale beroepskrachten met de vraag of zij bereid zouden zijn gesprekken te voeren met mensen die zich bij het bisdom melden als slachtoffer van seksueel misbruik als minderjarige. De bisschop vond een priester, diaken en een pastoraal werkster bereid.
- Op 22 maart 2010 vond een informatiebijeenkomst plaats voor priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers. Op deze bijeenkomst gaven de bisschop en de vicaris-generaal informatie over de procedure van Hulp en Recht en hoe personen naar deze instelling door te verwijzen. Op deze bijeenkomst werden kleine visitekaartjes uitgedeeld met de contactgegevens van Hulp en Recht om personen in parochies aan te kunnen reiken. Ook werd men geïnformeerd over de genoemde personen die beschikbaar waren om gesprekken te voeren met slachtoffers.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?entry=archive&id=837>
- In april 2010 vond een vergelijkbare bijeenkomst plaats met emeriti, waarop de bisschop en de vicaris-generaal met hen spraken over het onderwerp.
- Op maandag 7 juni 2010 vond een bijeenkomst plaats met priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers van het bisdom van Breda. In veel parochies werden gesprekken gevoerd naar aanleiding van de meldingen van seksueel misbruik. Parochianen en pastorale beroepskrachten waren geschokt en veroordeelden het misbruik.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?entry=archive&id=906>
- Op maandag 28 november 2011 vond een bijeenkomst plaats voor pastorale beroepskrachten over de vernieuwde procedures van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK. Bisschop Van den Hende nam hiertoe het initiatief als apostolisch administrator van het bisdom. (Bisschop Van den Hende werd per 2 juli 2011 bisschop van Rotterdam en organiseerde deze bijeenkomst ook daar.)
<http://bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?id=1298>
Hiervan werd ook een video gemaakt en op het YouTube-kanaal van het bisdom geplaatst.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?id=1306>

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Antwoord vraag 5.1 - Naar aanleiding van het verschijnen van het Eindrapport van de Onderzoekscommissie gaf mgr. Van den Hende op 20 december 2012 een persoonlijke reactie. Deze

werd op de website van het bisdom van Breda en van het bisdom Rotterdam gepubliceerd (<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?id=1315>).

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord vraag 5.2 - Zie hiervoor het antwoord onder vraag 4.2.

Het bisdom van Breda voerde recent een kleine enquête uit onder priesters van het bisdom. Hieruit komt naar voren dat de bekendheid van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK goed is. Ook komt naar voren dat men zich over het algemeen onvoldoende toegerust voelt om slachtoffers van seksueel misbruik pastoraal te begeleiden. (Voor de korte enquête, zie de bijlage.)

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

Antwoord vraag 5.3 - De informatievoorziening verloopt met name via berichtgeving op de website van het bisdom. De berichten van de website worden wekelijks verzonden als digitale nieuwsbrief naar 900 abonnees (dit zijn vooral pastorale beroepskrachten en parochiebestuurders).

Ook geeft het bisdom van Breda jaarlijks een Bestuursbrochure uit voor parochies, waarin parochies werden geïnformeerd over het onderwerp seksueel misbruik van minderjarigen door vertegenwoordigers van de Katholieke Kerk.

Bij contacten met parochies konden de bisschop en vicaris-generaal veelvuldig ingaan op vragen en emoties van mensen (bij bezoeken, vergaderingen, in bilaterale gesprekken).

- Bisschop Van den Hende sprak met de Diocesane Pastorale Raad (DPR) over activiteiten die het bisdom heeft ondernomen vanwege de kwestie van seksueel misbruik. Op vrijdag 26 maart 2010 kwam de Diocesane Pastorale Raad (DPR) bijeen in Ossendrecht voor zijn reguliere vergadering.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?entry=archive&id=849>
- Op woensdag 31 maart 2010 zegende en wijdde bisschop Van den Hende de oliën en het chrisma voor de viering van de sacramenten op vele plekken in het bisdom: parochies, instellingen en kloosters. Tijdens deze chrismamis in de H. Martinuskerk te Breda, Princenhage, sprak de bisschop in zijn homilie over het onderwerp seksueel misbruik
<http://bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht2.php?id=847>
- Jaarlijks brengt het bisdom van Breda de 'Bestuursbrochure' als jaarverslag en met hoofdlijnen van beleid. De Bestuursbrochure die eind 2010 verscheen, en de daaropvolgende Bestuursbrochure (begin 2012) openen met een passage over de berichten over seksueel misbruik in katholieke instellingen.
Bestuursbrochure 2010:
http://www.bisdomvanbreda.nl/overview/upload/files/PDF%20Files/2010-12-06%20Bestuursbrochure%202010_def.pdf
Bestuursbrochure 2011-2012:
<http://www.bisdomvanbreda.nl/overview/upload/files/PDF%20Files/Bestuursbrochure%202011-2012.pdf>
- Via de website van het bisdom van Breda werden de persberichten van het SRKK doorgepubliceerd. Ook werd bericht over het voorlopige getuigenverhoor dat begin 2011 plaatsvond voor de rechtbank van Middelburg (inzake misbruik door de pater salesiaan Jan N.)
- Op 1 december 2011 werd een interview op de website gepubliceerd met rector Norbert Schnell van de Priester- en diakenopleiding Bovendonk: 'Hedendaagse priesteropleiding onderzoekt emotionele en affectieve rijpheid kandidaten: interview met rector Schnell'. Dit interview werd kort daarvoor gemaakt naar aanleiding van vragen van journalisten. Het interview werd begin 2012 ook opgenomen in de nieuwsbrief van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?entry=archive&id=1299>
Voor de nieuwsbrief van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk:
<http://www.bisdomvanbreda.nl/overview/upload/files/nieuwsbrieven/2012-3%20Nieuwsbrief%20Bovendonk.pdf>

- In het kader van het onderwerp seksueel misbruik (preventie en pastoraat) was rector Schnell van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk op vrijdag 20 april 2012 te gast in het bisdombestuur van het bisdom van Breda om te spreken over de wijze waarop de priesteropleiding aandacht geeft aan de persoonsvorming van studenten. Hierover werd een bericht geplaatst op de website van het bisdom. Naar aanleiding hiervan verscheen een interview met rector Schnell in het regionale dagblad BN/De Stem over preventie van seksueel misbruik.
<http://www.bisdomvanbreda.nl/nieuwsbericht.php?id=1402>

Korte enquête inzake misbruik van minderjarigen door vertegenwoordigers van de Katholieke Kerk onder priesters in het bisdom van Breda, werkzaam in parochies

De enquête werd uitgezet op 24 april 2012.

Om de groep te enquêteren personen niet te groot te laten zijn, werd de enquête voornamelijk beperkt uitgezet en niet aan diakens en pastoraal werk(st)ers voorgelegd. Gekozen werd voor een kleine groep te benaderen personen (priesters).

De enquête werd verzonden naar 27 mensen

17 enquêtes werden ingevuld geretourneerd

1 enquête was onvolledig

1 als onvolledige mail (niet verwerkt)

1 persoon gaf aan uit principiële overwegingen niet mee te doen aan enquêtes via internet

1a. heeft u in de periode januari 2010 - januari 2012 persoonlijk contact gehad met personen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik door vertegenwoordigers van de Katholieke Kerk?

nee: 12

ja: 5

1b. hoeveel personen betreft het?

2, 1, 1, 1, 2

2a. heeft u in de periode januari 2010 - januari 2012 persoonlijk contact gehad met personen die als meerderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik door vertegenwoordigers van de Katholieke Kerk?

nee: 15

ja: 2

2b. hoeveel personen betreft het?

2, 1

3a. Kent u het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK?

ja: 15

nee: 1

niet ingevuld: 1

3b. Weet u hoe u kunt doorverwijzen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK?

ja: 15

nee: 2

4a. heeft u mensen die aangaven dat zij slachtoffer werden van seksueel misbruik (meerdere antwoorden zijn mogelijk):

a) zelf begeleid

aangevinkt: 3

b) doorverwezen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK

aangevinkt: 3

c) doorverwezen naar een slachtoffergroep of koepel van slachtoffergroepen
aangevinkt: 0

d) doorverwezen naar Slachtofferhulp Nederland
aangevinkt: 0

e) anderszins begeleid en/of doorverwezen
aangevinkt: 6

4b. ruimte voor toelichting

- personen wilden geen begeleiding of procedure
- betrof telefonisch contact na mediavering, betreffende persoon gaf aan dat publiciteit rond misbruik oude wonden opende, hoopte op rust in de media, stelde geen prijs op verdere begeleiding
- melding van 80-jarige man op diens sterfbed
- slachtoffer wil geen gebruik maken van het Meldpunt

5. Voelt u zich voldoende toegerust om slachtoffers van seksueel misbruik pastoraal te begeleiden?

ja: 5

nee: 12

6. Ruimte voor overige opmerkingen

- evt. toerusting voor pastores zou goed zijn
- een intervisiebijeenkomst op termijn?
- nav vraag 5: voldoende toegerust voor eerste opvang/doorverwijzing
- indien ik contact zou krijgen met slachtoffers, dan zal ik ze verwijzen en zeker niet zelf beginnen met pastorale begeleiding. Ik ben dus ook in de toekomst niet van plan om dit in voorkomende gevallen zelf te doen

Ontvangen klachten bisdom van Breda

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en klachten van seksueel misbruik van minderjarigen waarbij het bisdom van Breda betrokken is. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Naam bisdom</u>	<u>Aankondiging klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Verweerschrift verzonden d.d.</u>	<u>Zitting bij Meldpunt d.d.</u>	<u>Uitspraak Klachtencie. d.d.</u>	<u>Uitspraak Compensatiecie. d.d.</u>
1 Breda	12 juli 2010	--	---	--	--	--
2 Breda	10 juni 2010	--	---	--	--	--
3 Breda	--	10 juni 2010	1 september 2010	6 december 2010	17 december 2010	n.v.t.
4 Breda	19 maart 2012	--	--	--	--	--
5 Breda	27 juli 2010	--	--	--	--	--
6 Breda	--	9 februari 2011	21 maart 2011	29 september 2011	29 september 2011	n.v.t.
7 Breda	24 november 2010	--	--	--	--	--
8 Breda	--	15 september 2011	24 oktober 2011	--	--	--
9 Breda	--	29 november 2011	19 maart 2012 (1 x verlengd)	21 juni 2012	--	--
10 Breda	--	24 februari 2012	19 april 2012	21 juni 2012	--	--
11 Breda	--	23 maart 2012	11 april 2012	--	--	--
12 Breda	13 februari 2012	--	--	--	--	--
13 Breda	16 februari 2012	--	--	--	--	--
14 Breda	1 maart 2012	--	--	--	--	--
15 Breda	2 april 2012	--	--	--	--	--
16 Breda	--	18 april 2012	--	--	--	--

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom Groningen-Leeuwarden

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Antwoord vraag 1 - Gebruik hiervoor s.v.p. de bijgevoegde tabel.

Zie bijlage.

Het gaat in totaal om 8 klachten m.b.t. 7 personen; er zijn nl. 2 klachten over één persoon.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord vraag 2 –

De opleidingen van onze studenten zijn in andere bisdommen: De Tiltenberg (Haarlem-Amsterdam), Bovendonk (Breda), FKT (Utrecht), Fontys (Utrecht).

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Antwoord vraag 3.1 –

Direct via het bisdom is er geen andere vorm van klachtafhandeling.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

Antwoord vraag 3.2 –

De bisschop heeft als woordvoerder van de BC tientallen individuele slachtoffers gesproken.

Daarnaast heeft hij een individueel gesprek gehad met dhr. Leerschool van een slachtoffergroep (op 20 december 2011).

Verder heeft de bisschop tijdens en rondom tv- en radio-programma's gesproken met slachtoffers en woordvoerders van slachtoffers.

Wat betreft de klachten in ons bisdom heeft één slachtoffer om een gesprek gevraagd met de bisschop; dat gesprek heeft plaatsgevonden.

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (bijvoorbeeld door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK)?

Antwoord vraag 4.1 -

Op de bisdomsite is alle informatie m.b.t. de presentatie van het rapport-Deetman geplaatst. Deze informatie is nog steeds voorhanden. Ook is via de elektronische nieuwsbrief van het bisdom en via parochiebladen informatie verstrekt. Daarnaast wordt via de mail of de telefoon snel gereageerd op vragen.

Verder gebeurt dit ook via de parochiebesturen en beroepskrachten.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord vraag 4.2 -

Naast hetgeen bij 4.1 vermeld staat, zijn de volgende acties ondernomen richting de medewerkers:

- Voorleesbrief van de R.K. bisschoppen is verspreid voor de vierde zondag van de Advent 2011 (brief d.d. 18 december 2011, verspreid op 16 december 2011) met het verzoek hier op gepaste wijze aandacht voor te vragen tijdens de Kerstvieringen.
- In januari 2012 is een brief gestuurd aan alle priesters, diakens en pastoraal werkers over de stappen die gezet dienen te worden in geval van een melding van seksueel misbruik.
- Het protocol crisis-communicatie (waarin seksueel misbruik ook genoemd wordt) is verspreid.
- Op bijeenkomsten van priesters, diakens en pastoraal werkers in regionaal verband ('pastoresconferenties') is hierbij stil gestaan.
- Op vergaderingen van de Priesterraad is dit thema verschillende keren aan de orde gekomen.
- Op vergaderingen van het Kapittel is dit thema verschillende keren aan de orde gekomen.

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Antwoord vraag 5.1 -

Zie ook het antwoord bij 4.1. Verder is er via de parochies aandacht aan geschonken.

Bovendien heeft de bisschop gehoor gegeven aan vele verzoeken uit de media (tv, radio, tijdschriften, kranten) om deel te nemen aan programma's en interviews n.a.v. het verschijnen van het rapport-Deetman.

Ook in zijn vaste columns in het bisdomblad en in het Nederlands Dagblad heeft de bisschop verschillende keren zijn inleving met slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking gebracht.

Tevens hebben de bisschop en de vicarissen bij verschillende bijeenkomsten en vieringen hieraan aandacht geschonken.

Ook is het rapport-Deetman aan de orde geweest in regionale bijeenkomsten van beroepskrachten (pastoresconferenties) en van parochiebestuurders (regioraden).

De bisschop heeft dit ook aan de orde gesteld tijdens de Oliewijdingsmis op 4 april 2012.

Wat betreft de inleving: tijdens preken en overwegingen is dit thema vele keren aan de orde geweest in de parochies.

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord vraag 5.2 -

Het verschijnen van het rapport-Deetman en het thema seksueel misbruik zijn aan de orde geweest op regionale bijeenkomsten van priesters, diakens en pastoraal werkers (overigens ook al vóór het verschijnen van het rapport), in de vergaderingen van de Priesterraad en het Kapittel.

Voorts is er op 23 februari 2012 een speciale bijeenkomst in Assen geweest (voor alle priesters, diakens en pastoraal werkers) met prof. Erik Borgman en de bisschop. Via de televisie en radio (RKK) is hier verslag over uitgebracht.

Naar aanleiding van deze bijeenkomst in Assen is er een vervolggesprek geweest van een diocesaan dienstverlener met een paar beroepskrachten, die een vervolg-bijeenkomst gaan beleggen.

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

Antwoord vraag 5.3 -

Parochies zijn gestimuleerd om aandacht te schenken aan dit thema. Dit heeft geleid tot verschillende bijeenkomsten, bijvoorbeeld in Leeuwarden op 15 februari 2012 (met dr. Anke Bisschops).

Verder is het thema aan bod gekomen in het bisdomblad en in de elektronische nieuwsbrief van het bisdom. Ook hebben de bisschop en de vicarissen hieraan aandacht geschonken bij hun bezoeken aan de parochies (bijvoorbeeld bij Vormsel-vieringen).

Bovendien heeft de bisschop hierover gesproken tijdens de twee Nieuwjaarsbijeenkomsten voor beide vicariaten in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Ontvangen klachten bisdom Groningen-Leeuwarden

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en zaken van misbruik van minderjarigen. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Naam bisdom</u>	<u>Klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Verweerschrift verzonden d.d.</u>	<u>Zitting bij Meldpunt d.d.</u>	<u>Uitspraak Klachtencommissie d.d.</u>	<u>Uitspraak Compensatiecommissie d.d.</u>
Groningen-Leeuwarden	04-05-2011 (via Hulp + Recht); klaagschrift d.d. 15-07-2011	22-09-2011	05-07-2012	-	-
	24-06-2010 (via Hulp + Recht)	-	-	-	-
	13-12-2010 (via SAP.Letselschade Advocaten); 01-03-2012 (via Meldpunt)	-	-	-	-
	06-10-2011	-	-	-	-
	11-01-2012 en 11-04-2012	-	-	-	-
	19-01-2012	-	-	-	-
	10-05-2012	-	-	-	-

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom Haarlem-Amsterdam

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Antwoord vraag 1 - Gebruik hiervoor s.v.p. de bijgevoegde tabel.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord vraag 2 - ...

Op 13 januari j.l. werd een bijeenkomst in Heiloo gehouden rond misbruik en het rapport Deetman met priesters, diakens pastoraal werk(st)ers en catechisten. Voor de jonge priesters, pasgewijde diakens, catechisten en pastoraal werkers zijn op de Tiltenberg enkele trainingdagen gehouden om seksueel misbruik te voorkomen en te signaleren en aan de studie van de priesterstudenten is een vak toegevoegd rond beleving van het celibaat en zijn gespreksavonden gehouden rond dit thema. In de screeningsprocedure van kandidaten voor de opleidingen zijn eveneens verbeteringen aangebracht.

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Antwoord vraag 3.1 - ...

Enkele slachtoffers hebben niet gekozen voor de formele weg van het Meldpunt. Zij waren tevreden met het gesprek met de bisschop(pen) of de kanselier van het bisdom. In twee gevallen is mediation aangeboden en door het bisdom betaald.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

Antwoord vraag 3.2 - ...

Alle slachtoffers die zich melden krijgen een persoonlijk gesprek aangeboden. De meesten hebben daar gebruik van gemaakt. Sommigen hebben behoefte aan meerdere gesprekken die met de bisschop, hulpbisschop, kanselier of leden van de bisdomcommissie seksueel misbruik worden gevoerd. Slachtoffers zijn uitdrukkelijk uitgenodigd voor de bisschopswijding van Mgr. Hendriks op 10 december j.l. en recent heeft een van de slachtoffers de priesterraad van het bisdom toegesproken.

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (bijvoorbeeld door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK)?

Antwoord vraag 4.1 - ...

In de persoonlijke gesprekken wordt altijd verwezen naar het Meldpunt. Het bisdom heeft op de website een eigen rubriek over het misbruik waarin ook een link is opgenomen naar het Meldpunt. Tot nu toe is ook in alle pastorale brieven verwezen naar het Meldpunt.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord vraag 4.2 - ...

Dat is via een drietal pastorale brieven en twee informatiebrieven gebeurd en men weet de weg naar de website goed te vinden. Bovendien weet men dat informatie over doorverwijzing en verdere hulpverlening ook te krijgen is via de bisdomcommissie seksueel misbruik.

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Antwoord vraag 5.1 - ...

Dat is via een persbericht gebeurd voor de Noord-Hollandse edities van de kranten. De Bisschop is op 9 december bij RTV Noord Holland geweest voor een interview over het rapport. In het opvolgende weekend zijn alle kerkgangers middels een brief geïnformeerd en is er ruim aandacht aan besteed via de website van het bisdom.

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord vraag 5.2 - ...

Het antwoord is in de bovenstaande vragen al gegeven.

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

Antwoord vraag 5.3 - ...

Via pastorale brieven en brieven met informatie. Via artikelen in het bisdomblad en op de website. Via informatieavonden die gegeven worden door de hulpbisschop en de kanselier.

Ontvangen klachten bisdom Haarlem-Amsterdam

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en zaken van misbruik van minderjarigen. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Naam bisdom</u>	<u>Klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Verweerschrift verzonden d.d.</u>	<u>Zitting bij Meldpunt d.d.</u>	<u>Uitspraak Klachtencommissie d.d.</u>	<u>Uitspraak Compensatiecommissie d.d.</u>
1) Haarlem	mei 2010	dader zelf gedaan	8 november 2010	29 november 2010	schadebedrag toegekend
2) Haarlem	12 juli 2011	23 november 2011	20 februari 2012	8 maart 2012
3) Haarlem	3 oktober 2010	8 maart 2011	17 oktober 2011	3 november 2011	in onderzoek
4) Haarlem	26 juli 2011
5) Haarlem	7 maart 2012
6) Haarlem	12 april 2012
7) Haarlem	23 september 2011	11 oktober 2011
8) Haarlem	12 juli 2011	29 september 2011
9) Haarlem	1 september 2011
10) Haarlem	21 maart 2010
11) Haarlem	15 september 2011
12) Haarlem	15 juli 2010
13) Haarlem	10 januari 2012
14) Haarlem	8 februari 2012	30 maart 2012	in behandeling
15) Haarlem	1 maart 2012
16) Haarlem	22 september 2011	8 maart 2012	21 mei 2012
17) Haarlem	16 mei 2011	25 april 2012
18) Haarlem	18 april 2012
19) Haarlem	23 augustus 2011	5 oktober 2011
20) Haarlem	24 april 2012
21) Haarlem	24 april 2012
22) Haarlem	8 mei 2012

* Na iedere ontvangen klacht is deze telkens bevestigd voor ontvangst en is direct alle relevante informatie, voor zover bekend, gestuurd naar het Meldpunt.
 - 12 directe meldingen bij het bisdom zijn behandeld door de Bisschop, kanselier of de Commissie Seksueel Misbruik en hebben niet geleid tot een formele klacht bij het Meldpunt.

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom 's-Hertogenbosch

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Antwoord vraag 1:

Bijgaand een overzicht van de sinds 2010 bij het bisdom Den Bosch via het Meldpunt (voorheen Hulp & Recht) ingediende klachten.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord vraag 2:

Het aantal nieuwe pastoraal werk(st)ers in het bisdom 's-Hertogenbosch is dermate gering (de afgelopen 3 jaar zijn er geen pastoraal werk(st)ers komende van de opleiding aangesteld) dat er geen programma van toeleiding meer is.

Wel wordt van kandidaten een antecedentenverklaring verlangd. Zonder een positieve verklaring kan geen aanstelling plaatsvinden.

Tevens wordt kandidaten gewezen op de "Gedragsregels voor hen die in de Bisdommen 's-Hertogenbosch en Roermond pastoraal dienstbaar zijn met een zending en benoeming of aanstelling van de diocesane bisschop".

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Antwoord vraag 3.1:

In vrijwel alle gevallen zijn de klachten via de Klachtencommissie behandeld of in behandeling. De bisschop heeft verder met enige slachtoffers gesproken die geen klacht willen indienen doch pastorale steun zochten, dan wel een klacht hebben ingediend tegen een dader die niet onder de kerkelijke verantwoordelijkheid van de bisschop valt.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

Antwoord vraag 3.2:

Binnen de procedure van het Meldpunt heeft het bisdom contact met vrijwel alle slachtoffers. De bisschop en kanselier wonen sinds 2010 alle zittingen bij van de Klachtencommissie. Lopende de procedure wordt aan slachtoffers de mogelijkheid geboden voor een persoonlijk gesprek met de bisschop. In de beslissing op het advies worden de slachtoffers nogmaals uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek, ongeacht of de klacht gegrond dan wel ongegrond is verklaard. Vrijwel alle klagers maken van deze mogelijkheid gebruik. Ook na toekenning en uitbetaling van de schadevergoeding worden de slachtoffers nogmaals uitgenodigd.

Daarnaast heeft de bisschop diverse contacten gehad (en heeft hij deze nog) met slachtoffers die zich buiten de procedure melden voor een gesprek. Met slachtoffergroepen zijn geen contacten geweest.

4. Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK (bijvoorbeeld door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK)?

Antwoord vraag 4.1:

Op de website van het bisdom wordt verwezen naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK. Iedereen die zich rechtstreeks bij het bisdom meldt wordt schriftelijk gewezen op het Meldpunt en de mogelijkheid tot het indienen van een klacht alsmede op een gesprek. In de gesprekken wordt het Meldpunt nogmaals ter sprake gebracht.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord vraag 4.2

In de diverse gremia zoals priesterraad, dekensvergadering en lekenraad worden betrokkenen geïnformeerd. Ook op de jaarlijks priesterdagen en bijeenkomsten voor pastoraal werkenden is aan het onderwerp aandacht besteedt en gewezen op het Meldpunt en de mogelijkheden van doorverwijzing.

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Antwoord vraag 5.1:

Op tal van momenten en op diverse plaatsen is aandacht gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie. In de gremia en bijeenkomsten als onder 4.2 genoemd, in meerdere preken van de bisschop in de Kathedraal, door vele pastoors in de parochie. Daarnaast in diverse interviews door de bisschop in de plaatselijke media, in het Bisdomblad en op de website van het bisdom.

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord vraag 5.2:

Zie onder 4.2. en 5.1

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

Antwoord vraag 5.3:

Zie onder 4.2 en 5.1

Ontvangen klachten bisdom 's-Hertogenbosch

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en klachten van seksueel misbruik van minderjarigen waarbij het bisdom 's-Hertogenbosch betrokken is. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Zaaknummer</u>	<u>Klacht ontvangen</u>	<u>Verweerschrift verzonden</u>	<u>Zitting Meldpunt</u>	<u>Uitspraak klachtencommissie</u>	<u>Uitspraak compensatie</u>
1999T003					30.05.2012
2010T005(1)	24.08.2010	13.10.2010	17.01.2011	09.03.2011	nvt
2010T026	Mei 2010	Augustus 2010	06.12.2010	03.02.2011	lopende
2010T038	25.05.2010	Augustus 2010	24.01.2011	01.03.2011	23.03.2012
2010T040	28.12.2011	24.02.2012	16.04.2012	15.05.2012	
2010T046	28.05.2010	10.11.2010	11.04.2011	20.09.2011	nvt
2010T049	Mei 2012	Augustus 2010	06.12.2010	03.02.2011	lopende
2010T054	03.11.2010	27.12.2010	14.03.2011	16.05.2011	
2010T067	14.07.2010	12.10.2010	31.01.2011	01.03.2011	nvt
2010T207	20.12.2010	03.01.2011	24.01.2011	01.03.2011	30.05.2012
2010T216	08.07.2011	22.09.2011	14.11.2011	17.01.2012	nvt
2010T242	15.08.2011	08.11.2011 Door aangeklaagde	23.01.2012	07.02.2012 Bezwaar klager lopende	
2011T261	30.08.2011	12.10.2011	16.02.2012	05.04.2012	
2011T280	23.09.2011	08.11.2011 Door aangeklaagde	26.01.2012	22.02.2012	nvt
2010T297(3)	13.03.2012	19.04.2012 Geen relatie met bisdom			
2010T297(4)	14.04.2012	24.04.2012			
2011T300	15.12.2011	17.02.2012	09.05.2012	31.05.2012	
2011T325	22.07.2011	10.08.2011	27.10.2011	08.12.2011	lopende
2011T370	14.10.2011	01.12.2011	23.02.2012	23.03.2012	
2011T380	30.08.2011	14.10.2011	26.01.2012	22.02.2012	lopende
2011T394(2)	20.09.2011	27.10.2011	06.02.2012	02.05.2012	
2011T432	18.08.2011	03.10.2011	geen zitting op verzoek klager	23.11.2011	nvt
2011T462	05.12.2011	door aangeklaagde	19.04.2012	15.05.2012	
2011T507	17.11.2011	13.01.2012	04.04.2012	15.05.2012	
2011T522	27.12.2011	29.02.2012	25.04.2012	30.05.2012	
2011T525	02.01.2012	29.02.2012	16.05.2012	30.05.2012	
2011T537	01.05.2012				

2011T539	13.02.2012	03.04.2012			
2011T541	09.02.2012	29.02.2012	09.05.2012	31.05.2012	
2011T554(2)	13.04.2012				
2011T671	06.04.2012	31.05.2012			
2012T731	01.05.2012				
2012T755	16.05.2012				
2012T814	16.04.2012				

De cijfers tussen haakjes in de eerste kolom zijn een toevoeging van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK.

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom Roermond

Contactgroep Seksueel Misbruik

T.a.v. Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. dr. J.H.J. van den Hende

Kon. Emmaplein 3

3016 AA ROTTERDAM

Roermond, 9 mei 2012

Excellentie,

Geachte bisschop Van den Hende,

In verband met de voortgaande behandeling van het dossier seksueel misbruik minderjarigen is in de Bisschoppenconferentie besloten dat door de bisdommen inzicht dient te worden gegeven over de voortgang in de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport Deetman. Dit ten behoeve van een tussentijdse evaluatie door de heer Deetman. In dit kader kunnen wij u de aanbevelingen uit het rapport in volgorde behandelend het volgende berichten.

A. Verantwoording in het openbaar.

Door de onderzoekscommissie wordt geadviseerd dat de bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording afleggen over hun inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp en nazorg. In eerste instantie zal deze verantwoording zodoende vanuit een landelijk perspectief plaatsvinden. Echter de bisschop van Roermond acht het van belang deze verantwoording ook diocesaan in te vullen. Hiertoe vindt hij het waardevol om in de verschillende bij het bestuur van het bisdom betrokken adviescolleges, zoals de priesterraad, de dekensvergadering en het kathedraal kapittel, bij voortdurend van gedachte te wisselen over het verloop en de aanpak van het dossier seksueel misbruik. In het afgelopen jaar heeft dit met regelmaat plaatsgevonden en het zal ook aan de orde blijven komen. Ook zal in ieder geval jaarlijks in de door het bisdom verzorgde publicaties aandacht aan de uitvoering van het rapport Deetman worden gegeven, zodat het onderwerp voortdurend in de aandacht van de kerkgemeenschap blijft. In dit kader zal ook op de bisdomwebsite een aparte rubriek (categorie) gewijd worden aan het misbruikdossier.

B. Toelating, opleiding, begeleiding en personeelsbeleid.

Landelijk wordt op dit moment in dit verband gewerkt aan een uniforme gedragscode alsook het uitdiepen van het aannamebeleid van priesterstudenten en het uitwisselen van personeel. In afwachting daarvan heeft het grootseminarie Rolduc reeds een eigen gedragscode voor de toekomstige priesters opgesteld. Het grootseminarie Rolduc verlangt van iedere kandidaat-student inmiddels een Verklaring Omtrent Gedrag. Ook zal voorafgaand aan een aanname een psychologische test door de kandidaat moeten worden afgelegd. Met de seminariegemeenschap is in verschillende sessies over het rapport Deetman van gedachte gewisseld. Over het uitvoeren van deze maatregelen voor uit het buitenland afkomstige seminaristen zijn inmiddels verkennende besprekingen opgestart.

Ook van de kandidaat-cursisten aan de opleiding tot permanent diaken en die van catechist wordt inmiddels voorafgaand aan de toelating een Verklaring Omtrent Gedrag vereist.

In de verschillende opleidingen zal in de diverse cursusjaren meer dan voorheen aandacht geschonken worden aan uitingen het celibaat, affectiviteit en seksualiteit zowel in relatie tot de persoonlijke ontwikkeling alsook tot de uitoefening van het dienstwerk. Hiertoe is er regelmatig contact met een externe deskundige, een psycholoog.

Voor de begeleiding tijdens de diverse opleidingen wordt gedacht over het inpassen van een centrale vertrouwenspersoon naast de reeds bestaande aan de diverse opleidingen reeds inherente begeleidingsstructuren.

Met het oog op het actieve personeelsbestand wordt overwogen de vrijblijvende welzijns gesprekken te vervangen door verplichte functioneringsgesprekken. Hierbij zou voor een trapsgewijze aanpak (dekenaal en diocesaan met rapportage) al naar gelang de gesignaleerde knelpunten gekozen kunnen worden. Met de invoering is in ieder geval al een begin gemaakt via de verplichte deelname aan de zogeheten Rolduc-dagen. Deze dagen hebben tot doel een verdere vorming als priester in

deze tijd en in dat kader vindt ook een persoonlijk en op het functioneren van de betreffende priester gericht onderhoud met de bisschop plaats.

Voor wat betreft priesters die elders geïncardineerd zijn dan wel lid zijn van een orde of congregatie en in het bisdom Roermond te werk gesteld willen worden, wordt van de betrokken ordinarius c.q. overste een verklaring over het gedrag van de desbetreffende priester verlangd. Zonder een positieve verklaring wordt in het bisdom Roermond niemand te werk gesteld. Ook wordt zo'n verklaring afgelegd voor de diocesane priester die het bisdom verlaat om elders zijn ambt uit te oefenen.

C. Nader onderzoek naar rol van psychiatrie.

Het nader onderzoek naar de rol van de psychiatrie is geen onderwerp dat zich leent voor een diocesaan initiatief. In het bisdom Roermond zal echter wel bij het inschakelen van psychologische dan wel psychiatrische hulp tegen de achtergrond van het rapport kritisch gekeken worden naar voldoende onafhankelijkheid en deskundigheid.

D. Gesprek tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de slachtoffers, hulp en begeleiding.

Landelijk is inmiddels een Meldpunt Seksueel Misbruik ingericht met een bijbehorend Platform Hulpverlening. Ook is voor contact met de slachtoffers de Contactgroep ingesteld.

Op diocesaan niveau heeft de bisschop van Roermond een zogeheten Begeleidings-commissie ingesteld. Deze commissie heeft onder andere als doel slachtoffers van seksueel misbruik vanuit een pastorale context behulpzaam te zijn. Inmiddels heeft deze commissie met een aantal slachtoffers min of meer geregelde contacten. Ook wordt daarbij gezien of geholpen kan worden bij doorverwijzingen naar hulpinstanties. Ook daders van seksueel misbruik kunnen door deze commissie begeleid worden.

Naast het werk van de begeleidingscommissie hebben ook de bisschop alsmede de vicaris-generaal individuele gesprekken met misbruikslachtoffers en eventueel hun partners. Na het doorlopen van de klachtenprocedure ontvangt hoe dan ook ieder slachtoffer een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek met de bisschop.

Ook wordt voortdurend gezien of de slachtoffers mogelijk op andere wijze geholpen kunnen worden bij het verwerken van de gebeurtenissen, bijvoorbeeld door het verwijderen van gedenktekens aan daders. Daarnaast is ook een begin gemaakt met het geregeld benaderen van slachtoffers na het doorlopen van de klachtenprocedure om te zien of nog behoefte aan bijstand bestaat.

Verder heeft in dit verband inmiddels ook overleg plaatsgevonden met de belangenorganisatie van misbruikslachtoffers KLOKK en is ook een vervolgesprek afgesproken.

E. (Steun-) bewijs.

Het onderzoeksmateriaal van de Commissie Deetman staat de bisdommen niet ter beschikking. Dit wordt om meerdere redenen betreurd. Van de kant van het bisdom Roermond wordt er in het kader van de waarheidsvinding alles aan gedaan om met hulp van andere informatiekanaalen te zien of steunbewijs verzameld kan worden ten behoeve van een klagende.

F. Andere vormen van klachtenafhandeling.

Van de kant van het bisdom Roermond is het streven gericht op een zo adequaat mogelijke afhandeling van de klachtenprocedures. Uiteraard met behoud van de eigenheid. Indien een slachtoffer dat wenst zal als vervanging van de procedure bij de Klachtencommissie ook meegewerkt worden aan mediation. Vooralnog bestaat niet de indruk dat slachtoffers daar een voorkeur voor hebben.

G. Financiële vergoeding.

Het bisdom Roermond participeert volledig in de landelijk getroffen compensatieregeling. Er wordt naar gestreefd de slachtoffers zo snel mogelijk de hun toekomstige compensatie te voldoen.

H. Aanspreekpunt binnen de Rooms-Katholieke Kerk.

Door de Bisschoppenconferentie en de KNR is inmiddels een landelijk aanspreekpunt voor slachtoffers en lotgenotengroepen ingesteld. Ook diocesaan blijven die contacten onverkort aandacht hebben zoals ook al is verwoord bij aanbeveling D.

De bisschop van Roermond is ook van oordeel dat de via de R.-K. Kerk tot de overheid vertolkte aanbeveling tot een geïntegreerde en effectieve aanpak van seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen verder invulling moet krijgen via (preventief) onderzoek in de toekomst.

Tot zover de reactie op de aanbevelingen. Graag zullen wij nader van u vernemen op welke wijze de heer Deetman op deze evaluatie onzerzijds heeft gereageerd zodat eventuele aanvullingen en verbeteringen door ons ter harte genomen kunnen worden.

Inmiddels verblijft,

Met vriendelijke groet
en alle hoogachting,

Mgr. dr. H. Schnackers
vicaris-generaal

Mgr. Dr. H.J.G.M. Schnackers, vicaris-generaal
Postbus 980
6040 AZ Roermond

Contactgroep Seksueel Misbruik
T.a.v. Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. dr. J.H.J. van den Hende
Kon. Emmaplein 3
3016 AA ROTTERDAM

Roermond, 30 mei 2012

Excellentie,
Geachte bisschop Van den Hende,

Bij brief van 9 mei jl. hebben wij u in het verlengde van daartoe strekkende besluitvorming in de Bisschoppenconferentie een overzicht gegeven van de voortgang in de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport Deetman. Een afschrift van dat schrijven ten behoeve van een tussentijdse evaluatie door de heer Deetman treft u bijgaand nog eens aan.

Per email van 23 mei jl. heeft uw contactgroep ons nog een naar wij aannemen verrijkend "format" aangereikt ten behoeve het verzamelen van voor het aangehaalde doel bestemde informatie. In deze samenhang kunnen wij u aanvullend en uw vraagnummering uit het "format" hanterend het volgende berichten.

1. Bijgaand treft u een overzicht aan van de sinds maart 2010 bij ons bisdom via de Klachtencommissie ingediende klachten.

In dit verband kan nog vermeld worden dat één slachtoffer er tot nog toe voor gekozen heeft met inschakeling van het bisdom in onderling overleg een regeling te treffen met de dader.

2. Hiervoor wordt verwezen naar punt B in onze brief van 9 mei jl. en de rapportage aan de Bisschoppenconferentie van de hand van rector Vries van 9 mei 2012.

3.1. Vooralsnog is met uitzondering van de aangelegenheid zoals vermeld onder 1. iedere klacht via de Klachtencommissie (in behandeling) behandeld. In het geval zoals vermeld onder 1. draagt de dader de kosten. Voorts dient hier nog gewezen te worden op het vermelde onder punt F van de brief van 9 mei jl.

3.2. Voor deze vraag wordt verwezen naar het vermelde onder punt D van de brief van 9 mei jl. In aanvulling op die informatie kan nog vermeld worden dat inmiddels een tweede gesprek met Klokk heeft plaatsgevonden en ook weer een vervolgoverleg is ingepland.

4.1. Ieder slachtoffer dat zich meldt bij het bisdom wordt met een persoonlijke brief gewezen op het Meldpunt met alle contactgegevens. In die brief wordt ook gewezen op de mogelijkheid van een gesprek met de Begeleidingscommissie van het bisdom. Als zo'n gesprek plaatsvindt wordt nogmaals op het Meldpunt gewezen. Ook wordt in de brief hulp aangeboden voor het geval het contact met het Meldpunt niet lukt of moeilijk verloopt. Het ligt in het voornemen om de verwijzing ook op te nemen op de bisdomwebsite waarover gesproken wordt in punt A van de brief van 9 mei jl.

4.2. In de diverse overleggroepen en adviescolleges, zoals de dekenvergadering, de priesteraad, het kathedraal kapittel, worden de priesters geïnformeerd. Deze vertegenwoordigers informeren vervolgens de werkenden in de pastoraal in de dekenaten en de (samenwerkende) parochies. In de eigen publicaties wordt uiteraard ook gewezen op de ontwikkelingen rondom het dossier seksueel misbruik en het doorverwijzen van slachtoffers.

5.1. In dit verband wordt verwezen naar de punten A en H in de aangehaalde brief van 9 mei. Op tal van momenten wordt er op velerlei wijzen in collectief alsook in individueel verband aandacht aan geschonken. De bisschop heeft er op televisie en in de schrijvende pers over gesproken. Ook komt het aan de orde in eigen publicaties.

5.2. Hiervoor wordt gewezen op het vermelde onder punt 4.2. en 5.1. alsmede nog in het bijzonder op punt B uit de brief van 9 mei jl.

5.3. In dit kader wordt ook verwezen naar de punten 4.2. en 5.1. Vooral in eigen publicaties, maar ook in bijvoorbeeld de preek in de Chrismamis, waarbij altijd veel vertegenwoordigers van parochies aanwezig zijn, is al twee jaren het misbruik onderwerp geweest.

Tot zover onze bijdrage in het kader van het aangereikte "format". Wij gaan er vanuit dat u deze gegevens alsmede onze evaluatie bij brief van 9 mei jl. integraal aan de heer Deetman zult aanreiken. Graag herhalen wij zodoende ook nog ons verzoek aan het slot van laatstgenoemde brief.

Uiteraard zijn wij ook altijd tot nadere toelichting bereid.

Inmiddels verblijft,

Met vriendelijke groet
en alle hoogachting,

mgr. dr. H. Schnackers
vicaris-generaal

Ontvangen klachten Bisdome Roermond d.d. 30-05-2012

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en zaken van misbruik van minderjarigen. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

<u>Naam Bisdome</u>	<u>Klacht ontvangen d.d.</u>	<u>Verweerschrift verzonden d.d.</u>	<u>Zitting bij Meldpunt d.d.</u>	<u>Uitspraak Klachtencommissie d.d.</u>	<u>Uitspraak Compensatiecommissie d.d.</u>
2010T099	18-10-2010	26-11-2010	14-03-2011	09-06-2011	
2011T360	04-07-2011	22-09-2011	05-12-2011	30-12-2011	17-04-2012
2011T567	20-03-2012				
2010T004(2)	08-09-2010	18-10-2010/29-11-2010/22-11-2011	21-03-2010/17-10-2011/27-01-2012	10-11-2011/21-02-2012	
2010T174(1)	05-01-2011	28-03-2011	10-11-2011	24-11-2011	
2010T116	12-05-2011	23-06-2011	07-11-2011	15-12-2011	23-05-2012
2010T128	08-02-2011	27-04-2011	i.o.o. afgezien	07-11-2011	
2010T150	08-02-2011	17-03-2011/08-06-2011	05-09-2011	07-11-2011	
2010T023(2)	31-05-2011	28-07-2011	10-10-2011	14-11-2011	
2010T188	07-04-2011	28-06-2011	03-11-2011	19-12-2011	17-04-2012
2010T218	08-04-2011	28-06-2011	03-11-2011	19-12-2011	
2011T315	31-08-2011	13-10-2011/15-02-2012	19-12-2011	17-01-2012	
2010T248	01-12-2011	25-01-2012/20-03-2012			
2011T338	18-04-2012				
2010T171	24-05-2012	25-11-2011		14-11-2011/21-02-2012	
2010T267(2)	21-06-2011	27-07-2011	07-11-2011	14-12-2011	17-04-2012
2011T422	22-09-2011	27-10-2011	02-02-2012	05-03-2012	
2011T499	14-11-2011	06-01-2012	i.o.o. afgezien	13-03-2012	
2011T588(2)	25-04-2012				
2012T705	07-05-2012				
2011T294	29-05-2012				
2010T235	25-05-2012				

Informatie van de Nederlandse bisdommen

Bisdom Rotterdam

1. Klachten

Vraag 1 - Hoeveel klachten zijn sinds maart 2010 bij uw bisdom ingediend en in welke fase van het proces van klachtafhandeling, erkenning en genoegdoening verkeren deze klachten?

Zie bijgevoegd schematisch overzicht.

2. Opleidingen en toeleiding

De priesteropleidingen en de diakenopleidingen hebben recentelijk de Bisschoppenconferentie geïnformeerd over de wijze waarop het onderwerp seksueel misbruik aandacht krijgt. Hierover wordt gerapporteerd vanuit de aan de Bisschoppenconferentie aangereikte informatie. (Aanbeveling 1.B)

Vraag 2 - Kunt u, aanvullend op deze rapportage via de Bisschoppenconferentie over de opleiding van priesters en diakens, aangeven wat u in de programma's van toeleiding van pastoraal werk(st)ers doet aan informatie en toerusting?

Antwoord op vraag 2

Voor kandidaten die als pastoraal werk(st)er benoemd willen worden met een zending van de bisschop in een parochie of een instelling, voorziet het bisdom Rotterdam in een driejarige toeleiding die naast de studie c.q. stage gevolgd moet worden. Gedurende deze jaren is er nauw contact met de bisschoppelijk gedelegeerde voor de pastoraal werk(st)ers van het bisdom, mevrouw Drs. H.M. Van de Reep. Veel aandacht wordt besteed aan de persoonsvorming van de kandidaten.

Op 13 januari 2012 gaf bisschop Van den Hende in Delft een informatieve inleiding terzake seksueel misbruik door mensen van de Kerk in het licht van het Eindrapport van de onderzoekscommissie Deetman, ten overstaan van theologiestudenten in het bisdom die bijeenkwamen in het kader van een zogeheten Sjofar-avond. In het bisdomblad Tussenbeide (februari 2012) staat een verslag van de avond.

Op 28 januari 2012 was er een werkdag voor priesterstudenten, diakenkandidaten en aanstaande pastoraal werk(st)ers die deelnemen aan de driejarige diocesane toeleiding met als onderwerp het seksueel misbruik binnen de Rooms-Katholieke Kerk. De dag stond in het teken van het Eindrapport van de Commissie Deetman. Met mevrouw dr. A. Bisschops werd ondermeer gesproken over het onderkennen van machtsongelijkheid in pastorale relaties, zelfkennis van de pastorale beroepskracht als persoon, voorkomen en tegengaan van grensoverschrijdend gedrag.

3. Afhandeling van klachten buiten de formele klachtenprocedure

Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. (Aanbevelingen 1.F, 3.4, 4.4)

Vraag 3.1 - Kunt u aangeven welke andere vormen van klachtafhandeling u sinds maart 2010 praktiseert of heeft gepraktiseerd (bijvoorbeeld mediation), en wie in voorkomende gevallen de kosten heeft betaald?

Antwoord op vraag 3.1

Sinds maart 2010 heeft het bisdom Rotterdam klachten terzake seksueel misbruik van minderjarigen ontvangen via de klachtenprocedure Hulp & Recht en het latere Meldpunt Seksueel Misbruik RK Kerk en de klachtencommissie. In een bepaalde situatie kwam van de kant van een klager briefverkeer op gang richting bisdom n.a.v. het verweerschrift. Deze correspondentie is door het bisdom doorgezonden naar de klachtencommissie en op deze wijze in de procedure opgenomen. Andere vormen van klachtenafhandeling zijn tot nu toe niet gepraktiseerd.

Vraag 3.2 - Op welke wijze heeft u contact gehad met individuele slachtoffers en met slachtoffergroepen?

Antwoord op vraag 3.2

In antwoord op een klacht is de bisschop van Rotterdam gewoon reeds in het verweerschrift (nog voordat de klacht gegrond wordt verklaard) de bereidheid uit te spreken om een gesprek te hebben met de klager. Tijdens de zitting ter behandeling door de klachtencommissie wordt door de aanwezige bisschop of vicaris generaal eveneens de uitnodiging tot gesprek herhaald. De bereidheid staat tevens vermeld in de brief aan de klager vanwege de bisschop, na het advies van de commissie. Van de mogelijkheid tot een persoonlijk gesprek is evenwel door klagers tot nu toe geen gebruik gemaakt.

4. Bewegwijzing

De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen. (Aanbeveling 2.4)

Vraag 4.1 - Op welke wijze(n) verwijst u als bisdom slachtoffers voor hulp en begeleiding door naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK? Kunt u aangeven of u slachtoffers bijvoorbeeld verwijst door op uw eigen site een link naar het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK op te nemen en naar de website van KLOKK?

Antwoord op vraag 4.1

In het bisdom Rotterdam zijn eind 2011 kleine kaartjes met de contactgegevens van het Meldpunt aan de pastorale beroepskrachten ter beschikking gesteld. Deze kaartjes met gegevens helpen om n.a.v. individuele pastorale gesprekken in de parochies en instellingen mogelijke slachtoffers van seksueel misbruik terstond middels adequate informatie te kunnen verwijzen naar het Meldpunt. Ook is op de diocesane website (wie, wat, waar) onder 'links' een speciaal kader te vinden met alle contactgegevens van het Meldpunt seksueel misbruik RKK.

Vraag 4.2 - En kunt u aangeven hoe u uw medewerkers (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers) informeert over hoe zij mensen kunnen doorverwijzen?

Antwoord op vraag 4.2

Berichten over seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk hebben zowel de parochianen alsook de samenleving als zodanig geschokt. De pastorale beroepskrachten die in het bisdom in parochies en instellingen werken, zijn voor mensen in hun omgeving (binnen en buiten de Kerk) directe aanspreekpunten. Zij ontmoeten mensen met specifieke vragen ter zake seksueel misbruik. Het is van groot belang dat de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers in het bisdom op adequate manier informatie geven en in gesprek gaan en in staat zijn te verwijzen. Al doende zijn de pastorale beroepskrachten daadwerkelijk medewerkers van de bisschop waar het gaat om empathie.

-Op 7 december 2011 vond in Den Haag een informatiebijeenkomst plaats voor de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers in het bisdom. De bisschop en zijn staf gaven informatie over de aandacht in Kerk en samenleving voor seksueel misbruik door mensen van de Kerk, en over de vernieuwde procedure en de te onderscheiden vier pijlers. Van deze bijeenkomst werd verslag gedaan (inclusief een korte video via YouTube) op de website van het bisdom.

-Op verzoek van het bisdom hebben de dekenen op 7 maart 2012 een enquête opgesteld om de pastorale teams in het bisdom te vragen op welke wijze zij in hun (cluster van) parochies aandacht hebben besteed aan de kwestie van seksueel misbruik. Uit de ingezonden antwoorden bleek dat op verschillende plaatsen informatie- en gespreksbijeenkomsten voor parochianen zijn gehouden.

-Op 21 maart 2011 bezocht de bisschop in Sassenheim een bijeenkomst van emeriti van het bisdom om te spreken over de kwestie van seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk. Enerzijds heeft de bisschop de nieuwe procedure toegelicht en de feitelijke omgang van het bisdom met slachtoffers en daders. Anderzijds beantwoordde de bisschop concrete vragen van de aanwezigen en was er mogelijkheid voor discussie.

-In overleg is door de bisschop besloten dat in het najaar van 2012 opnieuw een diocesane bijeenkomst zal plaatsvinden voor de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers met het oog op

nadere informatie en uitwisseling met betrekking tot de concrete voortgang van contacten en procedures ter zake seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk.

5. Passende reactie op het Eindrapport

De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is. (Aanbeveling 4.6)

Vraag 5.1 - Kunt u aangeven hoe u bekendheid heeft gegeven aan het Eindrapport van de Onderzoekscommissie o.l.v. de heer Deetman?

Antwoord op vraag 5.1

Op 16 december 2011 publiceerde de website van het bisdom de reactie van de Nederlandse bisschoppen en de KNR op het eindrapport van de Commissie Deetman.

Naar aanleiding van het Eindrapport Deetman kwam bisschop Van den Hende op 20 december 2011 met een persoonlijke reactie, gepubliceerd op de diocesane website van het bisdom Rotterdam.

Op 16 december 2011 publiceerde de website van het bisdom de voorleesbrief van de gezamenlijke Nederlandse bisschoppen die in de kerken op 17 en 18 december zou worden voorgelezen en uitgereikt. Tevens werd een gebedstekst aangereikt om in de parochies en instellingen in het bisdom Rotterdam gebruikt te worden tijdens de liturgievieringen als voorbede.

Op 20 december 2011 heeft de bisschop in het bisdom een speciale diocesane voortgangscommissie opgericht. Deze voortgangscommissie is ingesteld vanuit de eigen verantwoordelijkheid van de bisschop ter zake een optimale aandacht van de kant van het bisdom voor (minderjarige) slachtoffers van seksueel misbruik gepleegd door mensen van de Kerk van Rotterdam, de plicht om vanuit deze verantwoordelijkheid toe te zien op een goede voortgang van procedures met het oog op slachtoffers en de noodzaak van een goede voortgang van melding, hulp, klacht en compensatie ten einde rechtvaardigheid daadwerkelijk te bevorderen en empathie nadere inhoud en uitwerking te geven. De voortgangscommissie heeft vooral tot taak om toe te zien c.q. zorg te dragen voor goede voortgang van de nodige contacten vanuit het bisdom met slachtoffers; goede voortgang van procedures en zorgvuldige opbouw van dossiers; deskundig advies – gevraagd en ongevraagd – aan de bisschop in concrete kwesties. De voortgangscommissie zal tevens de doorwerking van het eindrapport van de Onderzoekscommissie Deetman stimuleren met het oog op de gevolgen van seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk, en daarbij oog hebben voor preventie.

Op 4 april 2012 was er een vraaggesprek van de bisschop met Radio Rijnmond. De kwestie van seksueel misbruik door mensen van de Kerk houdt veel mensen bezig. Radio Rijnmond heeft als doelgroep de mensen in Zuid-Holland hetgeen grotendeels samenvalt met het territorium van het bisdom Rotterdam. Naast vragen ter kennismaking, beantwoordde de bisschop vragen over seksueel misbruik door mensen van de Kerk, en gaf informatie over de wijze waarop de Kerk concrete situaties en klachten van seksuele misbruik tegemoet treedt.

Vraag 5.2 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie en toerusting van personen die werken met een zending of opdracht van de bisschop (priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, catechisten etc.)?

Antwoord op vraag 5.2

Zie onder vraag 4.2

Vraag 5.3 - Kunt u aangeven wat u heeft gedaan aan informatie naar parochies? Op welke wijze bent u met parochies in contact getreden over de problematiek van seksueel misbruik van minderjarigen (artikelen in bisdombladen, pastorale brieven etc.)?

Antwoord op vraag 5.3

De informatievoorziening van het bisdom Rotterdam verloopt vooral via berichten en verwijzingen op de website van het bisdom.

Op de in het bisdom werkzame priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers is een bijzonder beroep gedaan om de doorwerking van de nodige informatie in hun parochies en instellingen te bevorderen alsook in de directe contacten met parochianen en anderen. Daartoe hield het bisdom een bijeenkomst op 7 december 2011 in Den Haag. De bisschop en zijn staf gaven aan de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers (a) informatie met het oog op de eindrapportage van de Commissie Deetman, en (b) uitleg over de procedures van melding, hulp, klacht en compensatie, teneinde bisdombreed als medewerkers van de bisschop in het pastoraat aan parochianen en andere mensen de nodige informatie te kunnen geven, optimaal te verwijzen en middels gesprekken aan mensen nabij te zijn.

Ontvangen klachten bisdom Rotterdam

Onderstaande tabel betreft de route via het Meldpunt seksueel misbruik RKK en zaken van misbruik van minderjarigen. De tabel laat zien hoe de procedure verloopt en hoeveel tijd er verstrijkt.

Bisdompriesters

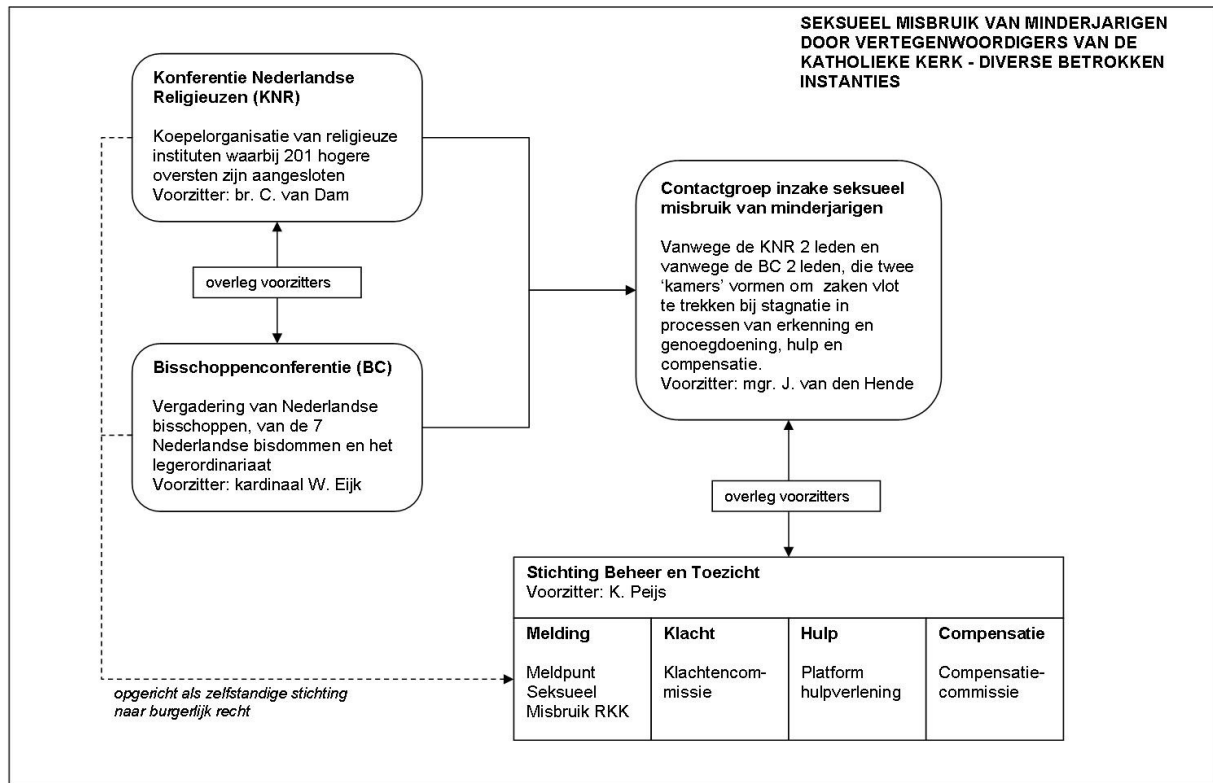
Bisdom Rotterdam	zaaknummer	datum melding	datum klaagschrift	datum verweerschrift	datum zitting	uitspraak	compensatiecommissie
	2007T003	niet van toepassing	21 september 2007	niet van toepassing	6 december 2007	gegrond	2012CC040
	2011T425	23 augustus 2011	23 augustus 2011	28 september 2011	9 februari 2012	gegrond	
	2010T130	2 juli 2010					
	2012T766	22 maart 2012					
	2010T007	8 september 2010	30 maart 2011	12 mei 2011	1 december 2011	gegrond	2012CC066
	2010T155	3 september 2010	15 februari 2011	4 mei 2011	12 september 2011	ongegrond	niet van toepassing
	2010T098	24 juni 2010	1 augustus 2010	7 oktober 2010	24 januari 2011	ongegrond	niet van toepassing
	2012T824	31 maart 2012					
	2011T371	1 september 2011	1 september 2011	27 december 2011	22 maart 2012	gegrond	
	2012T723	13 april 2012					
	2010T135	8 juli 2010	11 oktober 2011	23 december 2011			
	2012T773	22 maart 2012	19 april 2012				
	2010T231	11 januari 2010					
	2011T368	9 juni 2011	23 september 2011	22 december 2011	23 februari 2012	gegrond	
	2011T306	5 april 2011	22 september 2011	22 december 2011	8 maart 2012	gegrond	
	2011T135(2)	10 november 2011	17 februari 2012	14 maart 2012			
	2011T512	10 oktober 2011	7 februari 2012	1 maart 2012	9 mei 2012		
	2011T612	26 januari 2012					

Religieuzen / andere bisdommen / niet pastorale beroepskrachten e.d.

	zaaknummer	datum melding
	2012T726	
	2010T087	16 juni 2010

	2010T113	30 juni 2010
	2010T117	3 september 2010
	2012T769	22 maart 2012
	2011T321	13 mei 2011
	2010T164	4 oktober 2010
	2010T258	10 februari 2010
	2011T364	23 mei 2011
	2011T475	16 augustus 2011
	2011T363	9 augustus 2011
	2010T107	22 juni 2011
	2010T277	21 juni 2011
	2010T268	11 april 2011
	2011T383	16 mei 2011
	2010T194	8 november 2010

Overzicht betrokken instanties

Verschillende onderdelen in dit overzicht onderhouden contact met de koepel van slachtoffergroepen KLOKK. KLOKK is gesprekspartner van:

- de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen (structureel overleg)
- het Bestuur van de Stichting Beheer en Toezicht (structureel overleg)
- de Klachtencommissie (structureel overleg)
- de Compensatiecommissie (incidenteel overleg)

Aanbevelingen uit het Eindrapport van de Commissie Deetman

Het eindrapport van de Onderzoekscommissie doet in 'Hoofdstuk 8 Bevindingen en aanbevelingen' de aanbevelingen A t/m I. Daarnaast worden nog op andere plaatsen aanbevelingen gedaan. Al deze aanbevelingen worden hieronder genoemd.

(1) Aanbevelingen uit 'Hoofdstuk 8 Bevindingen en aanbevelingen'

(1.A) Aanbeveling A. Verantwoording in het openbaar (p. 507)

"De Onderzoekscommissie wijst op het belang van eendrachtig handelen binnen de Rooms-Katholieke Kerk om nu en in de toekomst samen met de slachtoffers door erkenning, hulp, genoegdoening, nazorg bij te dragen aan herstel van het aangedane leed. Deze eendrachtige aanpak vraagt om een open communicatie tussen bisschoppen onderling, maar ook tussen hen en hogere oversten. Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af."

(1.B) Aanbeveling B. Toelating, opleiding, begeleiding en personeelsbeleid (p. 510)

"De bisschoppen en hogere oversten worden opgeroepen de toelating, de opleiding en de begeleiding van hun priesters en geestelijken kritisch tegen het licht te houden, zoveel mogelijk te harmoniseren en het personeelsbeleid te verbeteren door professionalisering, meer onderlinge samenwerking of zelfs centralisatie."

(1.C) Aanbeveling C. Nader onderzoek naar rol van psychiatrie (p. 511)

"Nader onderzoek is nodig om te verhelderen wat de criteria waren die aan deze meestal vrijevestigde behandelaars werden gesteld. De Onderzoekscommissie stelt echter ook vast dat kerkelijke en religieuze bestuurders in deze situatie gedurende de jaren zeventig en tachtig ook een beroep deden op nieuwe, vaak door priesterordes en priestercongregaties gestichte centra voor bezinning en hulpverlening, zowel in als buiten Nederland. Of deze werkelijk toegerust waren voor de behandeling van plegers van seksueel misbruik met minderjarigen, mag worden betwijfeld."

(1.D) Aanbeveling D. Gesprek tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de slachtoffers, hulp en begeleiding (p. 522)

"De uitkomsten van het onderzoek naar psychische klachten zegt iets over hoe de Rooms-Katholieke Kerk in gesprek zou moeten gaan met slachtoffers van misbruik: het gaat om een groep die serieuze aandacht verdient en wier problemen niet makkelijk zijn weg te wuiven. De tweede aanbeveling is dat de Rooms-Katholieke Kerk er verstandig aan zou doen voorzieningen in te richten en aan te houden voor de begeleiding van en de hulp aan deze groep.

Deze voorzieningen betreffen in de eerste plaats een meldpunt, dat op een deskundige manier doorverwijzing naar de professionele hulpinstanties voor zijn rekening kan nemen. Dit meldpunt moet deel uitmaken van een keten van instanties waar slachtoffers van seksueel misbruik zich kunnen melden. Slachtofferhulp Nederland en de koepelorganisatie van lotgenotengroepen nemen een voorname plaats in die keten in."

(1.E) Aanbeveling E. (Steun)bewijs (p. 522-523)

"Waar nodig wil de Onderzoekscommissie de klachtencommissie wijzen op tot voor kort onbekende informatie die van belang kan zijn voor klagers in reeds afgedane zaken. Tegelijkertijd wil de Onderzoekscommissie het de klachtencommissie mogelijk maken om in de toekomst op verzoek uitsluitel te geven over (steun)bewijs dat zich kan bevinden in de door de Onderzoekscommissie verzamelde onderzoeksgegevens. Dat zal niet door de Onderzoekscommissie gebeuren, omdat zij met het uitbrengen van deze eindrapportage ophoudt te bestaan en haar eigen archief wordt ondergebracht in het Nationaal Archief. Daarom zal in nauw overleg met het Nationaal Archief een voorziening worden getroffen die deze informatievoorziening mogelijk maakt en tegelijkertijd de privacy van de melders en de vertrouwelijkheid van informatie waarborgt."

(1.F) Aanbeveling F. Andere vormen van klachtenafhandeling (p. 523)

"Naast een goed functionerende klachtenprocedure is de mogelijkheid van afdoening van klachten buiten de formele klachtenprocedure van belang. Formeel gesproken voorziet de huidige

klachtenprocedure reeds in de mogelijkheid van bijvoorbeeld mediation. In de praktijk wordt hier in beperkte mate ook gebruik van gemaakt.”

(1.G) Aanbeveling G. Financiële genoegdoening (p. 523)

“Hulpverlening alleen is niet voldoende om slachtoffers genoegdoening te bieden. Financiële compensatie is onlosmakelijk verbonden met het herstel dat de slachtoffers moet worden geboden. De Onderzoekscommissie heeft vorig jaar een generieke regeling voorgesteld die met het overnemen van de voorstellen van de commissie-Lindenbergh nu kan worden toegepast.”

(1.H) Aanbeveling H. Aanspreekpunt binnen de Rooms-Katholieke Kerk (p. 523)

“Het contact met slachtoffers zal een langdurig proces zijn in een tijd waarin veel ordes en congregaties hun leden zien verouderen en hun aantal verminderen. Over enkele jaren zullen sommige religieuze instituten zo'n beperkte omvang hebben dat ze niet meer als aanspreekpunt kunnen fungeren. Het is daarom belangrijk dat de Rooms-Katholieke Kerk het gesprek aangaat met lotgenotengroepen en individuen. Dit vraagt om een duidelijk aanspreekpunt. Het ligt voor de hand om voor dit aanspreekpunt in goed overleg met de Konferentie Nederlandse Religieuzen te kiezen uit een van de huidige bisschoppen.”

(1.I) Aanbeveling I. De aanpak van een algemeen en serieus te nemen probleem: seksueel misbruik van minderjarigen in Nederland (p. 523-525)

De Onderzoekscommissie sluit af met een aanbeveling die ze via de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse religieuzen richt aan de overheid.

“‘Kinder mishandeling is een verschijnsel van alle tijden dat zich voordoet in vele vormen,’ aldus het dit jaar verschenen advies van de Gezondheidsraad. Alleen al in Nederland worden jaarlijks ruim 100.000 kinderen mishandeld. Geestelijk, fysiek, maar ook – zo blijkt uit onderzoeksgegevens in dat advies – seksueel. Het gaat hier in zijn totaliteit om een groot maatschappelijk probleem, aldus de Gezondheidsraad. Deze uitspraken van de Gezondheidsraad onderstrepen het belang van de eindrapportage van de Onderzoekscommissie en enkele andere, recent afgeronde of nog lopende onderzoeken. Dit eindrapport bevestigt de hoofdconclusies van het rapport van de Gezondheidsraad. [...] De Onderzoekscommissie roept de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen op om bij de overheid aan te dringen op een geïntegreerde en effectieve aanpak van seksueel misbruik van en geweld jegens minderjarigen.”

(2) Aanbevelingen (p. 487-488)

(2.1) 1 Onafhankelijkheid en zelfstandigheid

De Onderzoekscommissie zal in haar reacties op de voortgangsberichten medio 2012 en begin 2017 de mate van onafhankelijk en zelfstandig functioneren van de nieuwe organisatie beoordelen.

(2.2) 2 Proces van erkennen, verwerken en afdoen

De Onderzoekscommissie hecht grote betekenis aan het functioneren van de nieuwe organisatie bij het erkennen, het verwerken en het hopelijk goed afsluiten van wat voor zo velen een ingrijpende ervaring was die vaak zo lang belastend is geweest. In deze zin stelt de Onderzoekscommissie voor om in de naam van de nieuwe Stichting het woord ‘afdoening’ op te nemen: Stichting Beheer, Toezicht en Afdoening inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Deze toevoeging betekent niet dat bijvoorbeeld van doorverwijzing naar het Openbaar Ministerie (of de politie) wordt afgezien. Integendeel, maar het Meldpunt moet de ambitie hebben dat melders en klagers op een zodanige wijze worden geholpen en begeleid dat hun ervaringen met misbruik worden erkend en hun genoegdoening wordt gegeven.

(2.3) 3 Evaluatie en toezicht

De Onderzoekscommissie herhaalt haar eerdere aanbeveling om het functioneren van de nieuwe organisatie jaarlijks te evalueren. Zij vult deze aanbeveling aan met het voorstel om een raad van toezicht hiermee te belasten, bij voorkeur met externe ondersteuning. Voor deze raad wordt ook een vertegenwoordiger van de koepel van lotgenotengroepen uitgenodigd.

(2.4) 4 Bewegwijzering

De Onderzoekscommissie constateert dat de vele aandacht voor het probleem van seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk zich ook heeft vertaald in een groot aantal instanties

en commissies. Hierdoor is het zicht van de melder waar zijn melding het best kan terechtgekomen enigszins vertroebeld. De Onderzoekscommissie beveelt aan op de websites van de Bisschoppenconferentie, van de KNR, van de bisdommen en van de ordes en congregaties die in dit opzicht zijn aangesproken duidelijke verwijzingen op te nemen.

(2.5) 5 Meldingen en klachten

Voor melders is het onderscheid tussen 'meldingen' en 'klachten' niet altijd zo duidelijk en vanzelfsprekend. Bij de verwerking van meldingen raadt de Onderzoekscommissie aan om in beginsel geen onderscheid te maken en elke melding te beschouwen als een klacht. De route naar de indiening van een klaagschrift is lang en is gefaseerd. Na elke fase kan met de melder worden overlegd of en zo ja wanneer de melder met een juridisch adviseur aan de opstelling van een klaagschrift wil beginnen. Om de inzet van juridisch adviseurs doelmatiger te laten verlopen is het raadzaam klachten over dezelfde pleger en klachten over dezelfde instelling in handen te stellen van een en dezelfde juridisch adviseur.

(2.6) 6 Organisatorische verbeteringen

De Onderzoekscommissie stelt voor om het Platform te voorzien van een heldere taak- en rolomschrijving. Hiernaast vraagt de Onderzoekscommissie taak en plaats van de vertrouwenspersonen in de nieuwe organisatie helder te omschrijven. Ten slotte beveelt de Onderzoekscommissie aan dat de Stichting zich niet alleen in financiële documenten (jaarrekening en begroting) verantwoordt, maar ook een openbaar jaarverslag publiceert.

(3) Aanbevelingen (p. 494-495)

(3.1) 1 De Onderzoekscommissie deelt de aanpak van de voorzitter van de Klachtencommissie om het nogal zwaar-juridisch karakter van de klachtenprocedure te ontdoen van jargon dat eerder in de rechtszaal dan in de nieuwe behuizing van de Klachtencommissie thuishoort. De Onderzoekscommissie wijst erop dat zo'n aanpassing van de terminologie uiteraard niet betekent dat klachten voortaan per definitie 'gegrond' zijn. De klacht moet aannemelijk zijn. De Onderzoekscommissie wil in dit opzicht geen onterechte verwachtingen wekken. Het onderscheid tussen 'gegrond' en 'ongeground' zou kunnen worden vervangen door het onderscheid 'klacht krijgt vervolg, namelijk advies' en 'klacht krijgt geen vervolg'.

(3.2) 2 Nu de mogelijkheid van bezwaar en in feite van beroep in de nieuwe procedure is opgenomen, stelt de Onderzoekscommissie voor om voor bepaalde uitspraken de mogelijkheid van een nieuwe procedure bij de commissie van bezwaar te bieden, ook al zijn de bezwaartermijnen verstreken. Het gaat hier om uitspraken die indertijd niet zijn opgevolgd door de desbetreffende bisschop of hogere overste en/of waarvan is gebleken dat niet alle nu beschikbare informatie bij de vaststelling van de uitspraak is betrokken.

(3.3) 3 De Onderzoekscommissie stelt voor dat de in haar eigen archief voorhanden zijnde informatie als (steun)bewijs kan worden gebruikt met strikte inachtneming van de waarborging van vertrouwelijk aan de Onderzoekscommissie toevertrouwde informatie.

(3.4) 4 De Onderzoekscommissie stelt voor dat bisschoppen en hogere oversten mediation als een van de mogelijkheden gebruiken om de klachten over seksueel misbruik van minderjarigen op een voor alle betrokkenen bevredigende wijze te behandelen. De Onderzoekscommissie stelt voor dat de voorzitter van de Klachtencommissie de klachtenprocedure onderbreekt om partijen de gelegenheid te geven via mediation tot een oplossing te komen. Mocht deze poging tot mediation niet slagen, dan kan de klachtenprocedure worden voortgezet.

(3.5) 5 De Onderzoekscommissie stelt voor de klachtenprocedure stil te leggen wanneer onderbreking naar het oordeel van de voorzitter van de Klachtencommissie essentieel is, bijvoorbeeld in het kader van hulpverlening.

(3.6) 6 De Onderzoekscommissie stelt voor een meldingsplicht in te voeren en voor bestuurlijk verantwoordelijken een aangifteplicht.

(4) Aanbevelingen (p. 501-502)

(4.1) 1 De Onderzoekscommissie adviseert de inrichting van een herkenbaar, zichtbaar en toegankelijk meldpunt dat fungeert als loket (nuldelijnszorg) voor slachtoffers van seksueel misbruik en waar doorverwijzing plaatsvindt naar passende hulpverlening of naar contact met lotgenoten. Het meldpunt dient aan te sluiten bij de bestaande landelijke infrastructuur van de geestelijke gezondheidszorg in Nederland.

(4.2) 2 Vanaf 1 januari 2012 geldt voor behandelingen in de eerstelijns- en tweedelijnszorg een eigen bijdrage die kan oplopen tot 425 euro. De Onderzoekscommissie beveelt aan om deze eigen bijdrage te laten vergoeden door de Rooms-Katholieke Kerk.

(4.3) 3 De Onderzoekscommissie beveelt aan de door de commissie-Lindenbergh voorgestelde regeling onverkort en onverwijld uit te voeren.

(4.4) 4 Ook stelt de Onderzoekscommissie voor om als voor mediation wordt gekozen de kosten van deze procedure voor rekening te laten komen van de desbetreffende orde, congregatie of bisdom.

(4.5) 5 In het voorstel van de commissie-Lindenbergh is sprake van betaling door de Rooms-Katholieke Kerk zonder dat daarbij finale kwijting door slachtoffers gegeven wordt. De door de commissie-Lindenbergh voorgestelde procedure is met het oog op een snelle afdoening van de problematiek eenvoudig en zeer overzichtelijk. Bovendien is sprake van een lage bewijslast zowel ten aanzien van het feitelijk gebeurde als ten aanzien van de schade(vergoeding), maar een beroepsmogelijkheid ontbreekt. Het is om die reden dat de Onderzoekscommissie betaling zonder finale kwijting ondersteunt.

(4.6) 6 De Onderzoekscommissie wijst op het belang van een passende reactie op haar eindrapportage en deze reactie te gebruiken om erkenning van en inleving met de slachtoffers en hun naasten tot uitdrukking te brengen op een wijze die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is.

(4.7) 7 De Onderzoekscommissie beveelt aan om een portefeuillehouder aan te wijzen die als [aan]spreekpunt kan dienen voor lotgenotengroepen en individuen. Over enige tijd zullen verschillende religieuze instituten niet meer in staat zijn in dit opzicht de rol te vervullen die van hen wordt verwacht. De Onderzoekscommissie beveelt aan om in nauw overleg met de KNR een van de bisschoppen hiermee te belasten.

Brief van kardinaal Eijk en broeder Van Dam aan minister Opstelten, 2 april 2012

2 april 2012
BK120256/cvs
BV 40/1992
Uw brief van 6 maart jl.

Ministerie van Veiligheid en Justitie
t.a.v. Zijne Excellentie I. Opstelten
Schedeldoekshaven 100
2511 EX DEN HAAG

Excellentie,

Graag danken wij u voor en reageren wij op uw brief van 6 maart jl. (kenmerk 231593).

Algemeen

Alvorens in te gaan op de onderwerpen die u in uw brief noemt, hechten wij eraan u en via u de leden van de Tweede Kamer te bedanken voor de aandacht en zorg die in de twee debatten in de Tweede Kamer zijn gegeven aan de slachtoffers van seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. Wij zijn en blijven vastbesloten om naast erkenning van het leed te zorgen voor genoegdoening, compensatie, hulp en nazorg. Dit komt tot uitdrukking in persoonlijke contacten met slachtoffers en vertegenwoordigende organisaties van slachtoffers en in allerlei voorzieningen die wij inzetten. Wat slachtoffers is overkomen en aangedaan kan helaas niet meer ongedaan worden gemaakt, maar wij zijn ons ten volle bewust van onze verantwoordelijkheid om het aangedane leed te erkennen, genoegdoening te bieden en hulp te laten verlenen. Wij voeren de aanbevelingen van de commissie van onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk verder uit. Dit doen wij in goed onderling overleg met vertegenwoordigers van de slachtoffers.

Zoals wij u tijdens ons gesprek op 8 februari 2012 hebben meegedeeld doen wij bij een vermoeden van seksueel misbruik van minderjarigen onverwijld aangifte bij het Openbaar Ministerie. De klager wordt gewezen op de mogelijkheid van een klachtonderzoek door de Klachtencommissie van de Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Tevens wordt conform het Wetboek van Canoniek Recht 1983 (canones 1717-1719) een zogeheten 'voorafgaand onderzoek' ingesteld. Als het resultaat hiervan daartoe aanleiding geeft, wordt een canonieke strafrechtelijke procedure opgestart bij de Congregatie voor de Geloofsleer in Rome. In geval van seksueel misbruik van een minderjarige hanteert de Congregatie voor de Geloofsleer een verjaringstermijn van 20 jaar vanaf het tijdstip waarop het slachtoffer de achttienjarige leeftijd heeft bereikt. Deze verjaringstermijn kan echter in afzonderlijke gevallen door de Congregatie voor de Geloofsleer worden opgeheven.

Binnen het kader van het voorafgaand onderzoek nemen we adequate maatregelen tegen aangeklaagden die nog in leven zijn, om herhaling te voorkomen. Deze maatregelen kunnen behelzen dat het aangeklaagde verboden wordt om bestuurlijk, pastoraal en liturgisch actief te zijn en dat het de aangeklaagde -wanneer het om een priester gaat- wordt verboden om publiekelijk de Eucharistie te vieren. Een actieve priester moet bovendien de pastorie verlaten en zich vestigen buiten zijn parochie en de parochie(s) waar het gestelde misbruik heeft plaatsgevonden.

Monitoring

De monitoring van de aanbevelingen van de commissie van onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk wordt geïntensiveerd. Jaarlijks zal de heer Deetman met de voormalige leden van de Onderzoekscommissie de evaluatie verzorgen. We zullen graag met de heer Deetman samenwerken ten behoeve van deze evaluatiemomenten en zien de evaluatiemomenten en de samenwerking met vertrouwen tegemoet.

Het bestuur van de Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland zal een jaarverslag maken. Daarnaast zullen de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) gezamenlijk jaarlijks verslag uitbrengen van de stand van zaken betreffende de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie.

Wij zullen de voormalige onderzoekscommissie op 15 mei a.s. een eerste rapportage aanbieden. De heer Deetman heeft ons inmiddels laten weten nog in de maand mei een aantal gesprekken te willen voeren over deze rapportage met betrokkenen, waaronder ook (vertegenwoordigers van) slachtoffers. Na ontvangst van de monitorrapportage van de heer Deetman zullen wij u deze doen toekomen met het verzoek deze rapportage met hierbij ons eigen jaarlijkse verslag en het jaarverslag van het bestuur van de Stichting Beheer en Toezicht naar de Tweede Kamer door te geleiden.
(Aanbeveling A. Verantwoording in het openbaar, p. 507 eindrapport Onderzoekscommissie)

Actuele ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van de Onderzoekscommissie ('Commissie Deetman')

Voor de stand van zaken betreffende de aanbevelingen van de Commissie Deetman die reeds zijn geïmplementeerd, verwijzen wij u graag naar de Gespreksnotitie die wij hebben opgesteld ten behoeve van de hoorzitting in de Tweede Kamer door de Vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie op 18 januari 2012.

Met betrekking tot de verdere voortgang van de implementatie van de Commissie Deetman noemen wij de volgende belangrijke ontwikkelingen:

1. De aanbeveling van de Commissie Deetman om nauw contact te onderhouden met de slachtoffers is gerealiseerd door de oprichting van de Contactgroep inzake seksueel misbruik onder voorzitterschap van mgr. dr. J.H.J. van den Hende, de bisschop van Rotterdam. De Contactgroep werd in januari 2012 ingesteld en behartigt als gezamenlijk initiatief van de KNR en de Bisschoppenconferentie het contact vanuit de Kerk met individuele slachtoffers en slachtoffergroepen. De Contactgroep werkt aanvullend op gesprekken van bisschoppen en hogere oversten met slachtoffers en slachtoffergroepen en kan worden gezien als een vangnet voor slachtoffers en slachtoffergroepen als stagnatie optreedt in processen van erkenning en herstel. Op 1 maart sprak de Contactgroep met KLOKK. Op 5 april is een tweede gesprek voorzien.
2. Het Platform Hulpverlening is inmiddels in gesprek met vertegenwoordigers van KLOKK en van Slachtofferhulp Nederland over de vraag hoe de hulp aan slachtoffer van seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk geoptimaliseerd kan worden. Dit is conform de aanbevelingen uit de tweede tussenrapportage van de Onderzoekscommissie om de onderlinge samenwerking te intensiveren tussen Slachtofferhulp Nederland, het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK en KLOKK (Tweede tussenadvies van de Onderzoekscommissie d.d. 8 november 2011, onder '4. Van hulpverlening naar genoegdoening').
3. Een belangrijke constatering in het eindrapport van de Onderzoekscommissie was dat uitwisseling van informatie over seksueel misbruik van minderjarigen in het verleden bemoeilijkt is door de gefragmenteerde bestuurscultuur in de Nederlandse Kerkprovincie. Hierin is al een aanzienlijke verbetering gerealiseerd door de vruchtbare nauwe samenwerking van de Nederlandse bisdommen en de KNR, waarin de hogere oversten van de ordes en congregaties in Nederland vertegenwoordigd zijn. In dit verband wordt momenteel door een commissie van bisschoppen en leden van de KNR gewerkt aan een uniforme gedragscode voor alle instellingen van de Nederlandse Kerkprovincie.
4. Een belangrijke maatregel ter preventie van het voorkomen van seksueel misbruik door medewerkers van de Kerk is de eis van een verklaring omtrent het gedrag. De Bisschoppenconferentie heeft besloten dat van alle kandidaat-priesters, kandidaat-diakens en kandidaat-pastoraal werkers alsook van medewerkers met een arbeidsovereenkomst of een zending wordt gevraagd een verklaring omtrent het gedrag te overleggen. De KNR onderzoekt op dit moment in welke situaties en onder welke omstandigheden religieuze instituten de eis van een verklaring omtrent het gedrag verplicht zouden kunnen stellen buiten de gevallen waarin een dergelijke verklaring wettelijk reeds verplicht is.

Behandeling van klachten

Alles wordt in het werk gesteld om de klachtenbehandeling en de behandeling van verzoeken tot compensatie zo goed mogelijk te doen verlopen. Dit is in de allereerste plaats mogelijk via de klachtenprocedure. Tot en met 28 maart 2012 zijn er bij Meldpunt Seksueel Misbruik RKK over 2010, 2011 en 2012 in totaal 2.364 meldingen en 919 klachten (dit is 39% van het aantal meldingen) binnengekomen. Gemiddeld handelt de Klachtencommissie nu 25 tot 30 klachten per maand af. Gelet op de verdere toename van het aantal klachten heeft de Klachtencommissie besloten per 1 april 2012 het aantal zittingen van 2 naar 3 per week op te hogen (dit komt neer op de behandeling van 45 klachten per maand). Indien nodig wordt dit aantal nog verder opgehoogd.

Van de inmiddels 257 klachten (28%) waarover advies is uitgebracht door de Klachtencommissie, is 61% gegrond, 22% niet gegrond, in 1% een minnelijke regeling getroffen, en 17% ingetrokken of niet ontvankelijk verklaard.

Er zijn sinds half januari 2012 86 aanvragen voor compensatie in behandeling; inmiddels is in 7 gevallen (8%) uitspraak gedaan.

De Bisschoppenconferentie en KNR zijn het erover eens dat mediationtrajecten meerwaarde kunnen hebben ten aanzien van bestaande klachtenregelingen bijvoorbeeld op het punt van verzoening, persoonlijke genoegdoening en heling.

Contact met slachtoffers

Ook nadat de klachtenbehandeling tot een formeel einde is gekomen, kan bij slachtoffers de behoefte bestaan aan nadere informatie, contacten en gesprekken. Wij hebben gemerkt dat zulke contacten en gesprekken, zowel van slachtoffers onderling als van slachtoffers met kerkelijk verantwoordelijken, belangrijk zijn voor de verwerking van het aangedane leed. Dit blijkt ook uit onze contacten met vertegenwoordigers van slachtoffers zoals KLOKK.

Onderzoek naar de rol van psychiatrie

Mocht nader onderzoek nodig blijken te zijn naar aanleiding van de berichten dat in Rooms-Katholieke Instellingen voor Gezondheidszorg castraties wegens homoseksualiteit hebben plaatsgevonden, dan zijn de Bisschoppenconferentie en de KNR van harte bereid daaraan mee te werken.

Klachtenafhandeling geweld

De Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland is een onafhankelijke stichting naar Nederlands recht (op advies van de Commissie Deetman is de oorspronkelijke kerkelijke Stichting Hulp en Recht vorig jaar vervangen door deze onafhankelijke stichting naar Nederlands recht, overeenkomstig een van de belangrijkste aanbevelingen uit de eerste tussenrapportage van de Commissie Deetman, gedateerd 28 februari 2011).

Wij hebben het bestuur op de hoogte gebracht van wat zowel van de zijde van de Tweede Kamer als van de regering is gesteld met betrekking tot de verruiming van de klachtenprocedure voor klachten over excessief geweld. Wij wachten het antwoord van het bestuur van de stichting af inzake verruiming van de klachtenprocedure.

Met het oog op de slachtoffers en zorgvuldige procedures zullen wij met individuele klagers over excessief geweld, destijds als minderjarige, tussentijds spreken, een vertrouwenspersoon aanbieden alsmede de nu ook voor klagers over seksueel misbruik geldende regeling voor juridische ondersteuning. Mocht hulp in andere zin nodig zijn, dan zullen wij voor een kwalitatief goede doorverwijzing zorgen. Indien nodig zullen wij de heer Deetman betrekken bij de invulling van de behandeling van deze klachten.

Tijdens ons gesprek met u op 8 februari 2012 hebben wij u laten weten dat de Bisschoppenconferentie en de KNR bereid waren om onder leiding van de heer Deetman aanvullend onderzoek te laten verrichten naar de positie van meisjes als slachtoffers, waarbij er ook aandacht kan zijn voor gevallen van excessief geweld waarbij geen seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. De Bisschoppenconferentie en de KNR hebben de heer Deetman verzocht daartoe een onderzoeksopzet te ontwerpen.

Verjaring

Op 8 november 2011 stemden de Bisschoppenconferentie en de KNR in met de door de commissie Lindenbergh voorgestelde compensatieregeling, waarin deze een aanbeveling deed inzake verjaring. De Bisschoppenconferentie en de KNR doen geen beroep op verjaring als slachtoffers van seksueel misbruik door vertegenwoordigers van de Kerk zich melden bij het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK en ook niet als zij aanspraak maken op de compensatieregeling die de Bisschoppenconferentie en de KNR in het leven hebben geroepen. Dit betekent een lagere bewijslast voor slachtoffers en een zo goed mogelijke afwikkeling van het traject om te komen tot erkenning, genoegdoening, hulp en compensatie. Hier komt bij dat de Bisschoppenconferentie en de KNR klagers ook in de gelegenheid stellen klachten tegen intussen reeds overleden aangeklaagden aanhangig te maken.

Slachtoffers die niet de route via het Meldpunt wensen te gaan naar de klachtencommissie, kunnen door de rechter de klacht laten onderzoeken en van de rechter een 'verklaring van recht' verkrijgen en deze rechtstreeks overleggen aan de compensatiecommissie.

Slachtoffers kunnen evenwel afzien van de route die de Rooms-Katholieke Kerk biedt via het Meldpunt en de compensatiecommissie en kiezen voor een civiele procedure met als doel een

schadevergoeding. Overeenkomstig de wettelijke richtlijnen die daarvoor gelden kan dan door de Rooms-Katholieke Kerk een beroep op verjaring worden gedaan.

U verzoekt ons aan te geven hoe vaak kerkelijke instanties een beroep op verjaring hebben gedaan voor de civiele rechter in gevallen waarin slachtoffers via gerechtelijke weg een schadevergoeding wilden afdwingen en of dit beroep tot benadeling van slachtoffers heeft geleid. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is in één geval een beroep op verjaring aan de orde geweest. Deze kwestie is nog onder de rechter, maar zowel het slachtoffer als de gedaagde partij hebben aangegeven alsnog deze kwestie in der minne te willen schikken. Wij zullen hieraan in het belang van het slachtoffer alle medewerking verlenen.

In de hoop hiermee uw vragen te hebben beantwoord,

Hoogachtend,

Broeder Drs. C.J.H.M. van Dam c.s.a.
Voorzitter van de Konferentie
Nederlandse Religieuzen

+ Willem Jacobus kardinaal Eijk
Voorzitter van de
Bisschoppenconferentie

Gespreksnotitie aan de Tweede Kamer van kardinaal Eijk en broeder Van Dam, 18 januari 2012

Gespreksnotitie met het standpunt van de Nederlandse Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen over het eindrapport van de Commissie Deetman t.b.v. de hoorzitting door de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie van de Tweede kamer

18 januari 2012, 16:00 tot 16:30 uur

De Nederlandse Bisschoppenconferentie (BC) en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) zijn de Commissie Deetman zeer erkentelijk voor haar eindrapport dat op 16 december jl. is gepubliceerd. Zij vinden het een solide rapport dat een openhartig en zo volledig mogelijk beeld geeft van het seksuele misbruik van minderjarigen dat door priesters, religieuzen en andere medewerkers van de R.K. Kerk in Nederland is gepleegd in de periode tussen 1945 en 2010. De BC en de KNR zijn geschokt over de uitkomsten en de omvang van het seksueel misbruik en betuigen hiervoor hun spijt en schaamte. Het is daarom hun vaste voornemen om dit kwaad met wortel en tak uit te roeien. Daarom hebben beiden besloten om de aanbevelingen van de Commissie Deetman, die voor een groot deel al in het eerste en het tweede tussenrapport van de Commissie kenbaar waren gemaakt en die voor een groot deel al zijn geïmplementeerd, verder daadkrachtig en consequent op te volgen en te realiseren wat is aangeraden.

De belangrijkste aanbeveling van de Commissie in haar eerste tussenrapport van 9 december 2010, betref de omvorming van de Kerkelijke Stichting Hulp & Recht in een van de bisdommen, ordes en congregaties onafhankelijke Stichting naar Nederlands recht: de Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland, en het van elkaar scheiden van het klachtenonderzoek en de hulpverlening. Dit laatste is gerealiseerd - onder leiding van de door de BC en de KNR ingestelde Commissie Bandell - door onder de Stichting Beheer een viertal van elkaar onafhankelijke organen onder te brengen, namelijk: 1) het Meldpunt, waar gevallen van seksueel misbruik kunnen worden gemeld, 2) de Klachtencommissie die momenteel per maand gemiddeld 25 tot 30 klachten van seksueel misbruik afhandelt, 3) de Compensatiecommissie die vanaf januari 2012 begint met het toekennen van compensatie aan slachtoffers en 4) het Platform Hulpverlening.

Ook door middel van de Compensatieregeling voor gevallen van seksueel misbruik bij minderjarigen is uitvoering gegeven aan een van de aanbevelingen van het eerste tussenrapport van de Commissie Deetman. De Compensatieregeling voorziet in een vijftal categorieën, ingedeeld naar de ernst van het misbruik en de consequenties ervan, zoals was geadviseerd door de door de BC en de KNR ingestelde Commissie Lindenbergh. Binnen deze regeling wordt geen rekening gehouden met mogelijke verjaring. De compensaties worden toegekend door een Compensatiecommissie, bestaande uit experts uit de wereld van de letselschadeadvocatuur, die, wanneer een klacht gegrond is verklaard, een compensatie toekent, waartegen geen beroep door de bisschop of religieuze overste mogelijk is. De compensatie wordt door het betrokken bisdom of door de betrokken orde of congregatie binnen een periode van zes weken uitgekeerd.

Belangrijker nog dan compensatie is voor de BC en de KNR snelle en adequate hulpverlening aan de slachtoffers van seksueel misbruik. Het Platform Hulpverlening bestaat uit een aantal experts uit de wereld van de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel misbruik, wier taak bestaat uit excellente doorverwijzing, waaronder wordt verstaan: snelle doorverwijzing naar enkele gespecialiseerde centra in Nederland voor therapeutische begeleiding van slachtoffers van seksueel misbruik. Deze verwijzing kan ook - wanneer het slachtoffer dat wenst - geschieden door Slachtofferhulp Nederland, waarmee nauw wordt samengewerkt.

In de Klankbordgroepen van de Klachtencommissie en het Platform Hulpverlening zullen personen uit diverse slachtoffergroepen, alsook individuele slachtoffers vertegenwoordigd zijn. Als uitvloeisel van het subsidiariteitsbeginsel betekent dit dat zij dicht bij de bron en de eventuele oplossing van mogelijke problemen zitten. Voorts hebben de BC en de KNR al inhoud gegeven aan de noodzakelijke financiële ondersteuning en facilitering van lotgenotengroepen.

Een belangrijke aanbeveling uit het tweede tussenrapport en het eindrapport van de Commissie Deetman betref het aanstellen van een van de bisschoppen tot portefeuillehouder, met wie slachtoffergroepen, andere betrokken instellingen en individuele slachtoffers op bestuurlijk niveau

contact konden hebben met de bisdommen, de ordes en de congregaties. Tot nu toe hadden zij een contactmogelijkheid via de Commissie Deetman, maar deze heeft opgehouden te bestaan na de publicatie van haar eindrapport. De BC en de KNR vinden dit een dermate belangrijke aanbeveling dat zij hiervoor de contactgroep inzake seksueel misbruik in het leven hebben geroepen. De voorzitter is Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende, de bisschop van Rotterdam, die de BC vertegenwoordigt, en pater Dr. J.G.J. van den Eijnden o.f.m., provinciaal-overste van de Minderbroeders Franciscanen die de KNR vertegenwoordigt. Tevens zijn aan deze contactgroep twee personen ter ondersteuning toegevoegd, te weten Mr. J.C.G.M. Bakker, de voorzitter van de landelijke vergadering van de bisdomeconomen, en prof.dr.mr. P.J.E. Chatelion Counet, secretaris van de KNR.

Enkele aanbevelingen van de Commissie Deetman zullen de BC en de KNR in de komende maanden nader uitwerken:

1. De bisschoppen en religieuze oversten zijn bereid om ook persoonlijk in gesprek te gaan met slachtoffers van seksueel misbruik door priesters, religieuzen of medewerkers van hun bisdommen, ordes of congregaties. Dit is overigens al praktijk sinds het misbruik naar buiten kwam. Indien nodig willen zij zich daarin laten bijstaan en begeleiden door ter zake deskundigen.
2. De Commissie Deetman heeft gesignaleerd dat er in de Nederlandse Kerkprovincie een gefragmenteerde bestuurscultuur was, zeker in het verleden, waardoor informatie over daders van seksueel misbruik van minderjarigen weinig of niet onderling werd uitgewisseld tussen de bisdommen, ordes en congregaties. In de fragmentarisering is al veel veranderd, getuige de eendrachtige wijze waarop de 7 Nederlandse bisdommen en de KNR samen zijn opgetrokken bij de instelling van en samenwerking met de Commissie Deetman en de implementatie van haar aanbevelingen. Reeds bestaande formulieren voor het verstrekken van informatie (ook waar het gaat over het zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik), betreffende priesters, religieuzen en overige medewerkers die over en weer ter beschikking worden gesteld, zullen worden geharmoniseerd. Hetzelfde zal gebeuren met de gedragscodes die binnen de diverse bisdommen, ordes en congregaties in de Nederlandse Kerkprovincie gelden.

Ter preventie van seksueel misbruik in de toekomst wordt aan deze problematiek ook aandacht besteed in de vorm van cursussen en trainingen binnen het kader van de opleiding en vorming tot religieus, priester, diaken en pastoraal werker.

Tot slot is het van belang dat de daders van seksueel misbruik van kinderen streng worden aangepakt. Zoals de Commissie Deetman vaststelt, is dat in een aantal gevallen in het verleden onvoldoende adequaat gebeurd. Bij het vermoeden dat een priester, religieus of andere medewerker van de Kerk zich aan seksueel misbruik van een of meer minderjarigen heeft schuldig gemaakt, wordt altijd onverwijld melding gemaakt en zo mogelijk aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Tevens wordt de klager geattendeerd op de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de Klachtencommissie. Daarnaast wordt volgens het Wetboek van Canoniek Recht een voorafgaand onderzoek ingesteld, binnen het kader waarvan jegens de aangeklaagde de noodzakelijke maatregelen worden getroffen om ergernis te voorkomen en de loop van de gerechtigheid veilig te stellen, zoals een verbod om pastoraal en liturgisch actief te zijn en bij een priester een verbod om publiekelijk de Eucharistie te vieren. Tevens kan een priester worden opgedragen om als hij een pastorie bewoont, deze te verlaten en zich te vestigen buiten zijn parochie en de parochies waar het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. Afhankelijk van het resultaat van dit voorafgaand onderzoek wordt bij een priester of diaken de klacht voorgelegd aan de Congregatie voor de Geloofsleer in Rome. De Congregatie kan het strafrechtelijk proces zelf voeren of daarvoor een andere kerkelijke strafrechtbank aanwijzen. Binnen dit kader wordt een verjaringstermijn gehanteerd van 20 jaar nadat het slachtoffer de achttienjarige leeftijd heeft bereikt. Deze termijn kan echter in ernstige gevallen worden opgeheven.

Door de daadkrachtige implementatie van de aanbevelingen van de Commissie Deetman willen de BC en de KNR slachtoffers van seksueel misbruik als minderjarigen zoveel mogelijk de helpende hand bieden en voorkomen dat deze ernstige misdrijven zich in de toekomst in de R.K. Kerk in Nederland nog voordoen.

Op basis van het eindrapport van de Commissie Deetman en de maatregelen die de BC en de KNR hebben genomen binnen het kader van de bestrijding van het seksueel misbruik van minderjarigen en de hulpverlening aan slachtoffers hiervan, zijn we van harte bereid om de helpende hand te bieden

aan andere sectoren en organisaties in de maatschappij die ook met deze ernstige problematiek te maken hebben.

Broeder Drs. C.J.H.M. van Dam c.s.a.
Voorzitter van de Konferentie
Nederlandse Religieuzen

Mgr. Dr. W.J. Eijk
Voorzitter van de
Bisschoppenconferentie

Gespreksnotitie aan de Tweede Kamer van J. Bakker, 18 april 2012

Gespreksnotitie in antwoord op de per brief voorgelegde vraag vanuit de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie aan de heer mr J.C.G.M. Bakker, econoom van het Bisdom Rotterdam, voorzitter van het Economencollege van de Nederlandse Kerkprovincie, lid van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen

18 april 2012, 10.30 tot 11.00 uur

Per brief d.d. 2 april stelt de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie de volgende vraag:
"De commissie zou graag de vraag willen voorleggen welke volgende stap de kerkelijke organisaties (bisschoppenconferentie en de ordes en congregaties) zouden moeten nemen om de ernstige zorgen in de samenleving en met name die van de slachtoffers tegemoet te komen, gegeven de commotie rond met name het bericht dat binnen of onder invloed van de RKK of haar organisaties (waaronder begrepen de ordes en congregaties) sprake is geweest van castratie (en dus ernstig fysiek geweld) als remedie tegen o.a. homoseksualiteit. Mogelijk kunt u toelichten op welke wijze men zich voorneemt daaraan tegemoet te komen en kunt u ingaan op de kritiek van slachtoffers op de klachtenafhandeling door de RKK."

1. Welke volgende stap de kerkelijke organisaties zouden moeten nemen om de ernstige zorgen in de samenleving en met name die van de slachtoffers tegemoet te komen.

In zijn reactie op het verschijnen van het rapport van de Onderzoekscommissie ('Commissie Deetman') ging bisschop Van den Hende in op het leed van slachtoffers en de trieste constatering dat het heel moeilijk zal zijn om de band met slachtoffers vanuit de Kerk te herstellen. "De trieste constatering dat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt, is uitgangspunt bij alle verbeteringen die we in onze organisatie doorvoerden en zullen doorvoeren. Ik hoop dat dit ons, en allen die zich inzetten voor de Kerk, niet ontmoedigt om steeds het goede te doen met het oog op de slachtoffers, en steeds het goede te blijven kiezen om zo goed mogelijk recht te doen aan slachtoffers. Daarbij kunnen we niet vooruitlopen op vergeving die slachtoffers ons ooit nog zouden willen schenken. Hoezeer wij ook hopen vergeven te worden."

Bisschop Van den Hende is voorzitter van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen. De Contactgroep werd in januari 2012 ingesteld door de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), als gevolg van het advies van het rapport van de Onderzoekscommissie. Deze vroeg om een aanspreekpunt voor lotgenotengroepen en individuen, waarbij het onderscheid tussen bisdommen en congregaties en ordes en bijbehorende verantwoordelijkheden niet wordt gemaakt. De Contactgroep behartigt daarom als gezamenlijk initiatief van de KNR en de Bisschoppenconferentie het contact vanuit de Kerk met individuele slachtoffers en slachtoffergroepen. De gesprekken van de Contactgroep komen niet in de plaats van eventuele gesprekken van bisschoppen en religieuzen met slachtoffers en slachtoffergroepen. De Contactgroep werkt aanvullend en kan worden gezien als een vangnet voor slachtoffers en slachtoffergroepen als stagnatie optreedt in processen van erkenning en herstel.

Voor de Katholieke Kerk staat voorop: zorg voor slachtoffers en voor zorgvuldige procedures met het oog op goede afwikkeling van meldingen en klachten. De diverse betrokkenen in de Katholieke Kerk (bij bisdommen en ordes en congregaties, de Bisschoppenconferentie en de KNR) zijn doordrongen van het belang van zorg voor slachtoffers en zorgvuldige procedures, en zij werken aan het goed en gestaag doorvoeren van verbeteringen in de organisatie rond meldingen, klachten, hulp, en compensatie.

De slachtoffers komen in de eerste plaats. De Bisschoppenconferentie en de KNR hebben gezamenlijk de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen ingericht, om daar onder meer met KLOKK, de grootste koepel van slachtoffergroepen, in gesprek te zijn over waar processen nog niet adequaat zijn ingericht (weeffouten in de organisatie) en waar individuele personen tegen problemen aanlopen.

De oprechte zorg vanuit de samenleving voor slachtoffers, is een gedeelde zorg. Via communicatie probeert de Katholieke Kerk eenieder die zich wenst te informeren van goede informatie te voorzien, via de website van de Kerkprovincie (www.rkkerk.nl) en ook het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK heeft een website (www.meldpuntmisbruikrkk.nl). De Bisschoppenconferentie en de KNR onderstrepen het belang van communicatie, want zoals ook de Onderzoekscommissie aangeeft “Communicatie is het sleutelwoord bij publieke erkenning en excuus en in contact met slachtoffers” (Eindrapport, p. 501).

We merken hierbij op dat communicatie in contact met slachtoffers per persoon of slachtoffergroep zorgvuldig moet worden opgebouwd. Het streven van de Katholieke Kerk naar publieke erkenning en excuus is daaraan in zekere zin ondergeschikt. Wat telt is wat de Katholieke Kerk concreet kan betekenen voor personen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik door een vertegenwoordiger van de Kerk. In de mate waarin publieke erkenning en excuus daaraan dienstbaar zijn, wordt deze gezocht.

Dit neemt niet weg dat in veel gevallen de communicatie van de Katholieke Kerk een verhaal van cijfers is (aantallen meldingen, klachten etc.). Cijfers doen echter nooit recht aan wat seksueel misbruik in de levens van jonge mensen heeft aangericht. En waar de Katholieke Kerk in overleg met slachtoffers zaken tot een goede afhandeling weet te brengen, en als zodanig maatwerk probeert te realiseren, is dat niet meer dan passend en wat van de Kerk mag worden verwacht.

2. Gegeven de commotie rond met name het bericht dat binnen of onder invloed van de RKK of haar organisaties sprake is geweest van castratie (en dus ernstig fysiek geweld) als remedie tegen o.a. homoseksualiteit.

Zoals kardinaal Eijk en broeder Van Dam in hun brief d.d. 2 april aan minister Opstelten hebben aangegeven, zijn de Bisschoppenconferentie en de KNR van harte bereid mee te werken als blijkt dat nader onderzoek nodig is naar aanleiding van de berichten dat in Rooms-Katholieke Instellingen voor Gezondheidszorg castraties wegens homoseksualiteit hebben plaatsgevonden. Dit in goede afstemming met de heer Deetman en als vervolg op het door hem uitgebrachte rapport.

3. Mogelijk kunt u toelichten op welke wijze men zich voorneemt daaraan tegemoet te komen en kunt u ingaan op de kritiek van slachtoffers op de klachtenafhandeling door de RKK.

Op advies van de Onderzoekscommissie is de Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland ingericht als een onafhankelijke stichting naar Nederlands recht (aanbeveling uit de eerste tussenrapportage van de Onderzoekscommissie, d.d. 28 februari 2011).

Kritiek op klachtenafhandeling die ons van slachtoffers bereikt, onder meer in de gesprekken met KLOKK in de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen, bespreken wij met de Stichting Beheer en Toezicht, die het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK aanstuurt. Het is vervolgens de taak van de Stichting Beheer en Toezicht, een stichting naar Nederlands recht die onafhankelijk van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen opereert, om waar nodig de werkzaamheden van het Meldpunt, de Klachtencommissie, de Compensatiecommissie en het Platform Hulpverlening te optimaliseren.